

20 **statistični
statistical
dnevi
days**

Dvajset statističnih srečanj v Radencih:

ogledalo razvoja statistike
in Slovenije, 1987–2010

Ljubljana 2010

20 statistični
statistical
dnevi
days

Dvajset statističnih srečanj v Radencih:

ogledalo razvoja statistike
in Slovenije, 1987–2010

Ljubljana 2010

Dvajset statističnih srečanj v Radencih: ogledalo razvoja statistike in Slovenije, 1987–2010

Avtorica osrednjega besedila:

Lea Bregar

Uredili:

Irena Križman
Ida Repovž Grabnar

Besedilo jezikovno uredila:

Ivanka Zobec

Oblikovanje in prelom:

Dušan Weiss, Ada Poklač

Naslovnica

Ada Poklač

Fotografije so prispevali:

Žare Modlic, Foto Tivadar, Igor Modic,
Zdravilišče Radenci,
Statistično društvo Slovenije
Slovenska tiskovna agencija
Statistični urad RS

Tisk:

Tiskarna Littera picta d. o. o.

Naklada:

600 izvodov

Izdala in založila:

Statistični urad Republike Slovenije in Statistično društvo Slovenije

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311(497.4)"1987/2010"

BREGAR, Lea

Dvajset statističnih srečanj v Radencih : ogledalo razvoja
statistike in Slovenije, 1987-2010 / [avtorji Lea Bregar, Irena
Križman, Ida Repovž Grabnar]. - Ljubljana : Statistični urad
Republike Slovenije, 2010

ISBN 978-961-239-215-4

1. Gl. sv. nasl. 2. Križman, Irena 3. Repovž-Grabnar, Ida
253096192

Uvodna beseda

Novembra 2010 bo Statistični urad Republike Slovenije v sodelovanju s Statističnim društvom Slovenije pripravil v Radencih že dvajseti strokovni posvet »Statistični dnevi«. Čas od prvega posveta leta 1987 do letošnjega je bil za uradno statistiko v Sloveniji izjemno razgiban, dejaven in poln sprememb, ki so popolnoma predrugačile njeno podobo: od lokalne republiške statistike, podrejene centru v Beogradu, se je razvila v samostojno državno statistiko, vključeno v Evropski statistični sistem, strokovno ter institucionalno neodvisno in s številnimi povezavami odprto v svet in v domače okolje.

V tem procesu transformacije uradne statistike so imeli Statistični dnevi zelo pomembno vlogo. Ta strokovna srečanja so bila ves čas tisti forum, kjer smo predstavniki uradne statistike iz Slovenije in iz tujine v dialogu s kolegi statistiki iz akademskega okolja in iz drugih ustanov ter z uporabniki in dajalci podatkov vzajemno preverjali svoje zamisli in dosežke, dobivali nove ideje ter spodbude in nova znanja. Statistični dnevi so nas bogatili strokovno in nam obenem omogočali, da je bilo naše strokovno sodelovanje bolj človeško, prijaznejše.

S publikacijo »Dvajset statističnih srečanj v Radencih« skušamo pokazati, kakšen je pomen teh posvetov za uradno statistiko v Sloveniji, in to na tri načine: s strokovnim pregledom in vsebinsko analizo posvetov, z dokumentarnim gradivom (z urejenimi sezname vse prispevkov, okroglih miz in predstavitev ter s slikovno dokumentacijo) in s spomini, anekdotami ter pogledi nekaterih udeležencev o statističnih srečanjih.

V eni sami publikaciji seveda ni mogoče obdelati izjemno bogatega dokumentarnega gradiva na več kot 8000 straneh. Zato nas posebej veseli, da smo 'bazo znanja iz Radencev' z več kot 900 prispevki, zakopanimi v zbornikih, in drugo dokumentacijo 20 statističnih posvetov z vključitvijo v vzajemno bibliografsko bazo COBIB napravili preglednejšo in dostopnejšo statistikom, raziskovalcem in širši javnosti. Verjamem, da bo to prispevalo k boljšemu poznavanju uradne statistike in nadaljnjemu raziskovanju in razvoju tega področja.

Vsem, ki so sodelovali pri zbiranju in urejanju gradiva ter pri pisanju in izdelavi publikacije, se zahvaljujem za njihov prispevek.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem tudi vsem udeležencem iz Slovenije in tujine, organizatorjem, posebej še Statističnemu društvu Slovenije, prijaznim gostiteljem v hotelu Radin, predvsem pa vsem avtorjem strokovnih prispevkov in sodelujočim v razpravah, pri okroglih mizah in pri predstavitvah na vseh doseđanjih statističnih srečanjih. Zaradi vaše zavzetosti in strokovnosti danes ponosno praznujemo 20 let Statističnih dnevov.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica
Statističnega urada Republike Slovenije

Ljubljana, oktobra 2010

Kazalo

Kako se je začelo ...	7	Tretje obdobje: 2001–2010 • Statistika v družbi tretjega tisočletja	41
• Uvod	7	2001 – Novo tisočletje, nove teme	43
Prvo obdobje: 1987–1993 • Na prehodu iz starega v novo	11	• 11. posvet: Novo tisočletje – pripravljenost statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov	43
1987 – Sredi krize in pred razpadom Jugoslavije	13	2002 – Kakšna naj bo statistika v informacijski družbi	46
• 1. posvet: Statistika in inflacija	13	• 12. posvet: Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo	46
1989 – Slovo od Jugoslavije – pogled naprej	15	2003 – Statistika – most med informacijsko družbo in družbo znanja	49
• 2. posvet: Vloga statistike v družbenem razvoju	15	• 13. posvet: Statistika kot orodje in vir za kreiranje znanja uporabnikov	49
1993 – Kaj bo treba postoriti za statistiko v samostojni državi	17	2004 – Globalizacija – veliko dela tudi za statistiko	52
• 3. posvet: Statistika in evidence za potrebe tržnega gospodarstva	17	• 14. posvet: Statistično spremljanje pojavov globalizacije in storitev – izzivi in nujnost	52
Drugo obdobje: 1994–2000 • Priprave na vstop v EU in globalizacija	19	2005 – Uporabnik je kralj ...	54
1994 – Vstop v svet in nove naloge	21	• 15. posvet: Komuniciranje z dajalci in uporabniki statističnih podatkov ter podpora EMU in Lizbonski strategiji	54
• 4. posvet: Slovenija, statistika, Evropska unija	21	2006 – Država v luči statistike	57
1995 – Prvi pospešek socialnim statistikam	25	• 16. posvet: Merjenje razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik	57
• 5. posvet: Statistika dela, delovnih pogojev in življenjskih pogojev	25	2007 – Ali je statistika res samo breme?	60
1996 – Kako daleč (blizu) je po maastrichtskih kriterijih EU	27	• 17. posvet: Zmanjševanje administrativnih bremen zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih	60
• 6. posvet: Ekonomija, Slovenija, Evropska unija	27	2008 – Statistika v funkciji medgeneracijske solidarnosti	64
1997 – Finančna statistika - razvoj za Slovenijo, za EU in za EMU	31	• 18. posvet: Medgeneracijska solidarnost – izziv za sodobne družbe	64
• 7. posvet: Nova statistična spoznanja, finančne statistike, globalizacija	31	2009 – Statistika v kriznih časih: večje zahteve, manj sredstev, kje so rezerve?	67
1998 – V čakalnici EU	33	• 19. posvet: Vloga statistik, analiz in napovedi pri obvladovanju globalne ekonomske krize	67
• 8. posvet: podpora pogajanjem Republike Slovenije z Evropsko unijo in strukturni skladi	33	2010 – Statistika za ljudi in o ljudeh	71
1999 – Na pragu informacijske družbe	36	• 20. posvet: Merjenje blaginje in napredka družb	71
• 9. posvet: Elektronsko poslovanje in statistika	36	Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009	74
2000 – Sodelovanje je zakon!	38	Okrogle mize na posvetih Statistični dnevi, 1994–2009	87
• 10. posvet: Statistična omrežna sodelovanja za večjo evropsko usklajenost in kakovostno sodelovanje	38	Poster sekcije na posvetih Statistični dnevi, 2003–2009	88

Seznam kratic in okrajšav

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve	GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
AMELI	Advanced Methodology for European Laeken Indicators	IER	Inštitut za ekonomska raziskovanja
AMRADS	Accompanying Measures to R&D in Statistics	IKT	Informacijska in komunikacijska tehnologija
APG	anketa o porabi gospodinjstev	ISCO	International Standard Classification of Occupation
BDP	bruto domači proizvod	JRC	Joint Research Center
BLUE-ETS	BLUE Enterprise and Trade statistics	NACE	Nomenclature des activités économiques dans la Communauté européenne
CEIES	Comité Consultatif Européen de l' Information Statistiques dans les domaines Economiques et Sociales	NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
CRP	Centralni register prebivalstva Slovenije	OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
CURS	Carinska uprava Republike Slovenije	PECO	Pays d'Europe Centrales et Occidentales
DURS	Davčna uprava Republike Slovenije	PEEI	Principal European Economic Indicators
ECB	European Central Bank	PKM	paritete kupne moči
EDA	Exploratory data analysis	PRS	Poslovni register Slovenije
EDISENT	Electronic Data Interchange between Statistics and Enterprises	RISQ	Representativity Indicators for Survey Quality
EIPF	Ekonomski inštitut Pravne fakultete	ROS	Register organizacij in skupnosti
EMU	Ekonomska in monetarna unija	SAM	Social Accounting Matrix
ERO	Enotni register obratovalnic	SILC	Survey on Income and Living Conditions
ESA	European System of Accounts	SKTE	Standardna klasifikacija teritorialnih enot
ESAC	European Statistical Advisory Committee	SNA	System of National Accounts
ESS	European Statistical System	SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ESSPROS	European System of Integrated Social Protection Statistics	TQM	Total Quality Management
EU	Evropska unija	UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
FATS	Foreign Affiliates Trade in Services	UMAR	Urad za makroekonomske raziskave in razvoj
FDV	Fakulteta za družbene vede	ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
GIS	Geografski informacijski sistem		

Kako se je začelo ...

Uvod

Novembra letos se bomo statistiki iz Slovenije in iz tujine že dvajsetič zbrali v Radencih. Skoraj četrto stoletja je že minilo, odkar se je v krogu statistikov tedanjega Zavoda Republike Slovenije za statistiko in kolegov z ljubljanske univerze, povezanih v Statističnem društvu Slovenije, porodila zamisel, da bi si bilo pametno za resno razpravo o učinkih jugoslovanske ekonomske krize na statistiko treba vzeti več časa, kot ga dovoljuje vsakdanjik, natrpan s številnimi delovnimi obveznostmi. Izbrali smo si gostoljubne Radence, ki so bili tedaj za večino izmed nas malodane na koncu sveta, saj si je bilo treba za potovanje iz Ljubljane po slabih in prenapoljenih cestah vzeti vsaj kake štiri ure. A oddaljenost Radencev je bila zagotovilo, da udeleženci v času posveta ne bodo obremenjeni z rednimi obveznostmi zapuščali predavalnic in tekali po sestankih. Prosti čas po uradnem programu pa je v Radencih mogoče pametno izkoristiti za navezovanje strokovnih stikov, za razgovore in druženje in, ne nazadnje, tudi za zdravje je mogoče storiti kaj koristnega. O tem, kako smo v Radencih preživljali prosti čas, kako so potekale organizacijske priprave in morda celo, kaj je tisto, zaradi česar za prizorišče statističnih srečanj vedno znova izberemo Radence, boste bržkone razbrali iz spominov udeležencev, iz slikovnega gradiva in iz drugih delov te kronike.

Ta del kronike je pravzaprav poskus *strokovne inventure* vsega, kar so statistična srečanja v Radencih prinesla stroki doma in v tujini, morda, še malo bolj ambiciozno, ugotoviti, ali sega pomen teh srečanj prek plota statistike. S statistiko seveda razumemo marsikaj. Na Statističnih dnevih je bila v ospredju *uradna ali državna statistika*. To je statistika, ki zagotavlja državi, podjetjem, posameznikom in medijem kakovostne statistične podatke o najpomembnejših stanjih in dogajanjih v družbi. Vsebina tega pregleda je torej uradna (državna) statistika, tako kot je bila uradna (državna) statistika osrednja vsebina statističnih posvetov v Radencih, poimenovanih tudi "Statistični dnevi".

Za izbiro teme prvega posvetovanja v Radencih sploh ni bilo dileme: v drugi polovici osemdesetih let, ko se je začela gospodarska kriza stopnjevati, je bila hiperinflacija najbolj razdiralna in očitna pojavna oblika te krize, ki je izkrivljala tudi podatke državne statistike. Posvetovanja v Radencih so od samega začetka zasnovana tako, da omogočajo in spodbujajo *dialog med producenti, uporabniki statističnih podatkov in dajalci podatkov*, torej med statistiki iz državnih uradov in drugih ustanov, ki so pooblaščenice za zbiranje statističnih podatkov, z raziskovalci, z analitiki, z univerzo, s strokovnjaki iz tujine, s predstavniki podjetij in z drugimi, tako ali drugače zainteresiranimi za statistiko. Prvi statistični dnevi v Radencih so bili strokovno zelo odmevni. Dali so nam krila za organizacijo naslednjega srečanja, ki smo ga izpeljali na začetku poletja 1989.

Razpad Jugoslavije, izjemne razmere, težave s potovanji, pa tudi obilica drugega dela na začetku tranzicije so bili glavni vzrok za to, da se v letih od 1990 do 1992 statistiki nismo srečevali v Radencih. V samostojni Sloveniji je bilo prvo statistično srečanje organizirano leta 1993, in to spet pozno jeseni. Izkazalo

se je, da jesenski termin niti ni slab, saj je to čas zatišja ter izvenpenzijskih cen in priložnost, da se za par dni v bolj sproščenem vzdušju posvetimo stroki. Od tedaj se v Radencih srečujemo vsako leto.

Kako izbiramo teme posvetovanj v Radencih? Prvi tematski obrisi prihodnjega posveta se pravzaprav rišejo in prvi predlogi se zbirajo že med prejšnjim posvetom, dokončno pa se vsebinska podoba naslednjega posveta izkristalizira v strokovnih razpravah vodstva državnega statističnega urada in s sodelovanjem članov programskega odbora ter Statističnega društva Slovenije. Teme vsakoletnih statističnih srečanj so bile vedno premišljeno izbrane in usmerjene k temu, da so *z vidika statistike* spodbujale strokovno razpravo in iskanje rešitev za najbolj vroča, tehtna družbena vprašanja, s katerimi se je ukvarjala Slovenija.

Statistični dnevi v Radencih so danes pojem kakovostnih strokovnih srečanj in prijetnih druženj, ne samo za nas, domačine, pač pa tudi za statistike in druge strokovnjake iz tujine. Rekli bi celo, da so Statistični dnevi v Radencih eno izmed prepoznavnih znakov slovenske statistike.

Nekaj zgovornih dejstev o Statističnih dnevih

Osnovna shema posvetovanja Statistični dnevi ostaja ves čas nespremenjena. Stalna organizatorja posveta sta Statistični urad Republike Slovenije in Statistično društvo Slovenije. Posvetovanje traja dva dni in pol, posveta se običajno udeleži od 150 do 200 udeležencev. Bistvena značilnost posveta je velik delež aktivnih udeležencev, saj na njem približno 40 % vseh udeležencev sodeluje z vnaprej pripravljenimi pisnimi prispevki. Do leta 2006 sta organizatorja te prispevke v celoti objavljala v zborniku; tiskane zbornike so leta 2007 nadomestile spletne objave celotnih prispevkov, v tiskani obliki pa odtlej izhajajo povzetki prispevkov.

Kako se je začelo ...

Statističnim dnevom daje pečat tudi udeležba uglednih tujih in domačih gostov. Organizatorja sta lahko upravičeno ponosna, da jima je uspelo za glavne teme posveta vsakič zagotoviti udeležbo najbolj kompetentnih tujih in domačih strokovnjakov, da so na Statističnih dnevih kot aktivni udeleženci sodelovali trije od štirih generalnih direktorjev Eurostata iz obdobja 1987–2010, večina direktorjev državnih statističnih uradov iz Evrope in tudi iz nekaterih drugih delov sveta (na primer iz Avstralije) in da so se Statističnih dnevov redno udeleževali predstavniki mednarodnih ustanov, kot so na primer Organisation for Economic Development and Cooperation (OECD), European Central Bank (ECB), United Nations Economic Commission for Europe (UNECE).

Kakšni so dosežki dosedanjih 19 statističnih posvetovanj v Radencih? Vsebinskim dosežkom je namenjen obsežen osrednji del tega pregleda. Na kratko pogledjmo tiste, ki jih lahko prikažemo številčno!

19 statističnih posvetov obdobju 1987–2009 označuje:

- 8091 strani besedila v zbornikih,
- 884 objavljenih prispevkov (prispevkov brez dokumentiranega zapisa bodisi v tiskanem zborniku bodisi na spletu nismo upoštevali),
- 1203 sodelujočih avtorjev,
- 40 okroglih miz (prva okrogla miza je bila izpeljana leta 1994, redno pa so okrogle mize vključene v program posveta od leta 1996 dalje),
- 63 poster sekcij (v program posvetovanj so vključene od leta 1997 dalje).

Statistične dneve označujeta dva vrhunca. Prvi je bil dosežen leta 1994, ko je bila podpisana deklaracija o sodelovanju slovenske državne statistike z Eurostatom. Na tem posvetu so bili razgrnjeni številni

problemi in naloge, ki jih je morala na področju uradne statistike izpeljati Slovenija pred vstopom v Evropsko unijo. Drugi vrhunec so prinesli jubilejni 10. statistični dnevi, s številnimi tujimi gosti in s široko zastavljeno temo o sodelovanju za večjo omrežno usklajenost statistike v Evropi. Sicer pa nam slika lepo ponazarja tri stopnje v dinamiki Statističnih dnevov, ki

odsevajo tudi razvoj uradne statistike Slovenije v tem obdobju: hitro rast vse do leta 2000, ko je bilo v glavnem že opravljeno prilagajanje slovenske statistike evropskemu pravnemu redu, nato dokaj stabilen obseg dejavnosti na precej visoki ravni vse do vstopa Slovenije v EU leta 2004 in zadnje obdobje, rahel upad, a še vedno s približno 40 prispevki letno.

Pregled posvetovanj Statistični dnevi, Radenci, 1987–2010

Leto	Naslov	Predsednik /predsednica programskega odbora
1987	Statistika in inflacija	Ni bil/a imenovan/a
1989	Vloga statistike v družbenem razvoju	Anuška Ferligoj
1993	Statistike in evidence za potrebe tržnega gospodarstva	Ni bil/a imenovan/a
1994	Slovenija, statistika, Evropska unija	Nina Prešern
1995	Statistika dela, delovnih pogojev in življenjskih pogojev	Lea Bregar
1996	Ekonomija, Slovenija, Evropska unija	Janez Potočnik
1997	Nova statistična spoznanja, finančne statistike, globalizacija	Marko Kranjec
1998	Statistična podpora pogajanjem RS z EU in strukturni skladi	Igor Strmšnik
1999	Elektronsko poslovanje in statistika	Franc Košir
2000	Statistika 2000 – statistična omrežna sodelovanja za boljše evropsko usklajenost in kakovostnejše delovanje	Janez Potočnik
2001	Novo tisočletje – pripravljenost statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov	Ivan Svetlik
2002	Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo	Jožko Čuk
2003	Statistika kot orodje in vir za kreiranje znanja uporabnikov	Dušan Mramor
2004	Statistično spremljanje pojavov globalizacije in storitev	France Križanič
2005	Komuniciranje z dajalci in uporabniki statističnih podatkov ter podpora EMU in Lizbonski strategiji	Jure Zupan
2006	Merjenje razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik	Janez Šušteršič
2007	Zmanjšanje administrativnih bremen zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih	Janez Šušteršič
2008	Medgeneracijska solidarnost – izziv za sodobne družbe	Janez Šušteršič
2009	Vloga statistik, analiz in napovedi pri obvladovanju globalne ekonomske krize	Anuška Ferligoj
2010	Merjenje blaginje in napredka družbe	Tine Stanovnik

Kako se je začelo ...

Vsebina 20 statističnih srečanj, shranjena v zbornikih in drugi dokumentaciji, pomeni svojevrsten, izjemno bogat dokument več kot dvajsetletnega razvoja statistike in je hkrati tudi ogledalo širšega družbenega razvoja. Takšna »baza znanja« je izjemen dosežek tudi v svetovnem merilu in kar kliče po raziskovanju!

Kako smo se lotili priprave kronike

Vsebino 20 statističnih srečanj je mogoče predstaviti z različnih vidikov: z vidika razvoja celotne stroke za Slovenijo ali na mednarodni ravni, po posameznih ožje ali širše opredeljenih področjih uradne statistike, glede na interdisciplinarni značaj in vključenost drugih vej statistike in drugih strok v dejavnost uradne statistike, glede na institucionalno povezovanje, mednarodno sodelovanje, informatizacijo itd.

S tem pregledom želimo pokazati, kakšen pomen imajo statistična posvetovanja v Radencih *za razvoj državne statistike* v Sloveniji, in skušamo oceniti

Pregled posvetovanj Statistični dnevi, Radenci, 1987–2009

morebitne *širše učinke* (za razvoj uradne statistike v širšem okolju in na družbena dogajanja v Sloveniji). Pregled je zastavljen kronološko, tako da je razvojni lok državne statistike v Sloveniji čim bolj razviden. Izhodišče pregleda je vsebina več smiselno povezanih prispevkov, zajetih praviloma v določeni sekciji posveta. Pomen vsake take vsebinske celote smo skušali ovrednotiti v luči razvoja državne statistike v Sloveniji in/ali pokazati na njen morebitni širši pomen.

Za posvete do leta 1996 in od leta 2007 dalje je značilno, da so tematsko jasno strukturirani z *vnaprej opredeljeno vsebino programa*, razdeljenega v sekcije. V vmesnem obdobju (od 1997 do 2006) pa je bila osnovna vsebina posvetov dopolnjena še s sekcijo Razvojni dosežki. Uvedba te sekcije v program posvetovanj je omogočila celostno obveščanje o razvojnem napredku tudi na drugih področjih, ki niso bila vključena v osnovno vsebinsko shemo posveta. Zaradi izjemno dinamičnega razvoja statistike v tem obdobju, ki je segal pravzaprav na vsa področja uradne statistike, je sekcija Razvojni dosežki praviloma izredno obsežna in raznovrstna in ne omogoča enotnega načina obravnave. Če je šlo za več vsebinsko povezanih prispevkov, smo jih izločili in obravnavali kot vsebinsko celoto. Če je šlo za posamične prispevke, ki so se povezovali s temami, obravnavanimi v sekcijah določenega posveta, smo jih smiselno pridružili določeni sekciji. Druge prispevke smo obravnavali na pregledni ravni.

Pri pripravi pregleda smo uporabili vse razpoložljive pisne in spletne vire, povezane s Statističnimi dnevi (na primer zbornike, programe posvetovanj, zaključke), pa tudi nekatere druge vire informacij kot na primer publikacijo SURS »60 let slovenske statistike«.

Glede na značilnosti časa, ki je dajal pečat tudi vsebini statističnih srečanj, prikazujemo srečanja *v treh obdobjih*.

Prva leta (v obdobju 1987–1993) so bili posveti tematsko obarvani bolj *lokalno* in odraz specifičnih problemov uradne statistike v razpadajoči Jugoslaviji in v novi Sloveniji. Sredi devetdesetih let (1994–2000) je tematika segala prek meja Slovenije, predvsem v *evropski prostor*. V zadnjem desetletju (2001–2010) pa imajo problemi, obravnavani v Radencih, pretežno *globalni značaj*.

Jasno je, da v pregledu nismo mogli obravnavati in omenjati prav vsakega od skoraj 900 prispevkov, ki zaznamujejo dvajsetletni opus statističnih srečanj. Celovit pregled opravljenega dela je zato zbran v prilogah s seznama o vseh prispevkih, o okroglih mizah in o predstavitev na koncu publikacije.

Prvo obdobje:
1987–1993

Na prehodu iz starega v novo

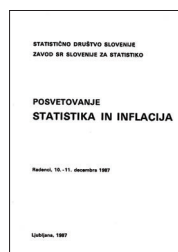
V prvem delu pregleda obravnavamo tri posvete, ki so potekali v družbeno zelo različnih razmerah in so tudi tematsko precej različni, a jih povezuje pomembno dejstvo: to je bilo obdobje in to so bili posveti, na katerih smo na temelju izkušenj in že opravljenega razvojnega dela iskali, razpravljali in postavljali zasnovo sodobne državne statistike v Sloveniji.

Sredi krize in pred razpadom Jugoslavije

Prvo obdobje (1987 – 1993) • Na prehodu iz starega v novo

1. posvet: 1987 Statistika in inflacija

Prvo posvetovanje leta 1987 označuje resna ekonomska kriza tedanje Jugoslavije, ki se je najočitneje manifestirala z vrtoglavo inflacijo. Letna stopnja inflacije, merjena z rastjo drobnoprodajnih cen 1987/1986, je bila v Sloveniji v tem letu 178-odstotna (Statistični letopis 2009, str. 269). Kot zanimivost: cena zbornika prvega posveta (v obsegu 124 strani) je bila 650.000 jugoslovanskih »novih« dinarjev. Tako visoka rast cen – po strokovnih merilih zasluži ime hiperinflacija – povzroča vrsto negativnih učinkov v gospodarstvu, kot na primer izgubljanje funkcij domače valute, padec produktivnosti, naraščanje deleža spekulativnih in družbeno nedonosnih aktivnosti, prerazdelitev dohodka in naraščanje socialnih razlik.

Inflacija izkrivlja tudi sliko o stanju v gospodarstvu, saj tradicionalni načini izkazovanja podatkov, tudi statistični, odpovejo.

Prvi Statistični dnevi so potekali v plenarni obliki. Na njih je sodelovalo 15 avtorjev s 13 prispevki, v glavnem statistikov z republiških zavodov in Zveznega zavoda za statistiko ter profesorji z ljubljanske univerze.

Ekonomska ozadje inflacije in poti, kako obvladati inflacijo, je orisal Maks Tajnikar. Inflacijo je obravnaval kot tipični makroekonomski problem, ki ga je mogoče obvladati le z makroekonomskimi ukrepi. Po njegovem mnenju bi bilo zato nesmiselno računati, da lahko

ustavijo inflacijo delavci v podjetjih s svojimi kratkoročnimi odločitvami o omejevanju rasti plač. Za inflacijo sta kriva ekonomski sistem in ekonomska politika in brez njune spremembe se tudi ekonomski subjekti ne bodo obnašali protiinflacijsko.

Posvetovanje je nato identificiralo najbolj nevrvalgična področja, ki jih statistiki prinaša hiperinflacija. Najbolj vroča tema je bila vpliv *obračunskega sistema* na statistično izkazovanje podatkov. Obračunski sistem je z nenehnimi spremembami skušal omiliti vpliv visoke inflacije, to pa je povzročalo, da so bili računovodski podatki vse manj primerna osnova za izračun tedanjega kazalca ustvarjene družbene proizvodnje, družbenega proizvoda. Kot je v analizi vpliva inflacije na izračun agregatov ugotovil profesor Ivo Lavrač z Ekonomske fakultete, so največ težav povzročali ukrepi obvezne revalorizacije, ki so imeli na posamezne elemente izračunavanja družbenega proizvoda različen učinek. Zaradi nerealnega izkazovanja zalog je bil uradni podatek o družbenem proizvodu precenjen.

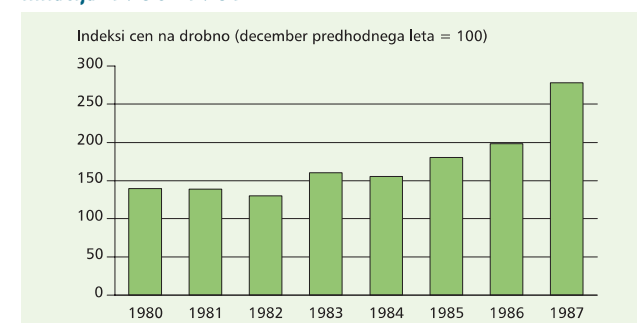
Eno ključnih vprašanj je bilo vprašanje *ustreznosti indeksov cen*, na katerih so temeljili tako imenovani revalorizacijski količniki in s katerimi se je merila inflacija. Zvezni zavod za statistiko je brez posebne strokovne argumentacije in analiz zagovarjal ustreznost veljavnega sistema indeksov cen, ki je bil tedaj – resnici na ljubo – eden redkih celovitejših sistemov v socialističnih sistemih. Jugoslovanska državna statistika je bila nasploh v primerjavi z drugimi socialističnimi državami precej bolj razvita. V mesečnih periodiki so se za celotno državo in republike na primer redno objavljali indeksi cen za kmetijstvo, industrijske proizvode, uvoz in izvoz, trgovino na debelo in drobno, indeks življenjskih stroškov. Vendar se o zanesljivosti in uporabnosti teh indeksov in tudi drugih statističnih podatkov tedaj ni spraševalo. Zato

smo za prvi posvet v Radencih pripravili podrobnejšo analizo metodoloških značilnosti indeksov cen v jugoslovanski statistični praksi. Identificirali smo glavne dejavnike, ki vplivajo na kakovost teh indeksov, in še posebej opozorili na omejitve indeksa cen na drobno kot uradnega kazalca inflacijske stopnje (L. Bregar).

Več prispevkov je obravnavalo vpliv nestabilnega tečaja dinarja, tedanje jugoslovanske valute, na izkazovanje zunanjetrgovinskih tokov in na indekse izvoznih in uvoznih cen. Profesor Jože Mencinger s Pravne fakultete je opozoril, da je v pogojih visoke inflacije spremljanje zunanjetrgovinskih tokov v tuji valuti edino smiselno, četudi prinaša nove probleme, ki se kažejo z neprijetnimi statističnimi učinki in učinki spreminjanja kupne moči. Izbira dolarja je tako s tečajno politiko zmanjševanja vrednosti dolarja navidezno izboljšala zunanjetrgovinsko bilanco, hkrati pa je zaradi manjše kupne moči delala težave domačim proizvajalcem pri nakupih surovin na domačem ali tujih evropskih trgih.

Sicer pa se je razprava o strokovnih vidikih inflacije razširila na splošno razpravo o številnih metodoloških, organizacijskih in institucionalnih problemih tedanjega jugoslovanskega statističnega sistema.

Inflacija 1980–1987

1987 – Sredi krize in pred razpadom Jugoslavije

Prvo obdobje (1987–1993) • Na prehodu iz starega v novo

Statistiki zunaj kroga Zveznega zavoda za statistiko so se zavzemali za *strokovno neodvisnost* statistike in mednarodno primerljivost, uradni statistični krogi pa so sicer priznavali določene težave, ki jih prinašajo težavne gospodarske razmere, a na odmike od začrtane smeri niso pristajali. Tako je na primer Miodrag Nikolić, profesor z Ekonomske fakultete v Beogradu in svetovalec na Zveznem zavodu za statistiko, kot problematična področja jugoslovanske statistike navedel le statistiko investicij, statistiko storitev ter nezajetje neserijske proizvodnje v industriji.

Posebej odmevna in kritična je bila razprava Tomaža Banovca, tedaj direktorja republiškega Zavoda za statistiko, o Zakonu o družbenem sistemu informiranja, sprejetem že leta 1982. Ta zakon je določal, da je program statističnih raziskovanj ena od skupnih osnov družbenega sistema informiranja in za doseg enotnosti

tega sistema predvidel uporabo skupnih standardov ter metodologij. Zakon se je v Jugoslaviji zelo počasi uresničeval, v Sloveniji pa je spodbudil precej hiter razvoj registrsko usmerjene statistike ter izgradnjo in standardizacijo evidenc. Banovec je opozoril, da se kljub načrtovani decentralizaciji ohranja monopol Zveznega zavoda za statistiko nad razvojno in metodološko funkcijo državne statistike, in posebej

izpostavil problem ignoriranja mednarodne primerljivosti ter skrbi za neodvisnost statistične stroke in strokovno kompetentnost pri razvoju državne statistike v Jugoslaviji.

Statistični posvet o statistiki in inflaciji je bil v tedanji Jugoslaviji edinstven primer odprtega strokovnega dialoga med uporabniki podatkov in državno statistiko o zanesljivosti in kakovosti podatkov. V tem dialogu so slovenski statistiki predstavili svoje zamisli, kako vidijo prihodnji razvoj državne statistike.

pogovor ob robu

Tomaž Banovec,

generalni direktor Statističnega urada RS
v obdobju 1981–2003:

Kako je nastala zamisel za prvo posvetovanje? So javno razpravo o statističnem spremljanju narekovele potrebe, ste se zgledovali po zahodnih sosedih?

»Inflacija v prejšnji državi je bila vzrok za posvetovanje in neposreden povod. Kot osnovni statistični agregat je bila povezana z obračunom tedanjega družbenega proizvoda in tako tudi podlaga za prelivanja med federalnimi enotami. Te so – tako kot danes v Uniji – včasih prirejale svoje podatke zaradi boljšega položaja v prispevkih in delitvi. Naši delegati v Zboru republik in pokrajin so zahtevali pojasnila, primerljive in korektno podatke za svoje strokovno politično delovanje. To so podpirali tudi predsedniki naših izvršnih svetov. Inflacija kot strokovni problem je bila strokovni začetek, ki ga kolegi v Beogradu niso mogli preprečiti. Pravi razlogi so bili finančni in drugačen položaj republike v federaciji. Republiškem vodstvu je bilo znano, kako zelo pomembna je v zvezni državi statistika, in da mora biti statistični zavod ne samo izvrševalec skupnega državnega programa, pač pa tudi svojega – republiškega. In še: da mora tolmačiti metode in izdelke celote (federacije), metodološko sovplivati nanje, da jih lahko kontrolira in ponovi. Žal pa v tej upravni vertikali ni bilo prostora za naše predloge in potrebe, zato smo šli po poti

društvene iniciative. V tistem času smo obračunavali „družbeni proizvod“ – ta je temeljil na MPS (Material Produkt System) – za vsako federalno entiteto in celo za kako komuno. Maribor je imel na primer večjega kot cela Črna gora. Velik del storitev MPS ni zajel, primerljivost s SNA (System of National Accounts) je bila samo matematična. Med vsemi cenami smo po SNA spremljali cene storitev, ne pa vrednotili same produkcije (MPS). Madžarska statistika pa je že računala v obeh modalitetah. Na formalnih sestankih nismo uspeli, upirali so se srbski statistiki in akademiki iz Beograda. Ko so naši strokovni sodelavci s pomočjo OECD-ja obiskovali druge zahodne statistike (Norveška, Nemčija), sta dozoreli misel in pobuda, da tako naredimo v Jugoslaviji. Ni šlo – bili so neverjetno odklonilni. Jugoslovansko statistično društvo je bilo v rokah drugih. Nobene ideje iz republik niso priznali. Potem nas je spremljala še velika inflacija, imeli smo republiške in skupno državno mero za inflacijo. Načelno je bila strokovno v redu, samo njena uporaba v MPS in tudi drugje ni bila korektna. Sklenili smo, da zaradi krepitve domačih znanj in za pripravo tranzicije (SNA, EFTA in Evropska skupnost) organiziramo posebna posvetovanja – „Statistične dneve“ – preko našega društva. Cilji niso bili tako jasni, kot jih vidimo in razumemo danes. Takrat je imela Jugoslavija tudi kooperacijski sporazum s Skupnostjo in pomoč OECD-ja za tak namen, naredili pa so malo. V republiškem zakonu o statistiki smo nato uzakonili še samostojno mednarodno sodelovanje. To je bilo zelo nadležno za zvezni zavod, saj nas je imel za eno od poročevalskih enot.«

So bile naslovne teme posvetov bolj odziv na aktualna dogajanja v statistični stroki ali bolj na dogajanja v družbi ali morda oboje?

»Večinoma so bile aktualnemu naslovu prirejene ena ali dve sekciji in kakšna okrogla miza, drugo pa je bilo tudi in predvsem poročanje o strokovnih dosežkih iz programa statističnih raziskovanj in kake od naših uporabniških institucij. Bil sem na večini posvetovanj, mislim, da sem manjkal enkrat. Velja, da je posvetovanje namenjeno obojemu, včasih je še bolj zanimiv domač prispevek. Mogoče bi veljalo posvetiti kako posebno posvetovanje določanju potreb po novih in opuščanju starih raziskovanj. Dogajanja v družbi opozarjajo, da marsikdo ne razume namena in vsebin, prednosti in omejitve javne statistične ureditve, vendar tega ne more rešiti tako in samo eno posvetovanje enako mislečih in skoraj enako strokovnih. Štatična nepismenost se je v tem času prej povečala, kakor pa zmanjšala. Škoda, saj posebej javna statistika na dovolj formalen način meri in definira ter opisuje državno ureditev in delovanje države. Ponekod je pa tudi informatika zamenjala statistiko in tudi statistikov v ministrstvih ni več.«

15. XII. 1987
REKLI SO

Nedorečenost zvezne statistične metodologije

MARIJAN ŠIFTAR, predsednik republiškega komiteja za informiranje, na posvetovanju »Statistika in inflacija« v Radencih:

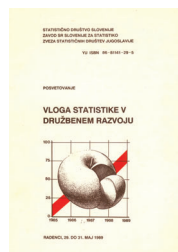
Časnik Delo, 15. 12. 1987

»Kot moramo zavržati pogoste apriorne ocene in aktivnosti, ki zamenjujejo, podcenjujejo ali celo zlorablajo statistiko oziroma se jo zavestno uporablja kot „dekloraz vse“, kot uporabno fasado za skrivanje različnih pomankljivosti pa tudi za prikrivanje

Slovo od Jugoslavije – pogled naprej

Prvo obdobje (1987–1993) • Na prehodu iz starega v novo

2. posvet: 1989 Vloga statistike v družbenem razvoju

Drugo posvetovanje je potekalo konec maja 1989. Kot soorganizator posveta je v dokumentaciji poleg Statističnega društva Slovenije in Zavoda SR Slovenije za statistiko navedena Zveza statističnih društev Jugoslavije.

Slovenski statistiki smo v času najgloblje gospodarske krize konec devetdesetih let usmerili svoj pogled v prihodnost – z obravnavo vloge statistike v družbenem razvoju. Široko zastavljeni tematski okvir posvetovanja s sodelovanjem kompetentnih slovenskih in jugoslovanskih raziskovalcev ter statistikov je prispeval k temu, da so bila na tem posvetu *odprta nekatera ključna vprašanja razvoja statistike v Sloveniji v naslednjih dveh desetletjih*.

Problematika družbenega razvoja v povezavi s statistiko je bila obravnavana res temeljito, saj so predstavljeni prispevki osvetlili družbeni razvoj celostno, s filozofskih, socioloških, ekonomskih in informacijskih vidikov. Na vrsto pa so prišla tudi konkretna metodološka vprašanja, povezana z merjenjem družbenega razvoja ter z oblikovanjem modelov za proučevanje družbenega in ekonomskega razvoja v Jugoslaviji.

Razprava o *splošnih konceptualnih vprašanjih merjenja družbenega razvoja* je prinesla tehtne, širše relevantne zaključke, ki so za statistiko aktualni še danes.

Razprava je izhajala iz podmene, da je družbeni oziroma gospodarski razvoj kompleksen koncept, sestavljen iz različnih razsežnosti, in da to neizogibno povzroča težave pri njegovi operacionalizaciji oziroma statističnem merjenju. Izbira kazalcev in z njimi povezane metode neposredno vplivajo na rezultate izračuna in nosijo s sabo subjektivni pečat raziskovalca, saj so utemeljene s teoretskimi argumentacijami ali pa preprosto prilagojene političnim ali ideološkim potrebam (Z. Mlinar). Merjenje družbenega razvoja odpira tudi danes vedno aktualno dilemo, v kolikšni meri je statistika kot disciplina za kvantitativno merjenje množičnih pojavov kompetentna za prikazovanje kakovostnih vidikov preučevanih pojavov.

Zagovorniki »jugoslovanske« linije državne statistike so vztrajali pri stališču, da je naloga statistike (ob ustrezni teoretski in metodološki podpori) kvantitativno spremljanje množičnih pojavov. Potrebno je torej, da je pojav najprej dovolj razvit, da bi sploh lahko bil predmet teoretskih in drugih miselnih postopkov. Šele nato pride na vrsto statistika. Takšen pogled na statistiko predpostavlja osredotočenost na veliko število homogenih, medsebojno primerljivih enot in pravzaprav zanika njeno odgovornost za statistično obravnavo nehomogenih pojavov. Ravno z vprašanji vloge statistike pri merjenju družbenega razvoja statistike v pogojih diferenciacije, globalizacije in individualizacije družbenih pojavov so se ukvarjali slovenski raziskovalci (V. Vehovar, E. Pintar) in smelo odpirali konceptualne in metodološke dileme merjenja pojavov, ki so po svoji naravi unikatni, nehomogeni in neulovljivi s klasičnim statističnim instrumentarijem, kot so na primer znanje, inovacije. Kot je znano, je v naslednjih desetletjih statistična

stroka namenila veliko pozornosti razvoju ravno teh področij.

Z vidika razvoja statistike je bila zanimiva tudi razprava o metodah in načinih pridobivanja podatkov, saj je bilo očitno, da s tradicionalnim pristopom izvajanja uradnih statističnih raziskovanj ni mogoče zagotavljati podatkov o nekaterih družbenih pojavih. Uradna statistika je bila deležna predvsem kritik, da zanemarija problematiko sive ekonomije, pa tudi spremembe na trgu dela so zahtevale celovitejšo statistično spremljanje, tako, ki kot enote opazovanja upošteva ne samo podjetja oziroma pravne osebe, pač pa tudi posameznike. Zagovorniki uradne linije so zagovarjali obstoječe pristope z utemeljitvijo, da se statistika »naravno« opira na pravni sistem ter državno, institucionalno kolesje. Statistika išče informacije, ki se pretakajo po uradnih komunikacijskih kanalih (L. Madjar), in drugi viri, razen uradnih, ne pridejo v poštev. Prispevek Kukarjeve z Inštituta za ekonomska raziskovanja (IER) o merjenju sive ekonomije pa je zgledno pokazal alternativne pristope, ki jih je mogoče uporabiti za statistično sliko pojavov, ki se izmikajo uradnim informacijskim kanalom. Prispevek raziskovalcev s Fakultete za družbene vede (FDV), Ivana Svetlika in Vojka Antončiča, nas je seznanil s prednostmi vzorčne Ankete o kadrovskem potencialu, zasnovane na

Iz družabne kronike:

Pred mnogo leti sem s kolego Krambergerjem stal pri »šanku«, ko je naročal kavo tudi za kolegici iz Makedonije. Pa pravi: »Ena mi je rekla, da bi gorko kavo, zdaj pa ne vem, ali druga hoče mrzlo.«

dr. Andrej Blejec, predsednik Statističnega društva Slovenije

1989 – Slovo od Jugoslavije – pogled naprej

Prvo obdobje (1987–1993) • Na prehodu iz starega v novo

mednarodnih standardih in predhodnice današnje ankete o delovni sili. Velja povedati, da se vzorčna anketa kot metoda zbiranja podatkov v tedanji praksi jugoslovanske statistike praktično ni uporabljala.

Na tem posvetu je bila deležna prve pozornosti *kakovost statističnih podatkov*, ki je postala osrednja tema uradne statistike precej pozneje, v prvem desetletju novega tisočletja. Hrvaška statistika Ksenija in Srdjan Dumičić sta opozorila na pomen točnosti statističnih podatkov za uporabnike, predvsem z vidika mednarodne primerljivosti. Posebej sta poudarila pomen v glavnem prezrte nevezorčne napake. Predlagala sta, da bi statistični uradi s pomočjo standardnih poročil zagotavljali uporabnikom ustrezne informacije o kakovosti podatkov. Kot vemo, se je to uresničilo v praksi Evropskega statističnega sistema (ESS) po letu 2005.

Na tem posvetu je Irena Križman predstavila *strateške zamisli* slovenskega zavoda za statistiko o tem, v kakšni smeri naj se razvija državna statistika tedanje Jugoslavije in katere naj bi bile prioritete aktivnosti. Izhodišče za zasnovo te razvojne zamisli so bili integracijski procesi v Evropi, ustanovitev Enotnega evropskega trga in implikacije teh procesov na vseh ključnih področjih dela statistike. Glede na ugotovljene trende v Evropi in glede na stanje tedanje jugoslovanske statistike je bil v prispevku podan predlog, da jugoslovanska statistika pristopi k reviziji uradnega Programa statističnih raziskovanj s prehodom na širši koncept družbenega proizvoda (System of National Accounts - SNA), z uvedbo registrov in standardnih klasifikacij (dejavnosti in poklicev), s posodobitvami nekaterih standardnih področij statistike (na primer kmetijstva, prometa, industrije) in z razvojem nepokritih področij (storitve, okolje, znanstveno raziskovalne dejavnosti in okolja).

Utemeljenost revizije jugoslovanske statistike, zlasti z vidika upoštevanja mednarodnih standardov, je tehtno podprl prispevek Andreja Flajsa o sistemu družbenih računov. Pokazal je, da zaradi nekritičnega obračuna vrednosti družbenega proizvoda iz podatkov zaključnih računov podjetij v pogojih inflacije ni mogoče dobiti realnih podatkov o obsegu in strukturi družbenega proizvoda, in se zavzel za ustanovitev samostojnega oddelka za nacionalne račune na slovenskem zavodu, kar bi tudi pospešilo uvajanje metodologije SNA v izračun makroekonomskih agregatov za Slovenijo.

Tedanja jugoslovanska oblast predloga za revizijo programa statističnih raziskovanj ni nikoli sprejela, postal pa je izhodišče za strategijo razvoja državne statistike v samostojni Sloveniji.

• • •

pogovor ob robu

mag. Irena Križman,

generalna direktorica
Statističnega urada RS:

Kakšno je bilo zanimanje tujih statistikov za posvetovanje?

“Z mednarodno udeležbo smo začeli v letu 1993, ko so Radenci gostili strokovnjaka za nacionalne in regionalne račune z avstrijskega statističnega urada. Slovenija je bila tedaj že članica Združenih narodov, pripravljala pa se je na vstop v evropska združenja. Ko je slovenski statistični urad leta 1994 sklenil formalni dogovor o strokovnem sodelovanju z Eurostatom, se je število udeležencev iz tujine še povečalo.

Posvetovanje je postalo mednarodno in dvojezično (slovenščina, angleščina) in ta standard smo obdržali vse do danes.

Za statistične dneve je bilo vedno značilno, da so znali pritegniti zelo ugledne goste, tudi iz tujine. 16. posvet z naslovom *Merjenje razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik* pa je dejansko gostil sam vrh evropske in svetovne uradne statistike. Posvetovanja so se udeležili generalni direktor Eurostata in njegova namestnica, direktor statističnega direktorata na OECD, direktor direktorata za statistiko ECB in namestnica direktorja statističnega oddelka Ekonomske komisije za Evropo pri Združenih narodih. Tudi sicer je bila mednarodna udeležba prestra, saj so bili med udeleženci tako strokovnjaki za posamezna področja kot tudi generalni direktorji mednarodnih institucij in statističnih uradov. Gostili smo na primer tudi prvega statistika Avstralije, ugledne profesorje iz ZDA in Francije in seveda ugledne domače strokovnjake z različnih področij. Z njihovim sodelovanjem so Radenci postali sinonim za zanimivo srečanje, precej unikatno v EU in svetu, saj so se po drugih državah pretežno srečevali samo statistiki.”

Posvetovanje statistikov v začetku je kmalu postalo posvetovanje statistikov, dajalcev podatkov in uporabnikov podatkov. Kako odprte razprave vseh deležnikov (zainteresiranih) vplivajo na delo Statističnega urada RS?

“Naša posvetovanja vabijo že od prvega naprej poleg statistikov iz uradov tudi uporabnike, raziskovalce, analitike in napovedovalce gibanj, pozneje pa tudi dajalce podatkov. Razprave smo običajno strnili v zaključkih posvetovanja. Ta so bila za nas, statistike, pomembna zato, ker so izražala pogled od zunaj. Posvetovanja, ki smo jih vseskozi pripravljali skupaj s Statističnim društvom Slovenije, nekajkrat tudi z UMAR-jem, so plemenitila naše partnerstvo. ‘Radenci’, kot posvetovanja radi na kratko imenujemo, so krepili tudi sodelovanje z drugimi institucijami in kolegi iz akademskih vrst – ob strokovnem delu in v družabnostih. Verjamem, da bomo to tradicijo nadaljevali.”

Kaj bo treba postoriti za statistiko v samostojni državi

Prvo obdobje (1987–1993) • Na prehodu iz starega v novo

3. posvet: 1993 Statistika in evidence za potrebe tržnega gospodarstva

Po štiriletni prekinitvi smo se v Radencih spet srečali leta 1993, prvič v samostojni Sloveniji in prvič z mednarodno udeležbo, četudi skromno. Slovenija je bila tedaj že članica OZN in posledično tudi članica UNECE, pripravljala pa se je tudi na vstop v evropska združenja. Intenzivno je izgrajevala institucionalni sistem, prilagojen samostojni, tržno usmerjeni državi. Državna statistika je imela v tem dinamičnem obdobju oblikovanja samostojne slovenske države precej pomembno vlogo, predvsem pa veliko dela in obveznosti. To odseva vsebina posvetovanja z naslovom Statistika in evidence za potrebe tržnega gospodarstva. Posvet je odprl vrsto vsebinskih, organizacijskih in institucionalnih vprašanj, povezanih z novim položajem slovenske statistike glede na državnost Slovenije in glede na tržno gospodarstvo.

Samostojnost Slovenije je statistiki prinesla odcepitev od Beograda in neodvisnost od tekoče politike ter od drugih vplivov. Hkrati pa je bilo treba dojeti dejstvo, da tudi v mednarodnem okolju državna statistika strokovno ni neodvisna, pač pa vanj vpeta s skupnimi načeli delovanja, članstvom v organizacijah in sprejemanjem statističnih standardov in obvez. Nastajajoči ESS je zahteval veliko prilagajanj, pri čemer so največ sredstev zahtevali vpeljevanje

klasifikacij in razvoj registrov, zagotavljanje podatkov na regionalnih ravneh in nacionalni računi.

Razvoj različnih segmentov *nacionalnih računov* je bila pravzaprav osrednja tema tega posvetovanja. Prikazano je bilo metodološko razvojno delo v okviru ocene bruto domačega proizvoda (BDP) za obdobje 1985–1992, predvsem z vidika možnosti razvoja sistema računov države v okviru nacionalnih računov (A. Flajs). Na predlog tedanjega republiškega Zavoda za statistiko je Slovenija že v letu 1989 uvedla računanje BDP po metodologiji sistema nacionalnih računov, še naprej pa je nekaj let zagotavljala vzporedne izračune po konceptu tako imenovane materialne proizvodnje. Za slovenski zavod je bila to dvojna obremenitev, vendar je pomenila strateško prednost zaradi metodološke pripravljenosti. Poleg tega je Slovenija pridobila mednarodno primerljive podatke o osnovnih ekonomskih agregatih.

Na posvetu so bile predstavljene prve *mednarodne primerjave BDP* tedanjega Zavoda za makroekonomske raziskave in razvoj, danes Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) (T. Česen). Te so sicer izhajale iz podatkov državne statistike, vendar je bil nabor podatkov po mnenju analitikov UMAR-ja relativno ozek, zato so ga dopolnili s svojimi ocenami. Temeljile so na posebnem pristopu, ki jih je za svoje analitične potrebe (projekcijske potrebe) razvil UMAR in so se od nacionalnih računov statistike razlikovali glede na natančnost, ažurnost, časovni zamik, vire podatkov in potrebne povezave (I. Lavrač, I. Strmšnik). Ta pristop je spodbudil načelno razpravo o statusu uradnih podatkov in ocen ter institucionalnih pristojnostih.

Posvet je seznanil udeležence s tedaj precej novo problematiko izračunavanja BDP v tako imenovanih *paritetah kupne moči* (PKM), s katerimi izločimo vpliv

razlik v ravni cen na velikost BDP med državami. Zdenka Repotočnik je predstavila prvo oceno statističnega urada o mednarodno primerljivem BDP v PKM za Slovenijo. Obravnavo kompleksne problematike nacionalnih računov sta zaokrožila še prispevka o podatkovnih osnovah statističnih input-output tabel za leto 1990 in ocena možnosti za pripravo letnih input-output tabel (I. Zakotnik). S prispevkom o statistiki okolja in naravnih virov (J. Seljak) pa so se statistiki seznanili z zahtevnostjo tega področja, ki je bilo do tedaj na obrobju statističnega zanimanja.

Posvet v Radencih leta 1993 je identificiral s posamičnimi preglednimi prispevki vrsto področij statistike, ki so bila tedaj v Sloveniji še nerazvita oziroma v začetni stopnji razvoja ali neprimerljiva z evropskimi statističnimi standardi. Ti prispevki, kot na primer o slovenski statistiki dela (T. Smrekar), o konjunktornih indikatorjih (L. Bregar), o statističnem spremljanju blagovnih tokov s tujino (M. Žebre), o plačilni bilanci (A. Jerkič), o registru kmetij (I. Orešnik), ter o regionalizaciji statistike (S. Kukar, L. Gosar), so ovrednotili stanje v Sloveniji in nakazali potrebne aktivnosti za doseganje kakovostne in primerljive statistike.

Teme, identificirane na tem posvetu, so bile predmet raziskovalnega in razvojnega dela statistikov in razprav na Statističnih dnevih v naslednjih letih, katerih rdeča nit so bile priprave in vstop v EU ter intenziviranje globalizacijskih procesov.

• • •

Drugo obdobje:
1994–2000

Priprave na vstop v EU in globalizacija

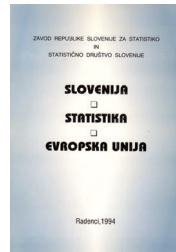
Drugo obdobje – začena se s sprejetjem formalnega dogovora o strokovnem sodelovanju med slovenskim statističnim uradom in Eurostatom leta 1994 in se končuje na prehodu v novo tisočletje – označuje obdobje *vsebinsko izjemno intenzivnega razvoja državne statistike* v Sloveniji zaradi priprav na vstop v EU. Usklajevanje statističnih sistemov z zakonodajo EU je bilo v tem obdobju značilno tudi za druge države, tranzicijske in stare članice EU. Statistični dnevi v Radencih so bili za slovenske statistike in za njihove kolege iz drugih evropskih držav imenitna priložnost za izmenjavo izkušenj, za strokovne razprave, za dogovore o sodelovanju in za nabiranje novih zamisli in nove energije.

Četudi je slovenska državna statistika skupaj z drugimi kandidatkami za vstop v EU formalno končala proces prilagajanja evropskemu pravnemu redu leta 2002, smo v tem pregledu to obdobje zaključili dve leti prej, torej 2000. Naša razmejitev obdobja temelji na vsebinskih merilih, in s tega vidika sta bila posveta leta 2001 in 2002 v glavnem že usmerjena h globalnim temam tretjega tisočletja.

Vstop v svet in nove naloge

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

4. posvet: 1994
Slovenija,
statistika,
Evropska unija

Leto 1994 je bilo za slovensko statistiko izjemno pomembno. Tega leta je bila podpisana deklaracija o statističnem sodelovanju z Eurostatom. Določeni so bili pogoji, ki jih je moral Statistični urad izpolniti najpozneje do članstva v EU: zagotovitev točnih, zanesljivih, politično neodvisnih in transparentnih statističnih podatkov, razvoj učinkovite statistične službe ter harmonizacija metod, standardov in klasifikacij s tistimi v EU in z mednarodnimi na osnovi ustrezne institucionalne ureditve (60 let Slovenske statistike, str. 64). Intenziviralo se je mednarodno sodelovanje slovenskih statistikov, posebej v okviru programa Phare.

Krepitev mednarodnega sodelovanja v projektih in izobraževalnih programih se je odrazila tudi na Statističnih dnevih 1994. Posvetovanje »Slovenija, statistika, Evropska unija« je bilo v marsičem izjemno. To posvetovanje je bilo prvo s številno udeležbo uglednih mednarodnih strokovnjakov in vodij mednarodnih statističnih organizacij, rekordno pa je bilo tudi po številu prispevkov, saj na nobenem od poznejših posvetovanj ni bilo predstavljenih več prispevkov.

V uvodnih vabljenih prispevkih so ugledni predstavniki mednarodne statistike – med temi so bili vodje statističnih oddelkov UNECE ter visoki

predstavniki Eurostata, direktorji statističnih uradov Nemčije, Švice in Avstrije – predstavili z vidika svojih institucij pogled na razvoj sodobnih statističnih služb v pogojih mednarodnega povezovanja in ob podpori informacijske tehnologije. Ti prispevki so bili dobra osnova za razmislek o strateških usmeritvah slovenske državne statistike, ki jih je predstavil državni zavod za statistiko. Nekateri od uvodnih referatov so bili iztočnica za obravnavo specifičnih tem, na primer o uporabnosti administrativnih virov podatkov (H. Brünger) in o regionalizaciji statistike (E. Bader).

Alain Chaintraine, ki je imel v tistem obdobju na Eurostatu kot direktor za mednarodno sodelovanje ključno vlogo pri vključevanju kandidatov za članstvo v ESS, je opozoril na povečano vlogo statističnih služb v sodobnih družbah; te morajo biti sposobne *anticipirati razvoj družbe* in svoje delovanje organizirati ob omejenih virih tako, da bodo sposobne zagotavljati kakovostne informacije za kreiranje, nadzorovanje in evalvacijo ustreznih politik države. Hkrati pa morajo zagotavljati statistične podatke za zaščito ranljivih in socialno izključenih skupin prebivalstva, za učinkovito sodelovanje državljanov v demokratičnih procesih in za poslovni svet. Tržni sistem takih podatkov sam po sebi ne zagotavlja, zato morajo sodobne države zagotavljati statistične storitve kot *javne dobrine*. Uresničevanje teh nalog v tranzicijskih državah je zaradi ukinjanja tradicionalnih virov podatkov posebej težavno, potrebna sta skrbno načrtovanje in gospodarna uporaba virov.

Statistični urad je na temelju *strateških usmeritev slovenske državne statistike* (institucionalna ureditev in sodelovanje z uporabniki, registrska usmeritev, evropeizacija slovenske statistike) predstavil prioritete naloge za obdobje 1995–2002 (I. Križman). Te so se po eni strani nanašale na infrastrukturne naloge:

uskklajevanje statističnih klasifikacij, posodabljanje registrov, uvajanje vzorčenja in drugih sodobnih tehnik zbiranja podatkov, dopolnjevanje podatkov v geografskem informacijskem sistemu, uvajanje informacijske tehnologije. Hkrati pa so bile opredeljene tudi razvojne prioritete po področjih statistike: statistika cen, statistika plačilne bilance, revizija kmetijskih statistik in register kmetij, nacionalni računi, kratkoročni indikatorji in kvalitativne poslovne ankete, energetske statistike, anketa o delovni sili, statistika pogojev dela in življenjskih pogojev, demografske statistike in statistike okolja. Osnovni pogoj za uresničevanje teh usmeritev je bila neodvisnost državne statistike s strokovno-metodološkega, organizacijskega (pravno-statusnega),

Deklaracija o sodelovanju z evropsko statistiko

LJUBLJANA, 21. marca – Nekajletno uspešno sodelovanje Slovenije z evropsko statistiko se je danes utrdilo še s podpisom skupne deklaracije o sodelovanju v statistiki. Skupno izjavo sta v Cankarjevem domu podpisala Alain Chaintraine, direktor področja za mednarodno sodelovanje Eurostat, ter Tomaž Banovec, direktor statističnega urada (zavoda) republike Slovenije. Kot je dejal direktor Chaintraine, naj bi današnji sporazum pospešil sodelovanje med uradoma in prispeval k razvoju takšne statistične ureditve v Sloveniji, ki bo zagotavljala zanesljive, nepristranske, pravočasne in iskane podatke, ki spoštujejo vodila statistične zaupnosti. Letos naj bi se ukvarjali z devetimi vprašanji, namreč z nacionalnimi računi in cenami, s poslovnim registrom, statistiko podjetij, klasifikacijami, kmetijstvom, socialno statistiko, statistiko okolja, statističnimi računi ipd. Sodelovanje obsega zagotovitev tehnične pomoči in izobraževanja ter izmenjavo statističnih podatkov, metodologij in zakonodaje. (I.P., foto: Igor Modic)

Časnik Delo, 21. 3. 1994

1994 – Vstop v svet in nove naloge

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

finančnega vidika, pomembna pa je bila tudi personalna neodvisnost vodstva. V posebnem prispevku so bile predstavljene rešitve v novem zakonu o državni statistiki, ki so izhajale iz mednarodno sprejetih načel delovanja uradne statistike in dobre prakse sodobnih in učinkovitih statističnih služb drugih držav, poudarjene pa so bile tudi nekatere dileme in nevarnosti, ki bi lahko ogrozile uresničevanje teh načel (S. Dujič).

Posvet so dodatno obogatili številni prispevki, ki so jasno in celovito pokazali, kakšno je stanje po posameznih področjih statistike in v kateri smeri je treba nadaljevati.

Ena osrednjih tem tega posvetovanja so bili *registri*

in klasifikacije. Z razvojnega vidika so bila posebej zanimiva razmišljanja o institucionalnih, zakonodajnih in organizacijskih vidikih delovanja registrov kot enega ključnih infrastrukturnih temeljev slovenske državne statistike, posebej še dileme okrog ločevanja administrativnih in statističnih registrov. Na tem posvetu je bil predstavljen koncept novega poslovnega registra Slovenije (PRS), ki je nastal na podlagi prejšnjih registrov organizacij in skupnosti (ROS) in enotnega registra obratovalnic (ERO) ter evropskih priporočil in izkušenj nekaterih drugih evropskih držav, ki so v tem obdobju razvijale poslovne registre (L. Djordjevič).

Vzpostavitev poslovnega registra je bila za razvoj slovenske državne statistike izjemnega pomena. Kot osnova vzorčnemu okviru je namreč omogočal zbiranje podatkov z vzorčnimi anketami, ki so nadomestile preživeli sistem statističnih raziskovanj na podlagi popolnega zajetja maloštevilnih enot v socialističnih gospodarstvih. Že tedaj pa je bila jasno napovedana potreba, da bo treba poslovni register za statistične namene ločiti od administrativnega dela, ki je javno dostopen (M. Blejec).

Predstavljene so bile tudi osnovne značilnosti Centralnega registra prebivalstva (CRP) – s pobudo, da bi po zgledu nordijskih registrov in v skladu s standardno definicijo prebivalstva CRP vseboval poleg državljanov Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji tudi druge kategorije stalnih prebivalcev. Seznanili smo se z nekaterimi zamislimi in dilemami o vzpostavitvi statističnega oz. administrativnega registra kmetij (I. Orešnik).

Tematika klasifikacij je bila na tem posvetu omejena na obravnavo klasifikacije poklicev. Opisani so bili postopki prevzema mednarodne klasifikacije poklicev v Sloveniji, International Standard

Classification of Occupation - ISCO in osnovne značilnosti slovenske različice. Prispevki so razkrili različne poglede o tem, kako razčlenjena naj bo slovenska različica te klasifikacije.

Posvet leta 1994 je odprl tudi temo o zaščiti in zaupnosti podatkov, ki je z naglim razvojem informacijske tehnologije in spremenjenimi možnostmi zbiranja, obdelave in diseminacije podatkov postajala vse bolj aktualna. Statistični urad je predstavil osnovne koncepte, povezane z zaščito in zaupnostjo osebnih podatkov, vlogo in pomen zaščite in zagotavljanja zaupnosti osebnih podatkov za državne statistične službe, veljavno zakonodajo ter novosti, predvidene v Zakonu o državni statistiki, ki je bil tedaj v postopku sprejemanja. Največ razprave je spodbudila načrtovana rešitev za dostop do mikropodatkov za raziskovalne namene, saj so se raziskovalci zavzemali za čim enostavnejši dostop, za dostop brez posebnih tehničnih omejitev (M. Babič), predstavili pa so tudi nekaj načinov, kako zmanjšati tveganja razkritja individualnih podatkov (M. Macur).

Kakovosti statistike se ta posvet ni izognil. Vprašanja *kakovosti* so bila na tem posvetu obravnavana s tistih vidikov, ki so bila glede na trenutno razvojno fazo slovenske državne statistike najbolj pereča. Najprej je bilo obdelano vprašanje zagotavljanja primerljivosti podatkov v časovnih vrstah v času intenzivnih družbenih in ekonomskih sprememb, ko se spreminja vsebina pojavov in pogoji zajemanja, uvajajo pa se tudi metodološke izboljšave in standardi. Vprašanje kakovosti je bilo obravnavano tudi z vidika anketne metodologije, ki je vse bolj nadomeščala preživelo metodo popolnega zajema statistične populacije. Državni zavod za statistiko, ki se je pripravljajal na redno (tedaj letno) izvedbo ankete o delovni sili, je v okviru teh aktivnosti pripravil tudi

REPUBLIKA
11. 1994
POSVET SLOVENSkih STATISTIKOV / O DRŽAVNI STATISTIKI IN NJENI EVROPEIZACIJI

Statistični podatki so izhodišče za odločanje

To velja tako za gospodarstvo kot za državne ustanove

RADENCI (STA) - V Hotelu Radin v Radencih so je vsaj začelo tridnevno posvetovanje na temo Slovenija, statistika, Evropska zveza (EZ), ki ga organizirata Zavod RS za statistiko in Statistično društvo Slovenije. Na srečanju sodelujejo domači in tuji strokovnjaki, dajejo podatkov, uporabniki, analitiki, državni statistiki, nosilci evidence in predstavniki znanosti. Srečanje pa je priložnost za pregled dosedanjega dela, izmenjati znanj in izkušnje, navezavo novih stikov in usmeritvah na področju te strok-

«Osnovni pre-

Zgled je evropska statistika

Prehod na evropsko statistiko je potreben že zato, da bi bili dobijeni podatki primerljivi s tujimi, je bilo med drugim rečeno na posvetu v Radencih

RADENCI, 28. novembra - Srečanje statistikov, ki se ga udeležuje tudi vrsta predstavnikov tujih statističnih organizacij, je priložnost, da se Evropa s svojim znanjem pokaže, da smo del Evrope - je na danšnjem posvetovanju - statistika - statistika - Evropska unija - tridnevno srečanje, ki ga organizirata zavod RS za statistiko in Statistično društvo Slovenije, ima namen ugotoviti, kje so in kaj je treba še urediti pri usklajevanju domačih statističnih dejavnosti z evropskimi in svetovnimi publikim zavodom za zaposlovanje, Evrostatom direktor oddelka vanje, C. Alain Chantreine je govoril o statistiki, evropskih in tranziciji vanja ter o državni za presojanje vanja. Statistika je pomembna za države, ki se želijo pridružitve evropski uniji.

Statistični svetovalec v se- tariaatu Ette Heinrich Bruer je govoril o podatkih uprav- nih uradne statistike. Op- je, da mora zakon to mo- tančno opredeliti. Menil je, v večjih državah težje je dovolj popolno spremljavo s statističnimi rei- mernjigi so za manjše- krtina je tudi Slovenij- is je to zelo zahtev- ureditve

Majhna občina (v Sloveniji jih je po novem 147) je za statistično prikazovanje precejšnjo enota - vodstva Tomaž Ba- - zavod za statistiko

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 1994

1994 – Vstop v svet in nove naloge

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

predlog novega vzorčnega načrta, ki je temeljil na upoštevanju teoretskih izhodišč vzorčenja in praktičnih vidikov izvedbe (M. Zaletel, V. Vehovar). Drugi prispevek pa je obravnaval problem vzorčnih napak in opozoril na problem neustreznega oziroma nekonsistentnega informiranja uporabnikov o vzorčnih napakah, predlagane pa so bile nekatere rešitve za standardizirano poročanje o natančnosti ocen (M. Arnež in sodelavci).

Kot na vseh prejšnjih posvetih se tudi na tem posvetu udeleženci niso izognili problematiki nacionalnih računov in statističnemu spremljanju menjave s tujino. V ospredju zanimanja nacionalnih računov sta bili *siva ekonomija* in ocena njenega prispevka v BDP (A. Flajs, S. Kukar). Na tem posvetu pa so bili orisani *četrletni nacionalni računi* glede na njihov pomen, glede na osnovne pristope njihovega izračunavanja ter glede na oceno možnosti za njihovo vpeljavo v Sloveniji (T. Česen).

Problematika menjave s tujino se je na tem posvetu osredotočila na storitve. Statističnemu spremljanju storitev v mednarodni menjavi je v primerjavi z blagovno menjavo nasploh namenjene bistveno manj pozornosti.

Med posveti velja srečanje v letu 1994 za eno najpomembnejših, ker je ponudilo veliko razprav o metodološkem usklajevanju z EU. Vendar smo si ta posvet zapomnili tudi po spodrsrljaju v organizaciji, ki se ga danes statistiki spomnimo s prešernim nasmehom. Posvetovanje je namreč že bilo mednarodno in predvideno je bilo simultano prevajanje v angleški jezik. Vendar smo pozabili na prevajalce, imeli pa smo slušalke. Zaplet smo rešili s hitro organizacijo »prišepetovalcev« za vse tujce. To so bili statistiki, katerih znanje angleškega jezika je bilo zaradi njihove strokovne radovednosti tolikšno, da so vsebino predstavitev lahko sproti šepetali tujcem.

Predstavljeni so bili načini pridobivanja podatkov po vrstah storitev za potrebe plačilne bilance in oblikovani predlogi za metodološke izboljšave, skladno s priporočili Mednarodnega denarnega sklada (V. Zorc Rems). Analizirane pa so bile tudi razlike v metodologiji Mednarodnega denarnega sklada in nacionalnih računov (SNA), na katerih temelji statistično spremljanje storitev na SURS-u. Podatkovne potrebe, ki jih je prinašala liberalizacija storitev v Evropski uniji, so bile obravnavane v posebnem prispevku, prav tako statistično spremljanje neposrednih tujih naložb.

V tej sekciji je bila ponovno obravnavana problematika o tem, kako izločiti iz vrednostnih podatkov o mednarodni menjavi na primeru izvoznih in uvoznih tokov vpliv valutnih sprememb in sprememb v strukturi izvoza in uvoza v različnih valutah (F. Cimperman, A. Kožar). Četudi je bil tečaj tolarja glede na druge valute precej bolj stabilen, pa je bil učinek nihanj tečaja na vrednost blagovnih tokov prvi polovici devetdesetih let še vedno občuten.

Radenci 94 so predstavili tudi poslovne *mnenjske ankete*, ki so bile z vsebinskega in metodološkega vidika pri nas novost. Z izvajanjem poslovnih anket sta začela v prvi polovici devetdesetih Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) (M. Šiško Debeljak, N. Prešern) in državni zavod za statistiko. Pristopa obeh institucij sta bila metodološko različna: GZS se je te naloge lotila z vidika potreb slovenskega gospodarstva, po zgledu nekaterih drugih gospodarskih zbornic in metodologija ni bila mednarodno primerljiva; zavod pa je poslovne ankete izvajal v skladu s harmoniziranim pristopom, ki je veljal v ESS.

Izmed področnih statistik je bila na tem posvetu največ pozornosti deležna *statistika kmetijstva*. Obstoječi sistem statističnih raziskovanj, ki je bil zasnovan v

drugačnih družbenih razmerah, ko je bilo zasebno in državno kmetijstvo strogo razmejeno, ni mogel pokriti informacijskih potreb, ki sta jih prinašali intenzivno spreminjanje proizvodnih in tržno-organizacijskih struktur v kmetijstvu ter vključevanje v EU. Statistični urad je predstavil stanje po posameznih področjih kmetijstva in načrtovane aktivnosti za bolj kakovostno in mednarodno primerljivo statistiko kmetijstva; med temi je bila poudarjena posebna vloga registra kmetij. Hkrati je urad predstavil prve rezultate sodelovanja v projektu zbiranja podatkov o kmetijstvu s satelitskimi metodami, ki je potekal pod okriljem Raziskovalnega centra EU (Joint Research Center - JRC). Na posvetu so bili predstavljeni tudi rezultati metodološke študije o razpoložljivosti in kakovosti informacij o cenovnih in količinskih gibanjih na nekaterih izbranih trgih kmetijskih proizvodov v Sloveniji (E. Erjavec, M.

Nina Prešern

1994 – Vstop v svet in nove naloge

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

Kniepert). Kot eden od ukrepov za izboljšanje stanja v statistiki kmetijstva sta bila predlagana oblikovanje tipologije kmetij in nastavitev knjigovodstva kmetij (T. Cunder, N. Pajntar). Sliko stanja s tega področja je dopolnila še analiza stanja v statistiki gozdarstva; s spremenjeno organiziranostjo gozdarstva so bile namreč ukinjene evidence o sečnjah v zasebnih gozdovih ter o prodaji gozdnih asortimentov, ki so bile prej glavni vir informacij za statistična raziskovanja s področja gozdarstva (M. Hlavaty).

Statistični posvet 94 se ni izognil problematiki statističnega zajemanja *cestnega blagovnega prometa* v Sloveniji; ta problematika je bila tedaj zaradi pomanjkljivega zajema zasebnih avtoprevoznikov še posebej pereča.

V pestrem in zelo raznolikem programu posveta leta 1994 je našel prostor tudi prispevek o razvoju *statistike obnovljivih virov* v EU in o možnostih Slovenije za razvoj tega, perspektivno zelo pomembnega področja; na tem področju je bilo dotlej zadovoljivo urejeno le statistično spremljanje hidroenergije (I. Eržen).

Posvet 1994 je bil značilen tudi po tem, da je bilo na njem prvikrat več pozornosti namenjene *socialnim statistikam*, predvsem z vidika statistike trga dela in merjenja revščine. Ta posvet je udeležence seznanil z nekaterimi ključnimi statističnimi koncepti in merami s področja brezposelnosti, kot sta na primer registrirana in anketna brezposelnost (I. Domadenik), in opozoril na nekatere vrzeli v statistiki dela glede na mednarodne standarde, na primer na odsotnost podatkov o stroških delovne sile in indeksov stroškov dela (T. Smrekar). Na posvetu je bil predstavljen prvi poskus merjenja revščine, teme, o kateri se je tedaj že precej govorilo, a brez prave empirične podpore. Analiza je bila izpeljana na podlagi podatkov ankete o porabi v gospodinjstvih (APG) za leto 1993 (G. Ružič). Prispevke s področja socialne statistike

je zaokrožila empirična študija Zavoda RS za zaposlovanje o pripravljenosti brezposelnih oseb na selitve (A. Jakoš).

In še eno novost v primerjavi s prejšnjimi posveti so prinesli Radenci 94: organizirano razpravo o izbranih temah v obliki okroglih miz. Prva okrogla miza je bila namenjena *statističnemu usposabljanju in izobraževanju*. Za to razpravo je bilo pripravljenih kar petnajst prispevkov o položaju statistike v izobraževalnih programih fakultet in drugih visokih šol univerz v Ljubljani in Mariboru, v posebnih prispevkih pa je bilo opisano stanje v osnovnem in srednjem šolstvu. Uvodni prispevek je obravnaval vprašanje, katera statistična znanja sodijo v splošno izobrazbo posameznika, in dal predlog za pripravo ustreznega pregleda v okviru statistične stroke. Zaključni prispevek pa je pregledno povzel stanje na področju statističnega izobraževanja v Sloveniji in posebej poudaril nekatere skupne probleme poučevanja statistike na obravnavanih izobraževalnih ravneh.

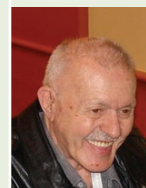
• • •

pogovor ob robu

Franta Komel,

direktor Zavoda SRS za statistiko
1967–1981,

direktor Zveznega zavoda za statistiko
1981–1985

Kakšen pomen pripisujete statističnemu posvetovanju v Radencih za slovensko državno statistiko?

»Statistične dneve sem vedno razumel kot srečanje statistikov, na katerem bi razpravljali o posameznih temah s stališča kvalitete in organiziranosti statističnega sistema, in ki ponudi ali zagotovi dobre

osnove za osvetlitev problema, ki je predmet obravnave. Tako je bilo moje gledanje na razpravo o temi prvega posvetovanja z naslovom Statistika in inflacija. Statistični sistem mora zagotoviti podatke o cenah in njihovem gibanju tako, da ne bo dvomov o njihovi korektnosti. Kot primer navajam spremljanje maloprodajnih cen na območju Slovenije. Bilo je dosti govora o tem, ali v Sloveniji zadostujejo štiri mesta za spremljanje maloprodajnih cen.

Državna statistika predstavlja s svojim programom statističnih raziskovanj dogovorjen in usklajen sistem zbiranja in obdelave statističnih podatkov, katere rezultate uporablja najširši krog uporabnikov, ki so na različne načine dolžni sodelovati ali ki sodelujejo v upravljanju države. Statistični dnevi v Radencih so eden od načinov, da se srečajo organizatorji, uporabniki, analitiki in dajalci podatkov in da v medsebojni izmenjavi izkušenj, mnenj, predlogov ipd. poboljšajo sistem raziskovanj.

Z mednarodno udeležbo so dobili udeleženci informacije, kako se tem stvarjem streže v drugih državah ali mednarodnih organizacijah. Tako lahko ocenimo, kje smo po svojih rešitvah, kvaliteti in možnostih v primerjavi z drugimi.

Statistični sistem ima veliko odprtih vprašanj, tako da se ni bati, da bi zmanjkalo vsebine za statistične dneve. Vedeti moramo, da zakonodajna in posledično upravna oblast vsakodnevno sprejemata zakone in podzakonske predpise, ki terjajo, da jih na ustrezen način spremljamo.

Spomnimo se samo razprave o tem, ali za državo zadostuje izdelava rezultatov o kakem problemu na osnovi vzorca ali popolnega zajetja. Ali razprava o uporabi administrativnih virov ipd.

Mislím, da so Statistični dnevi dobra oblika strokovnega izpopolnjevanja za statistike. Tudi sam jih spremljam, če se prav spominjam, redno od leta 1998«

Prvi pospešek socialnim statistikam

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

5. posvet: 1995 Statistika dela, delovnih pogojev in življenjskih pogojev

V letu 1995 je Slovenija dobila Zakon o državni statistiki, ki je temeljil na mednarodnih načelih uradne statistike in upošteval dobro statistične prakso iz drugih, v glavnem iz nordijskih držav. Ta zakon je določal temeljne pogoje in način delovanja državne statistike in s tega vidika bistveno usmerjal razvoj državne statistike.

Vendar novi zakon o državni statistiki ni bil predmet obravnav na 5. statističnih dnevih. Posvet v letu 1995 je bil – drugače kot posveta v prejšnjih dveh letih – zasnovan bistveno ožje. Osredotočil se je na problematiko statistike dela, delovnih in življenjskih pogojev. Oženje tematike posveta je bilo na eni strani posledica dosežkov prejšnjih posvetov, na katerih so se izkristalizirala osnovna razvojna področja statistike v Sloveniji, hkrati pa sta prioriteto obravnavo statistike dela in delovnih ter življenjskih pogojev narekovala družbena stvarnost tistega časa z več kot 120 000 brezposelnimi in dejstvo, da je bil razvoj socialne statistike v primerjavi z ekonomsko statistiko in nacionalnimi računi doslej v drugem planu. Posvet je pritegnil strokovnjake, ki so se z različnih vidikov ukvarjali s to problematiko, od raziskovalcev, analitikov, predstavnikov državne uprave in javnega sektorja, univerze in tudi zasebnega sektorja. Na posvetu je sodelovalo tudi več udeležencev iz tujine, prvič doslej

tudi s poslanimi, in ne samo z vabljenimi prispevki; to je potrjevalo, da se posvet uveljavlja tudi v širši mednarodni statistični skupnosti.

Sestava udeležencev na tem posvetu je bila strokovno in institucionalno zelo pestra. To je imelo za posledico, da so bila vsebinska in metodološka izhodišča prispevkov in razprave tudi zelo raznolika, z različnimi vsebinskimi poudarki. Skupaj pa so ti prispevki oblikovali dokaj celovito sliko o stanju na področju statistike dela ter življenjskih in delovnih pogojev ter hkrati izrisali dokaj uglaseno predstavbo o obsegu in značilnostih socialno-ekonomsko ogroženih skupin v Sloveniji.

Obravnava podatkovnih virov in vsebin empiričnih študij, ki so bile predstavljene na posvetu (S. Kukar, T. Stanovnik in N. Stropnik, E. Žnidaršič), je pokazala, da je poleg dohodkovne razslojenosti treba spremljati premoženjsko stanje prebivalstva in razvijati sistem socialnih indikatorjev, ki bodo zajemali še druge, neekonomske razsežnosti socialnega stanja prebivalstva, posebej socialne izključenosti.

Sliko o tem, kako razvijati socialne statistike v Sloveniji, so dopolnili prispevki o usmeritvah EU na področju socialnih statistik (D. Ramprakash, I. Križman, M. Klinar, A. Franz). V teh prispevkih so bili posebej izpostavljeni ESSPROS, to je harmonizirani sistem statistike socialne varnosti, ter panelne ankete gospodinjstev. Predstavljeni pa so bili tudi nekateri sveži pristopi, kako bolje izkoristiti obstoječe administrativne vire za oblikovanje podatkovnih baz s področja socialne varnosti (D. Kidrič, J. Barba in sodelavci).

Zbrani prispevki o vprašanjih, povezanih s statistiko trga dela in delovne sile, so celostno orisali to področje statistike, tako s teoretskega vidika, stanja in razvoja metodologije tega področja in tudi z vidika empiričnega raziskovanja.

Med temi prispevki velja posebej omeniti prispevek švicarskih statistikov (B. Buhmann in sodelavci) o razvoju računov dela. V njem so utemeljili račune dela kot učinkovito orodje za konsistentno povezovanje podatkov o različnih vidikih trga dela, ki jih dobimo iz različnih, a metodološko neprimerljivih virov (na primer iz statistike prebivalstva, plač, registrov prebivalstva, anket o delovni sili, o stroških dela). Prednost računov dela je tudi ta, da so koherentni z nacionalnimi računi. Hkrati je račune dela mogoče uporabljati za ocenjevanje kakovosti posameznih virov. Ta prispevek je precej zgodaj nakazal možnost povezovanja različnih podatkovnih virov, torej pristopa, ki se je uveljavil kot obetaven način *racionalizacije zbiranja podatkov* dobro desetletje pozneje.

Za Slovenijo je bilo to obdobje *intenzivnega razvoja statistike trga dela* (T. Smrekar). Začeli smo redno izvajati ankete o delovni sili (leta 1994), leta 1995 je bila poskusno uvedena anketa o stroških dela (A. Letinič Štempihar). Poskusno sta bili vpeljeni tudi mednarodni standardni klasifikaciji dejavnosti in poklicev (NACE Rev.1; ISCO-88). Izkušnje in problemi, ki so jih predstavili statistiki iz drugih držav, so pokazali, da ima to obdobje na nek način tranzicijski značaj tudi za statistike tradicionalnih tržnih gospodarstev, saj so bila tudi pri njih potrebna velika prilaganja zahtevam enotnega statističnega sistema. Prispevek statistika iz Velike Britanije (P. J. Stibbard) je pokazal, da nekatere statistične rešitve, na primer dva načina merjenja brezposelnosti, povzročajo težave in nerazumevanje širše strokovne javnosti tudi drugod po Evropi, in ne samo v Sloveniji.

Razvoj statistike trga dela in tudi drugih področij pa je prinašal dodatne stroške, ne samo statistiki, pač pa tudi poročevalskim enotam. Tudi za statistiko trga dela je bila ena od možnih strategij nadomeščanje

1995 – Prvi pospešek socialnim statistikam

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

novih statističnih raziskovanj z obstoječimi administrativnimi viri. Raziskovalci z Ekonomske fakultete so za ta namen proučili uporabnost statističnih podatkov iz zaključnih računov za analizo stroškov dela in na podlagi rezultatov raziskave predlagali, da bi podatke o stroških dela zbirali s kombinacijo vsakoletnih zaključnih računov in občasnih anket o stroških dela.

Ena od razsežnosti trga dela so *delovni pogoji*. Posvet je osvetlil predvsem nekatere širše vidike delovnih pogojev, na primer varstvo pri delu in stroške delovne sile (M. Tekavčič) ter vpliv ergonomije na zdravje delavcev (T. Gazvoda, J. Horvat). Prikazan je bil tudi model za ocenjevanje števila nezgod pri delu (J. Šrekl, P. Gspan). Opozoril je tudi na neurejeno vsebinsko in organizacijsko stanje pri poročanju o poklicnih boleznih, kar je eden izmed ključnih segmentov statistike delovnih pogojev in statistike zdravstva nasploh (M. Križaj).

5. statistični dnevi so prinesli verjetno *eno prvih opozoril o dolgoročnih posledicah upadanja rodnosti za trg dela* in z njim povezanimi kategorijami (T. Kraigher). Ocena razvoja osnovnih kategorij trga dela, izdelana s pomočjo socialno-demografskih računov, je opozorila, da bodo možnosti za zmanjševanje brezposelnosti v naslednjih 15 letih slabe, posebej še ob nizki rasti BDP, da se bo zaradi staranja prebivalstva bistveno poslabšalo razmerje med vzdrževanim in delovno aktivnim prebivalstvom in da bo okrog leta 2015 nastopilo izrazito pomanjkanje domače delovne sile. Predstavljeno problematiko o statistiki trga dela je zaokrožil še prispevek predstavnika Mednarodne organizacije za delo, ki je predstavil zasnovo metodologije za zbiranje podatkov o neravnovesjih pri povpraševanju po delu (E. Hofmann).

Tokratni posvet sta popestrila dva prispevka, ki vsebinsko nista bila povezana z glavno temo posveta: na posvetu so bili prvokrat prikazani rezultati statistične analize podatkov iz CRP o modi imen, ki je bila kasneje v javnosti deležna veliko zanimanja in široke publicitete, rubrika »Kako pogosta sta vaša ime in priimek« pa je danes ena najbolj obiskanih na spletni strani SURS-a. Tudi predstavitev EDA (*angl. Exploratory Data Analysis*) je bila prvi korak v popularizaciji danes široko uveljavljenega orodja za *grafično analizo statističnih podatkov*.

Na posvetu so bili predstavljeni tudi rezultati raziskovalne skupine za proučevanje *kakovosti življenja* na Inštitutu za družbene vede pod vodstvom dr. Ivana Svetlika.

pogovor ob robu

prof. dr. Janez Malačič,

Ekonomska fakulteta
Univerze v Ljubljani:

Menite, da so naslovne teme Statističnih dnevov dovolj sledile dogajanjem v družbi? Ste se morda udeležili vseh 19 posvetovanj?

“V novem stoletju se je okrepila mednarodna komponenta posvetovanj, kar je vsestransko povečalo aktualnost in zanimivost ter strokovno relevantnost posvetovanj. Veliko je k temu pripomoglo slovensko članstvo v EU in s tem vključenost SURS-a v Eurostat. Naslovne teme so sledile dogajanjem v družbi, čeprav je bilo zadostno vsebinsko usklajenost referatov z naslovnimi temami težko zagotavljati.

“Udeležil sem se več kot polovice posvetovanj v teh dvajsetih letih, pri čemer sem bil bolj aktiven v zadnjih desetih letih.”

Na področju socialnih statistik so posvetovanja odpirala številne aktualne teme, leta 1995 in 2008 pa je bila to tudi vodilna tema. So posvetovanja ustrezno razgrnila problematiko socialnih statistik?

“Z vsebinskega vidika so bile socialne statistike ustrezno udeležene na posvetovanjih v Radencih. To pride še bolj do izraza, če upoštevamo njihovo povezanost z ekonomskimi in drugimi statistikami. Tipičen primer je statistika trga dela, ki je eminentno interdisciplinarna, čeprav jo na statističnih uradih raje uvrščajo bolj na socialno področje, za nas ekonomiste pa je predvsem del ekonomske statistike. Statistični dnevi so v teh dvajsetih letih omogočili ne samo razgrnitev, ampak tudi pogosto polemično in interdisciplinarno razpravo med različnimi pooblaščenimi institucijami, akademskimi krogi in med drugimi uporabniki statističnih podatkov.”

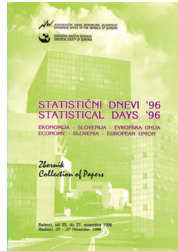
Kakšen pomen pripisujete tem srečanjem za slovensko državno statistiko?

“Statistična posvetovanja v Radencih so nadgradila nekdanja strokovna srečanja statistikov v okviru nekdanje jugoslovanske federacije in jih v marsičem preseгла. Posebej izstopata mednarodna in evropska komponenta in s tem vključenost v širše evropsko okolje. Statistični dnevi so pomembno prispevali k izobraževanju in izpopolnjevanju vseh, ki so na njih sodelovali. Med najpomembnejšimi prispevki pa je treba omeniti bogato strokovno literaturo, ki nam je na voljo v obsežnih zbornikih Statističnih dnevov v Radencih in ki je brez teh posvetovanj preprosto ne bi imeli.”

Kako daleč (blizu) je po maastrichtskih kriterijih EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

6. posvet: 1996 Ekonomija, Slovenija, Evropska unija

Sredina devetdesetih let je bila obdobje intenzivnega spreminjanja podobe Evrope, predvsem njenega ekonomskega ustroja. Vključitev novih članic v EU, Avstrije, Finske in Švedske, in s tem povezana širitev enotnega evropskega trga, ukrepi, povezani s pripravo na uvedbo enotne valute in na nov val širitve, pa tudi vse bolj ostra tekma z ZDA in Japonsko v pogojih globalizacije so bistveno spremenili pogoje poslovanja podjetij in pred državne statistike postavili zahteve po kakovostnih, pravočasnih in primerljivih podatkih. Spremenjeni pogoji poslovanja podjetij pa so terjali prenovo poslovnih statistik, saj te s tradicionalnimi statističnimi vsebinami, omejenimi pretežno na dejavnosti industrijske družbe v letni periodiki, niso več ustrezale zahtevam dinamičnega globalnega trga.

Vse to se je jasno odrazilo na posvetu leta 1996, ki je z različnih vidikov (glede na doseženo stanje in razvojne naloge) obravnaval problematiko *makroekonomskih in poslovnih statistik*. V posvet sta bili vključeni še dve temi: *napovedovanje, modeliranje in analiza podatkov* kot pomemben vidik uporabe makroekonomskih statistik in obravnava *registrov, vzorcev in klasifikacij* kot splošnih infrastrukturnih temeljev statistike. Organizirana je bila tudi okrogla miza o regijah v Sloveniji.

Udarna tema tega posveta je bila zagotovo *izpolnjevanje maastrichtskih (konvergenčnih) kriterijev* v Sloveniji; maastrichtske kriterije sestavljajo stopnja inflacije, višina obrestne mere, devizni tečaj, delež državnega deficita v BDP in delež javnega dolga v BDP, namenjeni pa so ocenjevanju, koliko je posamezna država ekonomsko pripravljena za vstop v EU oz. Ekonomsko in monetarno unijo (EMU). Jasno je, da je vloga statistike pri zagotavljanju podatkov za ugotavljanje stopnje izpolnjenosti teh kriterijev bistvenega pomena. Ekonomista Ivo Lavrač in Vladimir Lavrač sta v uvodnem prispevku pripravila temeljito metodološko analizo o razpoložljivosti in kakovosti podatkov, s katerimi v Sloveniji izkazujemo izpolnjenost obravnavanih kriterijev. Ugotovila sta, da so podatkovne in metodološke vrzeli predvsem pri obih fiskalnih kriterijih.

Prispevek o *merjenju inflacije* (Z. Repotočnik) je skoraj po desetletju obudil razpravo o merjenju inflacije, ki smo jo odprli na uvodnem posvetu o inflaciji in statistiki. Na prvem posvetu je bila namreč dana pobuda, da se indeks cen na drobno zaradi mednarodne primerljivosti in nebitvenih vsebinskih razlik zamenja z indeksom cen življenjskih potrebščin (tedaj imenovanim indeks življenjskih stroškov). Leta 1996 je morebitne dileme o tem, kaj je "boljša mera" inflacije, odpihnila napoved, da bo harmonizirana mera inflacije v EU temeljila na indeksu cen življenjskih potrebščin, in dve leti pozneje je indeks cen življenjskih potrebščin postal uradno merilo stopnje inflacije v Sloveniji.

Nacionalni računi so bili ponovno deležni pozornosti statistikov ne samo zaradi neposrednega pomena za izračun konvergenčnih kriterijev, pač pa tudi zaradi revizij metodoloških osnov nacionalnih računov v prvi polovici devetdesetih let. Leta 1993 je

bila objavljena nova različica sistema nacionalnih računov Združenih narodov, dve leti pozneje pa evropska različica nacionalnih računov, tako imenovana ESA 95 (*angl. European System of Accounts*). Statistični urad je predstavil izračun dveh novih agregatov, realnega bruto domačega proizvoda in realnega neto razpoložljivega nacionalnega dohodka, ki ju je uvedel SNA 93 (A. Flajs). Predstavil pa je tudi novosti, ki jih je nova metodologija nacionalnih računov prinesla pri merjenju izdatkov gospodinjstev za končno potrošnjo. Po številnih afirmativnih razpravah, kako čim boljje meriti BDP, je bila na tem posvetu prvikrat sprožena razprava o omejitvah BDP kot kazalca človekove blaginje (J. Seljak). Problematika ustreznosti BDP kot kazalca blaginje je postala prvovrstna strokovna in politična tema dobro desetletje kasneje, ko je Evropska komisija objavila znamenito poročilo »BDP in več« (angl. *GDP and Beyond*).

Posvet leta 1996 je ob predstavitvi *ekonomskih računov za kmetijstvo* načel razpravo o *satelitskih računih* kot integralnem delu nacionalnih računov. Udeleženci so opozorili, da tudi nova različica SNA 93 ne rešuje

26.-11.-1996 Razdrobljene upravne enote

Vprašanje je, je dejal direktor slovenskega statističnega urada na statističnih dnevih v Radencih, ali je statistika pripravljena na novo regionalizacijo v Sloveniji

RADENCI, 25. novembra – Z obravnavanjem nacionalnih računov so se tudi danes začeli tridnevni »statistični dnevi '96«, ki se jih udeležuje 148 udeležencev. Po teh makroekonomskih statistikah bodo obravnavali še statistiko, ki se ukvarja s podjetji in regijami.

Vprašanje je, je dejal direktor slovenskega statističnega urada **Tomaž Banovec**, ali je statistika s podatki pripravljena na novo regionalizacijo v Sloveniji. Pokrajine pri nas še niso urejene, in kaže, da kmalu tudi ne bodo, čeprav jih ustava predvideva. Zdajšnje upravne enote so v ta namen nekoliko preveč razdrobljene.

strani dolg vprašalnik, ki so ga poslali vsem državam v prehodu. Mislim, je dejal Banovec, da smo dobro odložili na vsa vprašanja, razen na tista o regijah, subvencijah in splošnem bogastvu države.

in to ne več strokovno usposobljeni delavci SDK, saj zdaj to šifrirajo kar sami izpolnjevalci plačilnih nalogov ter prihaja do drugačnih rezultatov.

Tudi vodja oddelka za države v prehodu pri OECD **Anne Harrison** je priznala, da je slovenska statistika resnično kar dobra, se zlasti, če je primerjamo z drugimi gospodarstvi v prehodu, čeprav ni tako dobra kot je v drugih državah OECD. Ste pa v prednosti, ker ste majhno gospodarstvo, takšnega pa je lažje meriti. Sicer pa je opo-

Časnik Delo, 25. 11. 1996

1996 – Kako daleč (blizu) je po maastrichtskih kriterijih EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

zadovoljivo vprašanja koncepta in vloge satelitskih računov v sistemu nacionalnih računov in da je nasploh izdelava satelitskih računov v svetu v precejšnjem zaostanku glede na potrebe, tudi zaradi neizdelanih teoretskih okvirov (računi okolja, socialni računi).

Na tem posvetu je bila prvokrat celoviteje obravnavana problematika izračunavanja *četrtnetnih nacionalnih računov*. Četrtnetni nacionalni računi so pomembno dopolnilo letnim nacionalnim računom, osnovni problem njihovega izračunavanja pa poraja konfliktnost zahtev po čimprejšnjih rezultatih in kakovosti rezultatov, saj so podatki v kratkem obdobju manj zanesljivi. Razvoj četrtnetnih računov v Sloveniji je bil v tem obdobju v eksperimentalni fazi, z njim pa so se ukvarjali tako na SURS-u kot na UMAR-ju. SURS je objavil prve podatke o BDP po četrtnetjih sredi leta 1995, UMAR pa v spomladanskem poročilu istega leta. Zanimivo je, da sta se predstavnici obeh institucij omejili na obravnavo uporabe četrtnetnih nacionalnih računov v makroekonomski analizi in prognozi (T. Česen) in na nekatere metodološke posebnosti (uskaljevanje, sezonsiranje in revizije) teh računov (K. Hren), o konkretnih metodoloških problemih nista razpravljali. Zagotovo pa so razvijalci četrtnetnih nacionalnih računov dobili koristne informacije o tem, kako dalje razvijati to orodje, v prispevku o primeru dobre prakse za veliko Britanijo (G. Jenkinson), nekaj pa tudi v prispevku o konceptualni ustreznosti in praktični uporabnosti nadomestnih kazalcev za oceno realne dodane vrednosti kot elementa četrtnetnih nacionalnih računov (L. Bregar).

Zagotavljanje podatkov za izračun konvergenčnih meril, zlasti fiskalnih in denarnih, je potisnilo v ospredje vprašanje *finančnih in denarnih statistik*, ki so

bile do tedaj bolj ali manj predmet zanimanja bančnih ustanov. Na posvetu je bila predstavljena praksa Banke Slovenije za spremljanje finančnih tokov po zgledu ZDA, vendar ta ni sledila metodologiji SNA (F. Drenovec). Opisano je bilo tudi stanje na področju sistema denarnih bilanc, ki ga je Banka Slovenije v skladu s priporočili Mednarodnega denarnega sklada začela razvijati takoj po osamosvojitvi Slovenije, v oktobru 1991 (M. Noč). Za nadaljnji razvoj finančne statistike v Sloveniji je bila nadvse dobrodošla predstavitev finančnega strokovnjaka (D. Glatzel) o finančnih računih v ESA 95, ki so v primerjavi s prejšnjo verzijo ESA 79 zasnovani bistveno bolj celovito in omogočajo bolj poglobljeno analizo. Zato je bilo pričakovati, da se bo zanimanje za ta instrument povečalo in pospešilo njegov razvoj. Finančni računi pa so tudi primerna podatkovna osnova za izračunavanje fiskalnih konvergenčnih kriterijev in so se kasneje izkazali za nepogrešljivo orodje nadzora pri delovanju EMU.

Posvet je pokazal, kakšen razvojni napredek je bil dosežen na posameznih področjih, ki so bila predstavljena na prejšnjih posvetih. Tako je Banka Slovenije postregla s prvimi ocenami o stanju mednarodnih naložb v Sloveniji, katerih metodološke zasnove so bile predstavljene leta 1993 (A. Jerkič). Predstavljena pa je bila tudi izboljšana metodologija količinskega in cenovnega spremljanja blagovne menjave Slovenije z obdelavo novejših podatkov in z opozorilom na metodološke težave, ki jih povzročata izračunavanje indeksov uvoznih in izvoznih cen kot indeksov povprečnih vrednosti (F. Cimperman in sodelavci).

Makroekonomske statistike so bistvenega pomena tudi za pripravo *ekonomskih modelov za napovedovanje in analize*. Ekonomski modeli so bili nepogrešljivo orodje

za oceno učinkov potrebnih sprememb v Sloveniji v obdobju prilagajanja in po vključitvi Slovenije v EU. Na njihovi podlagi so bila pripravljena priporočila vladnim organom o učinkih različnih strategij (scenarijev) možnih ukrepov, namenjenih uresničevanju zastavljenih ciljev. Analitiki UMAR-ja in Inštituta za ekonomska raziskovanja so predstavili svoje dosežke s tega področja. Posebej je bila izpostavljena visoka stopnja uporabnosti modela splošnega ravnotežja v predpristopnih pogajanjih Slovenije, ki je podatkovno temeljil na matriki družbenih računov (SAM) za leto 1993, razčlenjeni na 24 ključnih sektorjev klasifikacije NACE (J. Potočnik).

Okvir za razpravo o stanju in potrebnih smereh razvoja poslovnih statistik je podal Berthold Feldmann, ki je predstavil formalne temelje za *razvoj poslovnih statistik*. Ti so bili v EU postavljeni v zadnjih letih s sprejetjem več uredb s področja statistične infrastrukture (klasifikacije, statistične enote, harmonizacija poslovnih registrov, obravnava zaupnih

Na sliki z leve: Berthold Feldmann in Niko Schlamberger

1996 – Kako daleč (blizu) je po maastrichtskih kriterijih EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

podatkov) in uredb za posamezna področja statistike (Intrastat, Prodcum, strukturne statistike, kratkoročne statistike). Na primeru uredbe kratkoročnih statistik je Feldmann pritrnil, da je uresničevanje teh uredb za statistične urade težavno, saj terjajo objavo kratkoročnih indikatorjev z visoko frekvenco (četrtno oziroma mesečno), na zelo razčlenjenih ravneh, v kratkih rokih in za enote, ki v praksi zaradi podatkovnih težav skorajda ne pridejo v poštev (na primer enote enovrstne dejavnosti).

Na posvetu je bil predstavljen dvoletni napredek pri razvoju *anket o poslovnih trendih* v predelovalnih dejavnostih. Seznanili smo se tudi z načrtovanimi prvimi koraki pri izboljšavi statistike cestnega blagovnega prometa, to je z izvedbo pilotnega projekta v letu 1997. Poglavitna novost pilotnega projekta je bila uvedba tedenskega ciklusa opazovanj ob četrtnih spremembah vzorca.

6. statistični dnevi so že obravnavali teme, ki so na prehodu v novo tisočletje z velikimi koraki stopale v ospredje družbenega zanimanja – teme, povezane z informacijsko družbo in z družbo znanja. Udeleženci posveta smo se seznanili z uvajanjem mednarodnih standardov (priročnik Frascati, priročnik Oslo) na področju *raziskovalno-razvojne dejavnosti in inovacij* v Sloveniji (T. Škrbec) in s poskusom razvoja nacionalne klasifikacije znanosti v Sloveniji (D. Bole Kosmač). S prikazom metodološke problematike raziskave o rabi interneta v Sloveniji, ki jo je izvedel Inštitut za informatiko na FDV, pa je bila prvič na dnevnem redu *statistika informacijske družbe*.

Nova tema je bila tudi *demografija podjetij*. Razvoj tega področja poslovne statistike je potekal v okviru projekta PECO (Pays d'Europe Centrales et Occidentales), v katerem je poleg Slovenije sodelovalo še 10 držav Srednje in Vzhodne Evrope.

Tudi na tem posvetu je bilo kar precej strokovne pozornosti namenjene razvoju infrastrukturnih temeljev statistike, predvsem statističnim registrom. *Strategija ločevanja statičnih registrov* od administrativnih registrov se je že uresničevala pri Registru teritorialnih enot in CRP, za Poslovni register Slovenije pa je bil na tem posvetu jasno oblikovan predlog, kako vzpostaviti njegov statistični del kot samostojno podatkovno zbirko (N. Schlamberger). Kar nekaj časa je trajalo, da je prišlo do uresnitve te zamisli. Projekt vzpostavitve statističnega registra je bil namreč izpeljan v obdobju 2003–2004 (A. Lešnjek, 2005).

Uvedba ESA 95 je prinesla veliko sprememb pri *institucionalni klasifikaciji enot*, ki je eden od atributov enot v Poslovnem registru. Razvrstitev enot po institucionalnih sektorjih (institucionalna sektorizacija) je bila izpeljana na osnovi posebnih pravil in postopkov, ki jih je pripravila medresorska delovna skupina (S. Marn). Poseben pristop in skrb je zahtevalo razvrščanje finančnih posrednikov (J. Fabjan) in enot pod tujim nadzorom (T. Bregar).

Posvet je posebej izpostavil pomen registrske usmeritve državne statistike za pripravo *kakovostnih vzorčnih okvirov*. Ti so v razmerah, ko so vzorčne ankete prevladujoči način pridobivanja podatkov, eden ključnih dejavnikov kakovosti podatkov. Kot je pokazal primer oblikovanja vzorčnih enot iz popisnih okolišev, omogoča povezovanje registrsko podprtih različnih baz podatkov (CRP, popisni podatki, geoinformacijski sistem itd.) hitreje in učinkoviteje načrtovanje vzorcev in doseganje znatnih prihrankov (M. Arnež in sodelavci). Raziskovanje metodologov o uporabnosti različnih vzorčnih okvirov za ankete podjetij pa je opozorilo, da prinaša boljšo kakovost vzorčnega načrta kombinacija poslovnega registra z

drugimi, komercialnimi viri. Vendar je ta pristop zaradi zamudnosti in dodatnih stroškov upravičen le pri večkratni uporabi oziroma pri panelnih anketah (D. Kocjanc in sodelavci).

Okrogla miza o *regionalizaciji* je visoko ocenila možnosti statistične podpore pri oblikovanju regij v Sloveniji, saj je mogoče s pomočjo centroidov, določenih za vsako hišno številko, statistične podatke prenašati na različno opredeljene funkcionalne ravni oziroma regije. Občine je treba obravnavati kot evidenčni in statistični gradnik (enoto) regionalnih povezovanj. Podprt je bil predlog za uvedbo klasifikacije statističnih teritorialnih enot kot nacionalnega standarda.

Po nekaj letih intenzivnega dela, povezanega s harmonizacijo statistik, so tako v Sloveniji kot v drugih državah, vključenih v ta proces, že dozorela prva spoznanja o dosežkih in problemih harmoniziranih statistik. SURS je v posebni študiji o dosegljivosti in primerljivosti podatkov, ki jih Slovenija potrebuje za vstop v EU, kot najbolj kritična izpostavil področja finančnih in regionalnih statistik ter statistik kmetijstva (J. Klep). Strokovnjaki iz tujine pa so opozarjali (A. Franz, B. Feldmann), da upoštevanje mednarodnih statističnih standardov in uredbe še ne zagotavlja primerljivosti statističnih podatkov v vsebinskem smislu, saj nanjo vplivajo razlike v strukturi primerjanih podatkov, tehnologiji, institucionalni organiziranosti in ne nazadnje, ohlapnost nekaterih uredb.

Nedvomno pa je bilo najbolj odmevno in za statistično stroko nasploh najbolj tehtno sporočilo strokovnjakinje OECD, Anne Harrison, kateri so prezrti ali vsaj ne dovolj upoštevani *pristopi statistikov v tranzicijskih državah*, glede na potrebe in značilnosti tržnih gospodarstev. Področja, ki po njeni presoji

1996 – Kako daleč (blizu) je po maastrichtskih kriterijih EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

terjajo več pozornosti v državah v prehodu, so: nevezorčne napake, oblikovanje vprašalnikov z upoštevanjem možnosti poročevalskih enot za poročanje, raziskovanje ustreznosti osnovnih podatkov pri izračunu agregatov, možnosti korekcije osnovnih podatkov na osnovi validacijskih postopkov ali zaradi prilagajanja računovodskih kategorij ekonomsko-statističnim konceptom, uporaba postopkov ocenjevanja manjkajočih podatkov, usklajevanje ocen, pridobljenih z različnimi metodami, revizije kot legitimna metoda izboljševanja kakovosti podatkov, pilotne raziskave, zagotavljanje metodološke konsistentnosti podatkov v časovnih serijah, izkazovanje številčnih podatkov v kontekstu, s pomočjo besedila.

Ti pristopi so bili v naslednjih letih vključeni v raziskovalne programe v EU, ustrezna implementacija teh pristopov pa eden pomembnih dejavnikov kakovostnega dela statističnih uradov.

pogovor ob robu

prof. dr. Lea Bregar

Znano je, da ste bili med organizatorji prvega statističnega posvetovanja. Kaj vam je iz tistega časa ostalo najbolj v spominu?

»Morda bi bilo zanimivo povedati, kako se spominjam vzdušja ob razpravah o pobudah slovenskih statistikov, da je treba jugoslovansko statistiko prenoviti, se odpreti v svet in zagotoviti večjo vlogo republiškim statističnim zavodom. Svoje zamisli (o uvedbi BDP namesto družbenega proizvoda in sploh vpeljavi nacionalnih računov, o zamenjavi neuporabne jugoslovanske klasifikacije dejavnosti s tedaj novo klasifikacijo NACE, o posodobitvi statistike podjetij, o pospešenem razvoju registrov itd.) smo razlagali, kadar koli se nam je ponudila priložnost. In tudi statistični srečanja leta 1987 in 1989 na domačem terenu smo prav temeljito izkoristili, četudi ni bilo od nas, gostiteljev, ravno prijazno, da drezamo v občutljive točke jugoslovanske statistike. A treba je povedati, da ne z ene ne z druge strani ti niso bile žolčne razprave, v katerih bi padale težke ali žaljive besede.

Z naše strani so bila to predvsem zavzeta in zagreta strokovna prepričevanja, ki so temeljila na našem raziskovalnem in razvojnem delu. Kolegi z Zveznega zavoda pa so na te naše nastope gledali prizanesljivo, nekako tako, kot gledajo v družini na neugnano mladež, ki skače čez jarek, četudi stoji trden most. Naš entuziazem so skušali umiriti s pojasnjevanjem, da je samoupravna Jugoslavija v svetovnem merilu nekaj tako izjemnega in posebnega, da je 'jedan unikum, koji ne može, da se uhvati ni u jedan statistički standard'.«

Na posvetovanja ste pripeljali mnogo mladih statistikov iz akademskega okolja. Je bilo med univerzitetnimi raziskovalci dovolj zanimanja za statistično posvetovanje?

»Svoje razmišljanje bom omejila na Ekonomsko fakulteto, ki je podobno kot FDV v Radencih v dvojni vlogi. Po eni strani se približno polovica članov katedre za statistiko raziskovalno ukvarja s problematiko, ki je neposredno povezana z uradno statistiko. Za nas so statistična srečanja v Radencih ena bolj redkih strokovnih konferenc s področja uradne statistike, na katerih lahko predstavimo svoje dosežke, in smo seveda redni aktivni udeleženci Statističnih dnevov. Starejši generaciji statistikov so se sredi devetdesetih let pridružili mlajši kolegi in kolegice. Po uvedbi univerzitetnega interdisciplinarnega podiplomskega študija statistike leta 2002 pa so se statističnih srečanj redno udeleževali študenti z najboljšimi raziskovalnimi prispevki, pripravljenimi v okviru seminarja Uradna statistika.

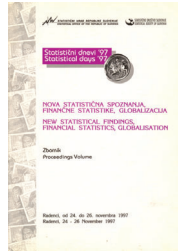
Na drugi strani pa so statistična srečanja v Radencih zanimiva tudi za kolege ekonomske analitike. Ti se pojavljajo v vlogi kvalificiranih uporabnikov statističnih podatkov; zanje so ta srečanja priložnost, da predstavijo rezultate svojih ekonomskih analiz in modelov ter se s producenti statističnih podatkov pomenijo o problematiki podatkovnih podlag njihovega raziskovanja. Veseli me, da se tudi ti kolegi čedalje bolj redno udeležujejo statističnih srečanj v Radencih.

Vsekakor bi bilo zanimanje za Statistične dneve na Ekonomski fakulteti in nasploh v akademskem okolju še večje, če bi imeli prispevki s tega posveta ustrezno težo po veljavnih habilitacijskih merilih, saj po teh merilih šteje le objava v ustrezno indeksiranih revijah. Pretehtati bi torej veljalo možnosti, da bi lahko avtorji najboljše prispevke objavili v ustrezni znanstveni reviji, podobno, kot to velja za nekatere druge strokovne konference, na primer za vsakoletno mednarodno konferenco Applied Statistics v Ribnem pri Bledu, ki jo prav tako organizira Statistično društvo Slovenije.«

Finančna statistika – razvoj za Slovenijo, za EU in za EMU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

7. posvet: 1997 Nova statistična spoznanja, finančne statistike, globalizacija

Kot so napovedovale poglobitve ugotovitve Statističnih dnevov prejšnjega leta, je bila osrednja tema v letu 1997 finančna statistika. To področje statistike je bilo v Sloveniji tedaj šele v povojih, potreba za podatki pa velika, ne samo zaradi zahtev, ki so jih narekovali aktivnosti pred vstopom v EU. Kot je v uvodu posveta poudaril Marko Kranjec, predsednik programskega odbora, potrebujemo finančno statistiko tudi v Sloveniji pri vodenju ekonomske politike na različnih področjih, kot na primer na fiskalnem področju (integralni proračun, subvencije, dolg in premoženje države), za spremljanje plačilnobilančnih tokov, pri katerih prihajajo v ospredje vprašanja portfeljskih in neposrednih naložb, za spremljanje trga kapitala in denarja ter obrestnih mer in novih oblik plačevanja (kartice, elektronsko plačevanje).

Na posvetu je 19 prispevkov celovito osvetlilo stanje na različnih področjih finančne statistike. Večina teh področij je bila tedaj šele v nastajanju, skladno s preoblikovanjem oziroma nastajanjem novih finančnih institucij.

Nekaj področij pa je bilo v statistični praksi že dokaj ustaljenih, a sta bili vprašljivi njihovi ustreznost in zanesljivost (na primer plačilna bilanca, državni dolg in primanjkljaj). Prispevki na posvetu so identificirali tista področja finančnih statistik, ki jih je treba najprej izboljšati in v večji meri uskladiti z mednarodnimi standardi.

V prvi vrsti je bila izpostavljena *neusklejanost statistike državnih financ in javnega sektorja* z mednarodnimi standardi in neenotno urejeno računovodstvo javnih financ (D. Murn), kar se je odrazilo tudi na neurejeni statistiki subvencij (A. Murn). Vse to pa je vplivalo na druga področja statistik, predvsem na nacionalne račune

France Arhar

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 1997

in na statistiko mednarodne menjave storitev in blaga. Za kakovostno statistiko državnih financ, predvsem za obračun dolga in primanjkljaja države, pa tudi za nacionalne račune in plačilno bilanco je velikega pomena sektorizacija nekaterih javnih zavodov, državnih skladov in agencij. Posvet je potrdil predlagane rešitve SURS-a in Ministrstva za finance o sektorizaciji zunaj proračunskih skladov in nekaterih agencij v Poslovnem registru Slovenije (S. Marn, S. Vencelj).

1997 – Finančna statistika – razvoj za Slovenijo, za EU in za EMU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

Udeleženci posveta so se seznanili tudi s statističnimi zahtevami EMU, kot jih je predvidel Evropski monetarni institut in zajemajo denarne statistike, plačilno bilanco in druge finančne statistike, statistike cen in stroškov ter druge osnovne ekonomske statistike (P. Bull). Slovenija je morala imeti pred očmi pri načrtovanju razvoja statistike tudi te zahteve.

Eno od osrednjih sporočil posveta je bilo, da je za kakovostno pokrivanje potreb po podatkih finančne statistike v Sloveniji in za učinkovito prilagajanje mednarodnim standardom (predvsem Mednarodnega denarnega sklada za področje diseminacije statističnih podatkov), posebej ob napovedanih spremembah statusa Agencije za plačilni promet, nujno okrepiti *medinstitucionalno sodelovanje* (med Banko Slovenije, SURS-om, Ministrstvom za finance in UMAR-jem). Hkrati s tem pa je treba z uvajanjem informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) in elektronskega poslovanja posodobljati proces pridobivanja, obdelave in diseminacije finančno-statističnih podatkov.

Z leve: Boris Tkačik, Andreja Hočevnar, Slavko Šutar

7. statistične dneve je obogatilo več kot 20 prispevkov, ki so predstavljali razvojne dosežke na zelo različnih, malodane vseh področjih uradne statistike: pri makroekonomski statistiki (četrtno ocenjevanje dodane vrednosti v finančnem posredništvu, harmonizacija indeksa cen življenjskih potrebščin v Sloveniji, kratkoročno spremljanje investicij), pri statistiki trga dela (uvedba kontinuirane ankete o delovni sili), pri poslovnih anketah in finančnih kazalnikih GZS, pri statistiki kmetijstva, statistiki informacijske družbe ter pri infrastrukturnih osnovah statistike.

pogovor ob robu

prof. dr. Andrej Blejcek,

predsednik Statističnega društva Slovenije,

Statistično društvo je soorganizator Statističnih dni od samega začetka. Kakšen pomen pripisujete v društvu temu posvetovanju?

»Statistični dnevi so pomemben del aktivnosti društva. V društvu smo zelo ponosni na povezovalno vlogo med uradno in t. i. akademsko statistično sfero, saj to v svetu ni prav pogosto. Ta vloga se odraža tudi v vsakoletni organizaciji dveh mednarodnih srečanj: Applied Statistics in Statističnih dnevov. Res pa je, da smo pri Statističnih dnevih bolj »zraven«. Brez zavzetega dela sodelavcev Statističnega urada, od katerih so

mnohi sicer člani društva, bi posveta ne mogli organizirati ne po vsebinski ne po izvedbeni plati. Nedavno je društvo dobilo trajni status društva, ki deluje v javnem interesu, in prav gotovo je tudi soorganizacija Statističnih dni prispevala k pridobitvi tega statusa.«

So teme posvetovanj dovolj široke in zanimive tudi za tiste člane Statističnega društva, ki se ne ukvarjajo z uradno statistiko?

»Osebo lahko rečem, da me vedno preseneti aktualnost tem Statističnih dni. Čeprav delujem bolj v naravoslovnem okolju, se vsakič najde kaj zanimivega za razmislek. V zadnjih letih so v programu sodelovali tudi nekateri člani društva, ki se ne ukvarjajo z uradno statistiko, pa tudi njihovi sodelavci iz tujine, in tudi nanje je posvet vedno naredil ugoden vtis. Je pa morda res, da bi bil osebo vesel večjega prepleta udeležencev na prej omenjenih srečanjih, ki jih soorganizira Statistično društvo Slovenije.«

Kaj po vašem mnenju pomenijo za slovensko državno statistiko statistična posvetovanja v Radencih – vse od leta 1994 tudi mednarodna?

»Statistična posvetovanja v Radencih so gotovo ena od mednarodno odmevnih aktivnosti slovenske statistike, ki uradu kot nosilcu državne statistike prinaša velik ugled. Slovenska uradna statistika je v Evropi in svetu prepoznavna ne le zaradi svoje visoke profesionalne ravni, ampak tudi zaradi posvetov, ki se jih vedno udeležijo eminentni gostje iz sveta državnih statistik. Na posvetu se stkejo nove vezi strokovnega omrežja, kar omogoča učinkovito sodelovanje ter pretok informacij in izkušenj v strokovni javnosti. Pred nekaj dnevi sem bil na posvetovanju predstavnikov evropskih statističnih društev, ki je ob 150. obletnici Statističnega društva Francije potekalo v Parizu. Razveselilo me je, da so mnogi udeleženci dobro poznali sodelavce slovenskega urada in raven slovenske državne statistike.«

V čakalnici EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

8. posvet: 1998
Statističnapodpora pogajanjem
Republike Slovenije
z Evropsko unijo in
strukturni skladi

Slovenija je tega leta podpisala pristopni sporazum in začela pogajanja za vstop v EU. 8. statistični dnevi so potekali ravno v času, ko so slovenski državni uradniki in pogajalci pregledovali usklajenost slovenske zakonodaje z zakonodajo v EU. Eno od področij pregleda je bila tudi statistika. V teh aktivnostih je imela statistika poseben položaj, kajti, kot je opozoril aprila tistega leta Yves Franchet, tedanji direktor Eurostata, med obiskom v Sloveniji – *pri statistiki ne gre za pogajanja*. Ustrezna statistična podpora je bila predpogoj države kandidatke za sama pogajanja, in ne predmet pogajanj. Tema posveta tega leta je tako zelo jasno sledila tedanjemu aktualnemu družbenemu trenutku: *ocena statistične podpore pogajanjem v EU in uresničevanju strukturne politike EU, na kateri temelji razvojna pomoč EU*. Tako začrtan okvir posveta je potisnil v ospredje tudi vprašanja *regionalizacije Slovenije in finančnih statistik*.

Organizirana je bila tudi okrogla miza o računalniški izmenjavi podatkov med poročevalskimi enotami, podjetji in statističnimi uradi s pomočjo programskega orodja EDISENT (Electronic Data

Interchange between Statistics and Enterprises) in prvih izkušnjah pri uporabi tega orodja v Sloveniji in na Nizozemskem. Razvojni dosežki so obravnavali med drugim rezultate poskusnega popisa prebivalstva, tedaj načrtovanega za leto 2001, in poskusne ankete o porabi časa, uvajanje metodologije ESA 95 v nacionalne račune v Sloveniji in razmišljanja o kazalcih informacijske družbe.

8. statistični dnevi, ki so pritegnili širok krog kompetentnih udeležencev, so bili odličen forum za razpravo o tem, kakšna naj bo *strategija uresničevanja pogajalskih izhodišč* Slovenije za področje statistike. Podlaga za to razpravo sta bila prispevka SURS-a o rezultatih pregleda usklajenosti slovenske zakonodaje s področja statistike (B. Jemec Zalar) in o statističnem sklopu državnega programa za prevzem pravne ureditve EU (T. Banovec). Bistvena značilnost pogajalskih izhodišč Slovenije za statistiko je bila, da

Novinarska konferenca,
z leve: Katarina Košmelj, Janez Potočnik, Tomaž Banovec,
Rado Genorio, Andreja Hočvar

Dnevnik
24.11.1998Evropeizacija statistik za potrebe pogajanj
Statistična pot v EU*Brez analitikov in statistike pomoči ne bo*

RADENCI, 24. – »Statistična podpora pogajanjem Republike Slovenije z Evropsko unijo« je naziv letošnjega tridnevnega mednarodnega srečanja statistikov. Delovno srečanje statistikov, ki ima v tem okolju devetletno tradicijo, v času, ko naši državni uradniki in pogajalci usklajujejo slovensko zakonodajo s tisto v Evropski uniji, kaže še večji pomen statistike za uveljavljanje nacionalnih interesov ob vstopanju v širši e
Po besedah dr. i
makroekonomske a
»je večji del poslo
pri uresničevanju n
približevanje evrop

Letošnji statistični dnevi

24.11.1998
**Podpora statistike
pogajanjem z EU***Blizu 200 udeležencev o novostih v stroki
V banki že 25 milijonov podatkov*

Radenci – Včeraj so se v hotelu Radin v Radencih začeli letošnji statistični dnevi, ki jih že tradicionalno pripravljata republiški statistični urad in republiško statistično društvo. Blizu dvesto udeležencev, ki prihajajo tudi iz tujine, bo tri dni govorilo o novostih v statistični stroki in predvsem o letošnji nosilni temi posvetovanja, statistični podpori pogajanjem Slovenije z Evropsko unijo in o strukturnih skladih.

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 1998

ni zahtevala tako imenovanih prehodnih obdobj, saj je bila Slovenija zaradi lastnih potreb zainteresirana, da se državna statistika čim prej, brez zavlačevanja uskladi z mednarodnimi standardi.

Udeleženci posveta so podprli pobudo za spremembo Zakona o državni statistiki iz leta 1995, ki naj bi omogočil bolj fleksibilno sprejemanje programa nacionalnih statističnih raziskovanj, povečano uporabo obstoječih administrativnih virov za statistične namene ter večjo neodvisnost SURS-a. Zavzeli so se tudi za krepitev sodelovanja in

1998 – V čakalnici EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

Udeleženci Statističnih dnevov 1998

koordinacijske vloge SURS-a pri delu drugih ustanov, pooblaščenih za izvajanje statističnih raziskovanj. Ocenili so, da lahko program tehnične pomoči Phare bistveno pripomore k napredku na tistih področjih statistike v Sloveniji, ki jih je Komisija ocenila kot kritične (del makroekonomskih in poslovnih statistik, statistika kmetijstva, statistika državnih financ).

Pri prilagajanju statistike evropskemu pravnemu redu so se tudi v drugih državah srečevali s podobnimi problemi (Češka, Estonija) in jih skušali reševati s podobnimi pobudami. Tudi pri njih je proces harmonizacije nacionalnih statistik spodbudil spreminjanje zakonodaje v smeri večje prilagodljivosti pri sprejemu statističnih programov, okrepitve statistične neodvisnosti ter bolj intenzivnih usklajevanj in povezovanj pooblaščenih izvajalcev državne statistike. Izkušnje Finske pa so opozorile, da se z vključitvijo v EU povečuje *družbeni pomen statistike*, saj ima statistika ključno vlogo pri bistvenih vidikih formiranja in delovanja EU. To pa seveda povečuje *družbeno odgovornost statistike* in izpostavlja

pomen kakovosti in neodvisnosti statistik. Svetovalec generalnega direktorja Eurostata, Klaus Reeh, je opozoril na prezrto dejstvo, da se z vstopom v EU tudi vsebinsko spreminja položaj nacionalnih statistik, saj spreminja nekatere koncepte (na primer rezident in nerezident) in ukinja nekatere tradicionalne vire podatkov (na primer carinske deklaracije) in s tem otežuje zbiranje nekaterih podatkov, pomembnih za nacionalno ekonomijo.

Posvet je obravnaval tudi vlogo statistike pri vključevanju Slovenije v strukturno politiko EU. Strukturna pomoč ni zanemarljiva proračunska postavka v vseh državah članicah, kriteriji dodeljevanja teh pomoči pa temeljijo na statističnih podatkih. Ključni kriterij za ugotavljanje upravičenosti države do sredstev strukturnih skladov je raven BDP na prebivalca v PKM, ki ne sme presegati 75 % povprečja EU. John Astin z Eurostata je

predstavil teoretske osnove in metodološko problematiko izračunavanja PKM, posebej z vidika konkretne uporabe v EU, SURS pa je seznanil udeležence z razpoložljivimi rezultati mednarodnega projekta ECP (*angl. European Comparison Project*) o BDP na prebivalca v PKM za obdobje 1993–1997. Ravno ob tem primeru je Slovenija občutila družbeni pomen statističnih podatkov, saj je bila vrednost tega kazalca le malo pod 75 %. Načeloma bi Slovenija lahko izgubila pravico do strukturnih pomoči zaradi metodoloških sprememb izračunavanja tega kazalca, na primer zaradi revidiranih vrednosti BDP članic EU.

Tudi na tem posvetu je bilo veliko pozornosti namenjene *regionalizaciji Slovenije*. Vprašanje regionalizacije Slovenije se namreč neločljivo povezuje z uresničevanjem strukturne politike, ki predpostavlja regionalizacijo države na ravneh NUTS 2 in NUTS 3, ker so kriteriji za pridobivanje sredstev strukturne

Besedni oblak: najpogostejše besede iz zaključkov posvetovanj, 1994–2000

1998 – V čakalnici EU

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

politike določeni na teh ravneh (I. Strmšnik). Raziskovalci so opozarjali tudi, da je odsotnost vmesne ravni med državo in občinami pogosto ovira pri oblikovanju in izvajanju učinkovite regionalne politike, posebej še pri oblikovanju ukrepov za pospeševanje bolj enakomernega razvoja Slovenije (D. Kavaš, S. Kukar). Prispevki na posvetu so obravnavali problem regionalizacije Slovenije širše, s političnih, prostorskih, ekonomskih in pravnih vidikov, a z enotnim zaključkom, da regionalizacije ne more biti brez ustrezne statistične podpore. Na posvetu je bila orisana statistična podpora SURS kot podlaga za načrtovanje regionalnega razvoja Slovenije in za uporabo strukturnih skladov EU, ki je omogočala razčlenitev geografsko opredeljenih podatkov celo na raven NUTS 5. Predstavljene so bili tudi metodološke zasnove sistema regionalnih računov v Sloveniji (A. Franz, B. Mavec) in štiridesetletne izkušnje nizozemskega statističnega urada pri pripravi regionalnih računov (B. De Vet). Udeleženci posveta so med zaključke uvrstili pobudo, naj se v Sloveniji čim prej izpelje teritorialna členitev do ravni NUTS 3.

Za 8. statistične dneve je bila nasploh značilna velika angažiranost vseh udeležencev in pripravljenost za sodelovanje, kar se je potrjevalo s številnimi konstruktivnimi predlogi in pobudami, ki so se v veliki meri prelili v pogajalska izhodišča.

pogovor ob robu

dr. Janez Potočnik,

evropski komisar za okolje:

V devdesetih letih ste se kot direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj udeleževali statističnih posvetovanj v Radencih. Zakaj je za analitike in raziskovalce sodelovanje s statistiki koristno in potrebno?

»Dobre analize in korektni raziskovalni rezultati lahko temeljijo le na dobrih podatkih. Veliko napačnih analitičnih in raziskovalnih sklepov, slabih političnih odločitev je bilo že narejenih v dobri veri, v prepričanju, da so podatki verodostojni. Zato je zavzemanje analitikov in raziskovalcev, pa tudi politikov za razvoj statistike in za priznavanje pomena statističnega dela pravzaprav tudi investicija v svoj lasten razvoj in lastno verodostojnost – dobra investicija za državo.«

Pomen statistike se je v procesu vključevanja Slovenije v EU še posebej povečal in tri statistična posvetovanja so bila z naslovno temo posvečena ravno usklajevanju slovenske statistike z evropsko. Kako ocenjujete razvoj slovenske statistike v tistem obdobju?

»Obdobje usklajevanja slovenske statistike z evropsko je bilo za kakovost statističnega dela in vašo institucijo plodovito obdobje. Tako kot smo se morali harmonizirati s pravnim redom na številnih drugih področjih, je bilo to seveda nujno tudi na področju statistike. Sam nisem nikoli podvomil, da tej nalogi ne bi bili kos, saj sem vaša prizadevanja za kakovost in mednarodno skladnost pozorno spremljal in tudi dobro poznal. Tudi že v času, preden smo se vsi skupaj lotili postopkov usklajevanja z evropskim pravnim redom.«

Kaj po vašem mnenju pomenijo za slovensko državno statistiko posvetovanja v Radencih?

»Statistična posvetovanja v Radencih so bila in so zame tradicija v pravem pomenu besede. So potrditev in utrditev dobrega dela statistikov, praznik prijateljstva v okolju, ki je znano po svoji srčnosti in odprtosti. Žal mi je, da tokrat ne morem biti z vami ...«

Na pragu informacijske družbe

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

9. posvet: 1999 Elektronsko poslovanje in statistika

Fenomen informacijske družbe je bil osrednja tema posveta v letu, s katerim se je končalo 20. stoletje. Četudi so bili posamični vidiki informacijske družbe obravnavani na posvetih v prejšnjih letih, pa je bilo tokrat prvič, da je bila informacijska družba na teh statističnih dnevih obravnavana celovito, kot fenomen, katerega korenine so sicer tehnološke, vendar ima številne implikacije za posameznike, podjetja, državni sektor in javno upravo in se kaže v novih proizvodih in storitvah, v novih oblikah organiziranosti in sodelovanja. To pa spreminja vsebino in način dela statističnih ustanov, prinaša nove statistične storitve in orodja, kar vse zahteva ustrezno usposobljenost uporabnikov, premike na področju izobraževanja in dvig statistične pismenosti.

Ob izhodiščni razpravi, kaj pravzaprav je *informacijska družba*, je prevladalo stališče, da je to večplasten pojav z mnogimi razsežnostmi in ga je zato primerneje opisati z delnimi definicijami in iskati elemente, ki so skupni različnim vidikom pojava. Poskusi statističnega spremljanja tako kompleksnih pojavov, kot je elektronsko poslovanje, na Nizozemskem (J. Kardaun) in v Sloveniji (V. Vehovar) so opozorili, da je treba pojav definirati na podlagi njegovih sestavin in na tej osnovi izpeljati statistično merjenje. Bistveno je predvidevanje razvoja

informacijskih pojavov in s tem povezanih statističnih potreb.

Vendar državne statistike vsebinsko v tistem obdobju niso sledile naglemu razvoju informacijske družbe, saj na prehodu v novo tisočletje to področje še ni bilo vpeto v redno dejavnost statističnih služb v Evropi in tudi ne v Sloveniji.

Bolj spodbudno je bilo ocenjeno stanje z vidika tehnološke infrastrukture in omrežnega sodelovanja, tako v javni upravi kot v podjetjih (zasebnem sektorju). Franc Košir, predsednik programskega odbora in direktor Carinske uprave Slovenije (CURS), je v svojem prispevku smelo ugotavljal, da je elektronsko poslovanje na prehodu v novo tisočletje že udejanjeno. «Elektronsko poslovanje je realnost. Tehnologija je zrela. Priložnosti so neomejene.» Slovenija je nekatere teh priložnosti že začela uresničevati, kot na primer vpeljevanje elektronskega poslovanja s kartico zdravstvenega zavarovanja. Slovenska državna statistika je bila na posvetu ocenjena kot pomemben razvojni dejavnik pri spodbujanju elektronskega poslovanja v javni upravi, predvsem s sistemom

Z leve: Irena Križman, Tomaž Banovec, Francka Gabron, Franc Košir

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 1999.

registrov: Centralni register prebivalstva, Poslovni register Slovenije, Register teritorialnih enot ter informatizirani zemljiški kataster. Sistem navedenih registrov je bil tudi temelj zasnove modela SAJPI (Skupno administrativno jedro povezanih identifikatorjev). Model naj bi omogočal prevzem podatkov iz različnih administrativnih virov s pomočjo povezanih identifikatorjev posameznih enot, vključenih v različne baze podatkov, namenjene za hranjenje, preiskovanje in izmenjavo podatkov ter oddajanje podatkov pooblaščenim uporabnikom (T. Banovec).

Posvet je postregel z zanimivi primeri o tem, kako je mogoče s pomočjo IKT v različnih fazah inovirati dejavnost statističnih služb. Seznanili smo se na primer z možnostmi zbiranja podatkov z elektronskim vprašalnikom EDIFIN (SURS-ov projekt e-zbiranja s pomočjo nizozemske programske opreme) (N. Gorjan,

1999 – Na pragu informacijske družbe

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

K. Hren), uporabe interneta za anketiranje (M. Podlogar, A. Pucihar) in spletnih robotov v statistiki (U. Škufca). Predstavljeni so bili prispevki o uporabnikih spletnih strani SURS-a (A. Može) in o kakovosti spletnih strani ponudnikov statističnih podatkov (M. Bavdaž in sodelavci).

Udeleženci posveta so posebej poudarili, da uspešnega uresničevanja zamisli o elektronskem poslovanju ne more biti brez *drugačne kulture* med vsemi vpletenimi v elektronskem poslovanju; ta mora temeljiti na načelih sodelovanja, seveda ob zagotovljeni zaščiti podatkov (M. Kajič in sodelavci).

Z mislijo na prihodnje generacije uporabnikov statističnih in drugih podatkov je Denise Lievesley, direktorica statističnega oddelka Unesca, načela zanimivo razpravo o nerešenem problemu *arhiviranja* elektronskih podatkov.

Denise Lievesley

Tudi ta posvet, četudi tematsko usmerjen na področje elektronskega poslovanja, ni mogel mimo ocene oziroma informacije o tem, kako uspešna je Slovenija na poti, da najkasneje do 2002 brez odlogov oziroma prehodnih obdobj sprejme ustrezno statistično zakonodajo in uskladi posamezna področja statistike s statističnimi standardi EU. V tem času so potekale priprava zakonodaje za področje infrastrukturnih klasifikacij, priprava na popise prebivalstva in kmetijskih gospodarstev, spremembe ter dopolnitve zakona o državni statistiki ter zakona o povezavi administrativnih registrov ter priprava programa statističnih raziskovanj na podlagi srednjeročnega statističnega programa Evropske unije 1998–2002. Sliko o Sloveniji (I. Križman in sodelavci) so dopolnile še predstavitve stanja na Češkem (Jan Fischer, Z. Vesely) in v Estoniji (Ū. Randaru, V. Buttei). Udeleženci so se v razpravi strinjali, da je za države kandidatke ključ za uspešno izpolnjevanje zahtev na področju statistik poleg ustrezne institucionalne organiziranosti, podprte z ustrezno zakonodajo, tudi ureditev statistične informacijske infrastrukture, uvajanje novih statističnih metod, usmerjenost k uporabnikom, sodobno upravljanje in še večja koordinacijska vloga državnih statističnih uradov.

V sklop prilagajanja pravnemu redu in institucionalnemu ustroju EU je sodila tudi reforma plačilnih sistemov, v okviru katere so spremljanje plačilnega prometa od tedanje Agencije za plačilni promet prevzele banke. Za slovensko statistiko je bilo tedaj velikega pomena, kako ohraniti *statistično informacijsko funkcijo Agencije za plačilni promet*. Na posvetu je bila predstavljena Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES), ki naj bi prevzela statistično funkcijo in tudi vodenje administrativnega Poslovnega registra Slovenije (M. Jančar-Vidmar).

Simultano prevajanje

Statistične dneve 99 so spremljale okrogle mize o izkušnjah in viziji nizozemskega statističnega urada pri elektronskem poslovanju in o administrativnih podatkih, s katerimi razpolaga AJ PES.

Udeleženci so imeli tudi na tem posvetu priložnost, da predstavijo svoje najnovejše dosežke in spoznanja. Sekcija s tem naslovom je med drugim prinesla informacije SURS-a o načrtovanih spremembah statističnega spremljanja delovno aktivnega prebivalstva in plač (anketno zbiranje podatkov naj bi nadomestili administrativni viri), o aktivnostih za bolj celostno merjenje BDP z vključevanjem ilegalne ekonomije in z upoštevanjem ocenjene (tako imenovane imputirane oziroma pripisane) vrednosti stanovanjskih storitev za lastna stanovanja, o harmonizaciji statistike energije in o anketah o potovanjih domačega prebivalstva ter o poskusnem popisu inovacijske dejavnosti v predelovalni industriji.

...

Sodelovanje je zakon!

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

10. posvet: 2000

Statistična omrežna sodelovanja za večjo evropsko usklajenost in kakovostno sodelovanje

Statistični dnevi leta 2000 so bili v marsičem rekordni: na njih je sodelovalo največje število avtorjev (91) doslej, s 70 prispevki, izšel je (po naši evidenci) najobsežnejši zbornik doslej (na 657 straneh). Visoka pa je bila tudi udeležba iz tujine, saj je na posvetu s prispevki sodelovalo kar 30 tujih strokovnjakov, udeleženci pa so bili iz 16 držav. K tem presežkom sta zagotovo pripomogla dovolj široko zastavljena tematika in tudi ugled, ki so si ga jubilejni, 10. statistični dnevi že pridobili v strokovnih krogih doma in v tujini. Osrednje teme tega posveta so bile *ocenjevanje napredka pri izpolnjevanju pogajalskih zavez in strategija razvoja ESS, omrežno sodelovanje in organizacijska vprašanja delovanja ESS oziroma mednarodne statistike ter kakovost državnih statistik* (z vidika procesov in rezultatov). Posebna sekcija je bila namenjena obravnavi teritorialnih, regionalnih, okoljskih in kmetijskih statistik. V sekciji o razvojnih dosežkih pa so bili prispevki s področja izkazovanja (diseminacije) podatkov, socialnih statistik ter makroekonomskih, finančnih in poslovnih statistik.

Izhodišče za razpravo o teh temah so bili vabljeni prispevki predstavnikov Eurostata o njihovih izkušnjah s širitvenimi procesi v EU in z zagotavljanjem statistične

podpore za nastajajočo EMU. Strokovnjak Eurostata je podčrtal, da opravičuje veliko breme harmonizacije državnih statistik v državah kandidatkah dejstvo, da so kakovostni in primerljivi podatki za delovanje EU nepogrešljivi. Ti podatki pa so – za učinkovito načrtovanje in izvajanje nacionalnih ekonomskih in drugih politik – potrebni tudi v državah članicah. Nedvomno je pri pospešenem prilagajanju statistik imela veliko vlogo finančna pomoč programa Phare; brez nje Slovenija in tudi druge države ne bi zmoгле v tako kratkem času tako velikega razvojnega skoka. Res pa je tudi, da sta k učinkoviti izrabi teh sredstev pripomogla dobro zastavljena strategija in usklajeno ter zavzeto sodelovanje med Eurostatom in porabniki teh sredstev. Posvet je postregel z vrsto opisov strategij in organizacijskih rešitev, ki so jih uporabile druge države – tranzicijske (Slovenija, Makedonija, Bolgarija, Romunija) in članice EU (Finska, Velika Britanija). Pregled njihovih spoznanj je izzvenel v sporočilo, da *ni enotnega recepta*, kako naj bodo oblikovani demokratični statistični sistemi. Države naj same poiščejo najprimernejšo strategijo, a pri tem naj ne zavržejo usmeritev mednarodnih organizacij in ne zanemarijo sodelovanja ter upoštevanja dobrih izkušenj drugih držav. Slovenija je svojo pot uspešno gradila na svojih prednostih in te so bile opažene tudi med tujimi strokovnjaki: zametki in razvojno delo na področju prilagajanja statistike tržnim zahtevam in pridobivanje mednarodnih izkušenj in znanj že pred tranzicijo, strokovnost kadrov in dobro obvladovanje tujih jezikov, zadovoljivi viri ter celosten dostop do registrov in drugih administrativnih virov (N. Wurm).

Pri vključevanju Slovenije v EU so imele poseben pomen *statistike, povezane s prostorom*, torej kmetijske, okoljske in regionalne statistike. Te statistike so imele glede na zahteve EU kar precej pomanjkljivosti. 10.

Udeleženci statističnih dnevov 2000

Timo Relander

statistični dnevi so tako v posebno sekcijo posveta uvrstili tudi obravnavo *prostorskih statistik*.

Pri pripravi pogajalskih izhodišč Slovenije z EU za kmetijstvo je bila posebno skrbne presoje deležna statistika tega področja. Temelji harmonizacije *slovenske kmetijske statistike* so bili postavljeni leta 1993 z

2000 – Sodelovanje je zakon!

Drugo obdobje (1994–2000) • Priprave na vstop v EU in globalizacija

razvojem statističnega registra kmetij in z več novimi statističnimi raziskovanji. V pripravah na vstop v EU pa se je pokazalo, da je v kmetijski statistiki še precej vrzeli: težave povzročajo neprimerljive in pomanjkljive časovne serije in neustrezni podatki za določena področja, na primer za pridelavo mleka, vinogradništvo. Predstavljene so bile tudi izkušnje Madžarske o uporabi kmetijske statistike v predpristopnih pogajanjih.

Največ razprave v okviru te sekcije je spodbudila *regionalna statistika*. Slovenija je bila leta 2000 sredi živahnih razprav o tem, kaj sploh pomeni koncept regije v EU in kaj so regije v Sloveniji. Tega leta je Slovenija

Posebna izdaja Statističnih sporočil ob jubilejnih 10. Statističnih dnevih v Radencih

tudi sprejela Statistično klasifikacijo regionalnih enot (SKTE). Na posvetu so bile predstavljene tudi prve izkušnje Makedonije pri razvoju geografskega informacijskega sistema (GIS) in njegov nadaljnji razvoj v Sloveniji s satelitskim zbiranjem podatkov o pokrovnosti tal.

SURS je prikazal stanje in možnosti za izboljšave *statistike okoljskih izdatkov* ter zasnove *satelitskih okoljskih računov* in

načrte za razvoj tega področja. Predstavljeni so bili tudi računi toplogrednih plinov.

10. statistični dnevi so z več prispevki o kakovosti v državni statistiki že napovedovali, da bo strategija izboljšanja kakovosti v statistiki glavni spodbujevalec razvoja in uveljavljanja državnih statistik. Hkrati pa so napovedovali prodor *menedžerske filozofije in menedžerskih pristopov* v vodenje oziroma upravljanje statističnih procesov. Na posvetu je predstavnica državnega statističnega urada iz Makedonije, Ljubinka Popovska, predstavila zasnovo večrazsežnostnega koncepta kakovosti Eurostata iz leta 1996 in se kritično ozrla na koncept TQM (*angl. total quality management*) kot pristopa za urenjevanje koncepta kakovosti v praksi.

Iz družabne kronike:

Trije gredo na lov na jelena, eden med njimi je statistik.
 Prvi ustrelj, zgreši, strel je šel 1 meter levo od jelena.
 Drugi ustrelj, zgreši, strel je šel 1 meter desno od jelena.
 Tretji, statistik, pa pravi: "Pa smo ga!!!"

dr. Janez Stare,
 nekdanji predsednik Statističnega društva Slovenije

Z leve: Anton Kramberger, Irena Tršinar, Niko Schlamberger, Tomaž Banovec

Ocenila je, da ta koncept zaradi izključne orientiranosti na uporabnika in na tržna načela delovanja ni primeren za majhne tranzicijske države. Nemški statistik, sedanji direktor Eurostata, Walter Radermacher, pa je v svojem prispevku predstavil izkušnje pri uvajanju TQM v delo nemške statistike; ta temelji v skladu s priporočili Eurostata na modelu European Foundation for Quality.

Predstavnica SURS sta prikazala, kako bi bilo mogoče ocenjevati kakovost poslovnega registra, predstavnica univerze iz Makedonije pa je osvetlila v teoriji in praksi slabo obdelan problem vpliva vprašalnika na kakovost zbranih podatkov.

Problematika uvajanja celostnega obvladovanja kakovosti v državno statistiko je bila tudi predmet okrogle mize. Poleg te sta bili organizirani še okrogli mizi o informacijski družbi in statističnih nalogah v letu 2001 in o izobraževanju ter statistični pismenosti. Te okrogle mize so jasno napovedovale, kam bo usmerjena strokovna pozornost statističnih srečanj v prvem desetletju novega tisočletja.

DELO

14.11.2000

Slovenska statistika evropsko razvita

Radenci – Včeraj so se v Radencih začeli Statistični dnevi, tridnevno strokovno in mednarodno udeležbo statistični dnevi...

V Radencih deseti, jubilejni Statistični dnevi 2000
Slovenija v statistiki uspešna država
 o statističnem omrežnem sodelovanju
 o strokovnjakov razpravlja o statističnem omrežnem sodelovanju
 o strokovni usklajenosti in kakovostno sodelovanju

VESTNIK
 16.11.2000

Statistični dnevi 2000 v Radencih

O približevanju slovenske statistike statistiki EU

Mednarodno posvetovanje je privabilo skoraj dvesto udeležencev

V Radencih je ta teden potekalo 10. mednarodno posvetovanje Statističnih dnevov 2000 z naslovom Statistično omrežna sodelovanja za boljše evropsko usklajenost in kakovostnejše delovanje, ki sta ga...

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 2000

Tretje obdobje
2001–2010

Statistika v družbi tretjega tisočletja

Začetek novega tisočletja je prinesel številne spremembe v družbi, ekonomiji, na političnem področju. Zdaj pred statistiki ni bilo več dileme, ali lepo v miru počakati, da bodo predmetni (vsebinski) strokovnjaki novi pojav opisali in razložili in da bo statistično dovolj "razvit", torej številčen. Pričakanja družbe do statistikov so zdaj drugačna: statistiki morajo v sodelovanju s strokovnjaki drugih strok in profilov znati priti do informacij o verjetni smeri družbenega razvoja in predvideti, kateri pojavi bodo značilni in prevladujoči, kakšne bodo torej verjetne potrebe po statističnih podatkih. Ali – kot je zapisal predsednik programskega odbora Statističnih dnevov 2001, dr. Ivan Svetlik: »Od statistike bi pričakovali tudi *anticipativno vlogo* oziroma vsaj zagotavljanje podatkovnih podlag za izdelovanje razvojnih napovedi».

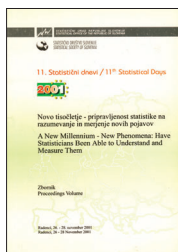
Ob vstopu v tretje tisočletje so se že izrisovali glavni določevalci razvojnih trendov prvega desetletja: vse večji vpliv IKT na vse plasti družbenega življenja in nove kompetence, pospešena globalizacija in nastajanje novih razvojnih žarišč, vse večja konkurenčnost in pridobivanje prednosti z znanjem, zavezanost kakovosti, staranje prebivalstva in ekonomske socialne ter druge posledice staranja prebivalstva. Pravzaprav so v naslednjih letih našle vse te teme svoje mesto na Statistični dnevih v Radencih. Edino, česar nas večina ni predvidela, je globoka ekonomska kriza konec prvega desetletja. To pa je bila tema lanskoletnih 19. statističnih dnevov.

Novo tisočletje, nove teme

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

11. posvet: 2001 Novo tisočletje – pripravljenost statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov

Statistični dnevi 2001 so odprli nove teme, s katerimi se statistiki na dotedanjih statističnih posvetih še nismo ukvarjali ali pa so bila te teme potisnjene na obrobje in obravnavane le s posamični prispevki. Pečat Radencev 2001 so tako dajali naslednji tematski sklopi: ugotavljanje prihodnjih potreb po statističnih podatkih in statistično sodelovanje; kakovost statističnih storitev; statistična kultura, izobraževanje in statistična pismenost; spremljanje razvoja družbe, temelječe na znanju.

Z leve: Andrej Blejec, Ivan Svetlik

Ugotavljanje prihodnjih potreb po statističnih podatkih zahteva ustrezne organizacijske pristope ter metodologijo predvidevanja statističnih potreb.

Možnosti za takšno organiziranost državne statistike, ki bo podpirala ugotavljanje prihodnjih potreb državne statistike, so se v Sloveniji izboljšale z dopolnitvijo Zakona o državni statistiki leta 2001. V organizacijski zasnovi državne statistike v Sloveniji z vidika ugotavljanja statističnih potreb pa imajo že dalj časa posebno mesto *statistični sosveti*. SURS je skupaj z drugimi zakonsko pooblaščenimi ustanovami razvil inovativni koncept statističnih sosvetov. Statistični sosveti imajo v slovenski statistiki dolgoletno tradicijo, saj so delovali, še preden so bili formalno potrjeni z Zakonom o državni statistiki leta 1995. Sosvete sestavljajo predstavniki uporabnikov in izvajalcev statističnih raziskovanj, strokovnjaki posameznih področij, zainteresirana javnost, ponudniki različnih statističnih storitev. Statistični sosvet je torej *institucionalni forum, ki omogoča identifikacijo potreb*, spodbuja sodelovanje in prispeva k večji transparentnosti razpoložljivih virov podatkov, predvsem administrativnih. Dogovore o prihodnjem delu državne statistike, torej o tem, katere potrebe po statističnih podatkih bodo pokrite in na kakšen način, formalizirajo letni in srednjeročni programi statističnih raziskovanj.

Sodelovanje med uporabniki in izvajalci statističnih raziskovanj *na ravni EU* je organizacijsko potekalo prek Evropskega svetovalnega odbora za statistične informacije v gospodarstvu in socialni, CEIES (*franc. Comité Consultatif Européen de l'Information Statistiques dans les domaines Economiques et Sociales*). Joachim Lamel, predsednik CEIES, je predstavil delo tega odbora. Člani CEIES, po dva iz vsake države članice EU in predstavniki Evropske komisije, so se srečevali enkrat

Z leve: Irena Krizman, Lars Thygesen, Eivind Hoffman

letno na plenarnih srečanjih, strokovne razprave pa so potekale v pododbrih in na seminarjih. Vendar je delo tega odbora oteževala številčnost in svetovalni značaj. Zato ta odbor v resnici ni mogel učinkovito izpolnjevati svojega osnovnega poslanstva, to je podpore Evropskemu svetu in Komisiji pri usklajevanju ciljev skupnosti na področju politike statističnih informacij, predvsem z vidika potreb uporabnikov in obremenitev poročevalskih enot. CEIES je bil z novo uredbo o evropski statistiki leta 2009 ukinjen. Nadomestil ga je European Statistical Advisory Committee (ESAC).

Udeleženci posveta so se strinjali, da je prilagajanje novim informacijskim in statističnim potrebam še bolj zahtevno zaradi *izredne dinamike družbenih sprememb*, ki jo potencirajo nepričakovani globalni dogodki (kot na primer 11. september 2001). Statistične zahteve EU in drugih mednarodnih ustanov so se v tem času stalno povečevale. Tako je na primer spremljanje uresničevanja Lizbonske strategije zahtevalo več deset mednarodno usklajenih indikatorjev, vse bolj akutne so bile zahteve

2001 – Novo tisočletje, nove teme

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

po hitrem razvoju statistike okolja in statistike informacijske družbe. Povezovanje administrativnih virov in razumevanje razmerij med poročevalskimi enotami in državo kot pogoj za večnamensko poročanje podatkov je postajalo nujnost (T. Banovec). Državna statistika pa se je sočasno vse bolj uveljavljala kot eno najmočnejših in mednarodno priznanih *orodij za sporazumevanje* in bila podlaga za razna pogajanja, pa tudi za določitev ekonomskih in drugih bremen in za razdelitev sredstev v EU.

Tako pomembna družbena vloga uradne statistike je v ospredje postavila vprašanje, kako kakovostne so njene storitve. Nasploh je bilo vprašanje *kakovosti v statistiki* tema, ki je bila do tedaj izrecno obravnavana na statističnih posvetih le v maloštevilnih prispevkih, rdeča nit tega posvetovanja. Poglobljene obravnave je bila deležna najprej v uvodnem prispevku direktorja

Len Cook

področje statistike, ki se uresničuje na projektni osnovi (L. Thygesen). Ključni dejavnik vseh dimenzij (razsežnosti) kakovosti v sodobnih statističnih sistemih je IKT. Len Cook je izpostavil izjemen pomen *internetne tehnologije* za kakovost statističnih storitev, posebej z vidika njihove *dostopnosti*, saj revolucionarno spreminja pogoje in možnosti za dostop do statističnih podatkov. Nove okoliščine pridobivanja statističnih podatkov pa med ponudnike in uporabnike prinašajo nove naloge, povezane predvsem z zaščito podatkov in z informiranostjo ter usposobljenostjo uporabnikov za strokovno korektno uporabo statističnih podatkov.

Pri zagotavljanju informiranosti uporabnikov o vsebini statističnih podatkov so ključnega pomena *metapodatki*. Problematiki upravljanja procesov v statističnih službah s pomočjo metapodatkov je bila namenjena posebna okrogla miza. SURS je predstavil koncept osrednjega podatkovnega repozitorija METIS, ki omogoča samodejno in integrirano obdelavo metapodatkov v celotnem delovnem postopku ob

FINANCE
27.11.2001

Statistiki za novo tisočletje

Slovenski statistični sistem je s svojimi dosedanjimi povezovanji podatkov in z administrativnimi registri državni administraciji zagotovil dobre podlage za urejanje razmer v državi, zaradi česar je dobil relativno ugodno oceno tudi v poročilu Evropske komisije o napredku Slovenije v pridružitvenem procesu, je včeraj ob odprtju 11. statističnih dnevov v Radencih dejal direktor Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) Tomaž Banovec. Na osrednjem strokovnem srečanju slovenskih statističnih strokovnjakov, ki ga vsako leto pripravi Statistično društvo Slovenije in SURS, se je letos zbralo več kot 150 udeležencev iz Slovenije in tujine. Tri dni bodo razpravljali o pripravljenosti statistike na razumevanje in merjenje novih pojavov v novem tisočletju.

STA

Časnik Finance o Statističnih dnevih 2001

statističnega urada iz Velike Britanije, Lena Cooka, in nato še v posebni sekciji. Konceptualno izhodišče za razprave o kakovosti v statistiki je bil večrazsežnostni koncept kakovosti statističnih storitev Eurostata, ki ga določajo ustreznost, natančnost, primerljivost in skladnost rezultatov, dostopnost in jasnost. Navedene razsežnosti kakovosti določajo potrebe uporabnikov. Strategija uresničevanja kakovosti zahteva spremenjeno kulturo organizacije, podporo vodstva in sodelovanje vseh zaposlenih. Najpogosteje temelji uresničevanje strategije kakovosti na konceptu celostnega obvladovanja kakovosti (TQM). Danski prispevek pa je pokazal, da so mogoče tudi drugačne poti, pri katerih je izhodišče kakovosti posamezno

Z leve: Carlo Malaguerra, Janez Šušteršič

2001 – Novo tisočletje, nove teme

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

hkratnem centralnem nadzoru tega procesa (R. Jensterle in sodelavci).

Na vprašanje, kaj pomeni v sodobnih družbah usposobljenost uporabnikov za strokovno korektno uporabo statističnih podatkov, je iskala odgovore sekcija o statistični kulturi, izobraževanju in statistični pismenosti. Prispevki in razprava so pokazali, da opremljanje spletnih strani z metapodatki v pogojih široke dostopnosti statističnih podatkov, ki jo omogoča spletna diseminacija, ni dovolj. Potrebni sta višja stopnja statistične pismenosti in usmeritev v vseživljenjsko učenje. Kreativna izraba možnosti, ki jih ponuja IKT, kot na primer zasnova spletne strani ali podatkovnega skladišča kot izobraževalnega orodja (G. Barbieri) ali pa vpeljevanje celostnega e-izobraževanja v pouk statistike (L. Bregar) so nakazali, da tudi za statistiko prihaja nova era izobraževanja in usposabljanja.

Statistični dnevi 2001 so lansirali novo temo, *statistika in družba znanja*. Prispevki na tem posvetu so se manj ukvarjali s konceptualnimi opredelitvami

Udeleženci Statističnih dnevov 2001 med odmorom

družbe znanja, pač pa so predvsem proučevali, kakšne so statistične možnosti ugotavljanja človeškega (J. Malačič) in socialnega kapitala (J. Štebe) kot ključnih determinant družbe znanja. Osnovno sliko o statističnih osnovah za preučevanja družbe znanja so dali prispevki o stanju statistike izobraževanja v Makedoniji (B. Novkovska) ter o statistiki izobraževanja in usposabljanja v okviru vseživljenjskega učenja v Sloveniji (T. Škrbec, M. Medvešek Milošič). Posebne pozornosti so bili deležni rezultati longitudinalne analize o učinkovitosti študija generacije študentov 1991/92 in tudi sama metodologija te študije, ki je izhajala iz razpoložljivih statističnih in administrativnih podatkov (M. Bevc, B. Ložar). Analiza prostorske mobilnosti diplomantov (D. Dolenc) je opozorila na problem notranjega bega možganov v Sloveniji in se izkazala kot primer učinkovitega povezovanja različnih administrativnih in statističnih virov. V luči današnjih izrazitih sprememb na področju trga dela in terciarnega izobraževanja je na svoj način zanimiva (zgovorna) ocena potreb po formalnem izobraževanju odraslih v Sloveniji v naslednjem desetletju do leta 2010 (T. Kraigher).

Okrogle mize tega posveta so poleg problematike metapodatkov postavile v ospredje dve veliki statistični akciji, popis kmetijstva, izpeljan leta 2000, in za leto 2002 načrtovani popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj.

Predstavitve razvojnih dosežkov se je na tem posvetu nanašala na poslovne statistike, finančne statistike ter na mednarodno menjavo. Med prispevki s področja poslovnih statistik velja izpostaviti predstavitev novega področja poslovnih statistik, to je *strukturne statistike podjetij*. Strukturna statistika

Z leve: Tatjana Šeremet, Andreja Arnič, Julija Kutin, Milan Katič, Matjaž Jug, Joža Klep

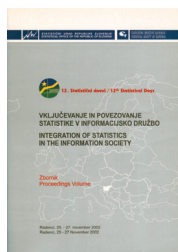
podjetij je bila vpeljana v ESS z namenom, da priskrbi čim več čim bolj podrobnih informacij o delovanju in ekonomskih značilnostih poslovnih subjektov. V prispevku je SURS predstavil rezultate projekta o razvoju tega novega področja v Sloveniji (N. Gorjan). Podobno smo se udeleženci posveta seznanili z metodološkimi novostmi s področja spremljanja zunanje trgovine znotraj EU (sistem Intrastat) in o pripravah na uvedbo Intrastata v Slovenijo (F. Braunsberger, M. Rant). Ministrstvo za finance pa je predstavilo rezultate podrobnega raziskovanja o možnih izboljšavah pri izračunu primanjkljaja in dolga države (A. Jerkič).

Kakšna naj bo statistika v informacijski družbi

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

12. posvet: 2002 Vključevanje in povezovanje statistike v informacijsko družbo

Tematsko pomeni 12. posvet nadaljevanje posvetov prejšnjih treh, štirih let, katerih skupni imenovalec je bil, kako naj uradna statistika uresničuje svoje poslanstvo v sodobni informacijski družbi. Pojavov, ki naj jih spremlja uradna statistika v informacijski družbi, je vedno več in so vse bolj raznoliki, kompleksni in globalni. Na drugi strani so potrebe po podrobnih regionalnih podatkih čedalje bolj pogoste, zahteve po kakovostnih in predvsem hitrih podatkih pa se zaostrujejo.

Statistične službe v državah kandidatkah za vstop v EU so bile še dodatno obremenjene z izpolnitvijo zaveze o uskladitvi z evropskim pravnim redom do leta 2002.

Leto 2002 je bilo s tega vidika prelomno, kajti na posvetu v Radencih smo že vedeli, da so vse kandidatke uspešno opravile ta izpit, Slovenija z zelo visoko oceno. Toda časa za uživanje na lovoričkah ni bilo. Pripravljen je bil že petletni program statističnih raziskovanj za obdobje 2003–2007. Jasno je bilo, da so za razumevanje novih, kompleksnih pojavov in za kakovostno statistično spremljanje, ki naj služi kot podpora politikam in ogledalo družbi, potrebni multidisciplinarna znanja in novi metodološki pristopi in inovativne oblike sodelovanja z uporabniki, zlasti pri

ustvarjanju in prenosu znanja. Tako razmišljanje je oblikovalo jedro vsebine 12. statističnih dnevov z izborom naslednjih tematskih sklopov: raziskovanje in razvoj na področju statistik; integracija nacionalnih in mednarodnih potreb; izzivi in priložnosti ESS in državnih statističnih uradov v okviru e-vladnih pobud; popisi prebivalstva, stanovanj in stavb.

Na posvetu so bile izvedene tudi okrogle mize o Intrastatu, javnofinančnih statistikah in metapodatkih.

Predpogoj za uspešno sodelovanje pri razvoju in raziskovanju na področju uradne statistike ter za učinkovit prenos znanja je določena raven *statistične in informacijske pismenosti*, ožjih strokovnih kompetenc in tudi ustrezna infrastruktura (L. Biggeri). Priča smo paradoksu in hkrati izzivu informacijske družbe, da uporaba podatkov ne sledi čedalje večji proizvodnji in razpoložljivosti podatkov (M. Bavdaž). Eden od možnih pristopov je povečevanje znanja uporabnikov z ustreznim statističnim opismenjevanjem in z izobraževanjem. V Sloveniji je kot plod dolgoletnega, a na koncu le uspešnega dela leta 2002 zaživelo

Z leve: Milena Zemljič in Ljubica Djordjević

Z leve: Irena Križman, Tomaž Banovec

podiplomsko izobraževanje statistikov. Z vsebino tega izobraževalnega programa so se udeleženci seznanili na okrogli mizi, ki jo je vodila njegova pobudnica, Anuška Ferligoj s FDV. Podiplomski program je vseboval tudi za vse študente obvezni seminar Uradna statistika. Pri izvedbi tega seminarja je z vsakoletnimi predavanji o aktualnih temah uradne statistike sodeloval SURS. Marsikatero zanimivo seminarske naloge, ki so jih študenti pripravili kot del študijskih obveznosti pri tem seminarju, so bile kot samostojni prispevki predstavljene na Statističnih dnevih.

Udeleženci posveta so se strinjali, da *raziskovalni dosežki* s področja uradne statistike nasploh *zastajajo* za vrati raziskovalnih institucij in da niso vzpostavljeni mehanizmi za prenos tehnologije in znanja v prakso. Seznanili smo se z zasnovo projekta AMRADS (Accompanying Measures to R&D in Statistics), katerega namen je ravno razviti učinkovit mehanizem za prenos raziskovalnih dosežkov v delo statističnih uradov (J. Lamb, D. Ramprakash).

Tema o integraciji nacionalnih in mednarodnih potreb je najprej odprla vprašanje, kakšen bo razvoj ESS

2002– Kakšna naj bo statistika v informacijski družbi

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

in kakšna bo vloga državnih statistik po priključitvi držav kandidatki v EU.

ESS se je ob vse bolj zaostreni konkurenci, posebej z ZDA, soočal s pritiski, da se poveča njegova fleksibilnost; to naj bi prispevalo k večji ažurnosti objav, podobni ameriški. Za ta namen je napovedal uvedbo prioriteten objav monetarnih in finančnih kazalnikov na ravni EU (*angl. Europe First*) in tako imenovanega evropskega vzorčenja (*angl. European Sampling*). Pri zbiranju podatkov na osnovi evropskega vzorca podatki iz majhnih držav ne bi bili potrebni. Udeleženci posvetovanja so se strinjali, da državna statistika v Sloveniji ne obstaja samo zaradi pokrivanja *evropskih potreb*, pač pa je treba spoštovati potrebe in interese *domaćih uporabnikov* ter zaradi svojih lastnih interesov ustrezno podpreti tudi ta del statistik, vključno z nekaterimi podrobnejšimi zbiranji. Zamisel evropskih vzorcev torej ne sme osiromašiti nacionalne statistike. Prav na to je opozoril tudi Jožko Čuk, predsednik programskega odbora 12. statističnih dnevov. »Statistika v majhnih državah je relativno draga in delovno

Udeleženci Statističnih dnevov 2002

Z leve: Enrico Giovannini, Gerrit de Bolster, Irena Križman, Jana Meliskova, Jožko Čuk

intenzivna in potrebuje večje (torej dražje) statistične vzorce.« Ravno pri reševanju te zagate pa lahko veliko pripomore *registrsko usmerjena statistika* in nadaljnji razvoj *administrativnega okolja*, predvsem pa sodelovanje statistikov pri določanju administrativnih vsebin in pri postopkih standardizacije.

Povezovanje nacionalnih in mednarodnih ustanov je nujno tudi pri uporabi statističnih podatkov v političnih in strateških dokumentih o usmeritvah in politikah različnih področij v okviru EU, pa tudi pri porabi finančnih sredstev. Statistični podatki se v teh dokumentih uporabljajo v obliki kazalnikov pri določanju ciljnih vrednosti oziroma kot kriterij doseganja teh ciljev. Udeleženci posvetovanja so v prispevkih (N. Maher, I. Lavrač) izpostavili nujnost sodelovanja in usklajevanja institucij pri *izboru kazalnikov*, ki morajo biti vsebinsko utemeljeni, metodološko primerni, ustrezno diseminirani in podprti z ustreznimi metapodatki.

Prispevki sekcije o izzivih državnih statistik v okviru *e-vladnih pobud* so ilustrirali, kolikšen napredek je bil

dosežen v primerjavi s stanjem pred tremi leti, ko so bili Statistični dnevi posvečeni elektronskemu poslovanju in statistiki. Razprava in prispevki o informatizaciji dela državnih statistik iz Romunije, Litve, Bolgarije in Slovenije so pokazali, da leta 2002 tehnologija ni več pglavitni omejujoči dejavnik. Hitrejšje uvajanje e-poslovanja je oviralo *neučinkovito dogovarjanje* o skupnih tehničnih rešitvah, modelih in pravilih za izmenjavo podatkov, pomanjkljivi metapodatki, pa tudi ponekod še nedorečena pravila, kako obravnavati zaupne podatke.

12. statistični dnevi so bili tudi priložnost, da državni statistični uradi (Srbija in Jugoslavija, Hrvaška, Jugoslavija, Avstrija, Italija, Slovenija) predstavijo svoje izkušnje pri pripravi in izvedbi *popisov prebivalstva*, ki so potekali leta 2002 ali pa leto prej. Najbolj temeljite obravnave je bil deležen popis prebivalstva v Sloveniji, analizirane pa so bile tudi razlike med številom prebivalstva na osnovi CRP in popisov za obdobje 1953–2002.

Udeleženci so podprli pobudo SURS-a za *izmenjavo popisnih podatkov* med državami v regiji. Souporaba

Z leve: Jan Fischer, Jakub Fischer

2002– Kakšna naj bo statistika v informacijski družbi

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

podatkov bi lahko v prihodnosti vzpodbudila sodelovanje tudi na področju usklajevanja metapodatkov in zblíževanja metodoloških osnov, saj se s problematiko medregionalne harmonizacije mednarodne ustanove v glavnem ne ukvarjajo. Pričakovati pa je bilo, da se bo pomen primerljivih statističnih podatkov med regijami za Slovenijo po vstopu v EU še povečal.

Četudi so bili na 12. statističnih dnevih bolj v ospredju *institucionalni in organizacijski vidiki* delovanja statističnih služb v novih razmerah informacijske družbe, pa je sekcija Razvojni dosežki spet ponudila vrsto zanimivih informacij o napredku pri razvoju posameznih področij statistike ali uporabi novih oziroma izboljšanih metod. SURS je tako predstavil metodološko študijo o možnostih za merjenje teledela, o uporabi metode imputacije izdatkov v anketi o potovanjih domačega prebivalstva in podatkovno skladišče regionalnih podatkov. Banka Slovenije nas je seznanila s prenovljenim sistemom desezoniranja časovnih serij in s harmoniziranimi denarnimi agregati za Slovenijo, izračunanimi v skladu z najnovejšimi zahtevami ECB. V tej sekciji so sodelovali tudi predstavniki drugih držav, in sicer iz Hrvaške (s kar 5 prispevki) in iz Češke, Makedonije in Velike Britanije.

pogovor ob robu

prof. dr. Anuška Ferligoj,

Fakulteta za družbene vede
Univerze v Ljubljani:

Statistična posvetovanja so odpirala razpravo med proizvajalci uradne statistike, dajalci podatkov in uporabniki podatkov; med nazadnje omenjenimi ste pogosto tudi profesorji statistike. Kolikšna je vloga akademskega okolja pri razvoju statistične stroke?

»Vsekakor je vloga akademskega okolja za statistično stroko izjemno pomembna in obratno. Univerzitetni učitelji in raziskovalci s področja statistike vzgajamo prihodnje pedagoške in raziskovalne kadre s področja statistike, ki praviloma sodelujejo s proizvajalci uradne statistike, z dajalci podatkov in z uporabniki podatkov ali pa se na SURS-u in drugih institucijah tudi zaposlijo. Prepričana sem, da sodelovanje med akademsko in uradno statistiko koristi obema.

V Sloveniji smo razvili odlično sodelovanje med statistiki obeh okolij – v drugih državah to ni prav pogosto. To odlično sodelovanje se vsa leta kaže tudi na statističnih posvetovanjih v Radencih. Profesorji statistike sodelujemo na teh posvetovanjih s svojimi referati, z organizacijo okroglih miz in z razpravami. Včasih v razprave vnašamo drugačen vpogled v obravnavane statistične problematike in predlagamo drugačne rešitve. Vsekakor lahko soočanje različnih pogledov in razprava o njih akademski in uradni statistiki le koristita.«

Mladi statistiki pogosto prvič predstavljajo svoje raziskovalne naloge prav na posvetovanju Statistični dnevi. Kako ocenjujete njihova prizadevanja za inovativne rešitve, nakazane v teh v nalogah?

»Kot veste, sem bila med pobudniki univerzitetnega podiplomskega študija statistike na Univerzi v Ljubljani. Zelo se trudim za čim kvalitetnejši program in njegovo izvedbo. Med prvimi na svetu smo v tem programu vzpostavili tudi modul Uradna statistika. Pri seminarju Uradna statistika, ki ga vodi prof. dr. Lea Bregar, študenti izdelujejo seminarske naloge. Najboljše so bile večkrat predstavljene v obliki referatov na statističnih posvetovanjih v Radencih. Praviloma so bili študenti s svojimi referati zelo dobro sprejeti in ocenjeni, in na to sem zelo ponosna. Na teh posvetovanjih so pogosto predstavljeni tudi deli magistrskih ali doktorskih nalog naših študentov statistike. Odziv proizvajalcev uradne statistike, dajalcev podatkov in uporabnikov podatkov na predstavljene rešitve naših študentov je lahko zelo dragocen za njihovo nadaljnje delo.«

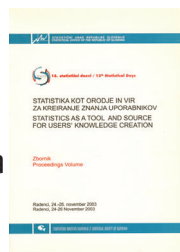
Kaj po vašem mnenju pomenijo za slovensko državno statistiko statistična posvetovanja v Radencih?

»Vedno sem razumela strokovna in znanstvena srečanja kot odličen način za izmenjavanje izkušenj, pogledov in znanj. Zato so statistična posvetovanja izjemnega pomena za razvoj statistične stroke pri nas in v svetu. Če ne bi bilo tako, ne bi na ta posvetovanja prišlo toliko uglednih strokovnjakov s področja uradne in akademske statistike iz Slovenije in vseh evropskih ter drugih držav. Organizatorjem statističnih posvetovanj v Radencih lahko le čestitam in jim želim še veliko uspešnih posvetovanj v prihodnosti.«

Statistika – most med informacijsko družbo in družbo znanja

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

13. posvet: 2003 Statistika kot orodje in vir za kreiranje znanja uporabnikov

Leto 2003 je bilo leto pričakovanj, uprto v prihodnost. Priprave za vstop v EU so bile za statistiko v glavnem že končane, pred njo so bile nove naloge, ki so temeljile na polnopravnem članstvu Slovenije v EU, v kateri bo Slovenija kot aktivna članica uresničevala tudi svoje nacionalne cilje. Z novo vlogo Slovenije je odgovornost državne statistike za zaznavanje prihodnjih statističnih potreb po družbeno relevantnih podatkih, za kakovost in pravočasnost, za zaščito podatkov, za razbremenjevanje poročevalskih enot postala še večja. Državna statistika je poti za učinkovito in uspešno obvladovanje teh izzivov iskala tudi v razpravah na Statističnih dnevih v Radencih. Prejšnji posveti, še posebej posvet v letu 2002, so nakazali, da je nadaljnji razvoj tlakovan z nenehnim izobraževanjem in usposabljanjem statistikov in uporabnikov, s pripravljenostjo za inovativnost v procesih proizvodnje in diseminacije statističnih podatkov, s smotrnim uvajanjem novih tehnologij, podprtih z ustreznimi organizacijskimi rešitvami.

13. statistični dnevi so bili nova priložnost za še bolj poglobljeno razpravo o teh vprašanih. Posvet je vzel pod drobnogled izobraževanje uporabnikov in statistične kazalnike, temi, ki sta vzbudili precej zanimanja in pustili odprta marsikatera vprašanja na posvetu v prejšnjem letu.

Ta posvet je v posebni sekciji nacionalnih računov ponudil inventuro doseženega pri prilagajanju statističnim zahtevam za vodenje ekonomske politike v EU in za vstop v EMU.

Odprl pa je tudi temo »številka ena« prihodnjih let in desetletij, to je *staranje prebivalstva in njegove ekonomske ter socialne posledice*.

Razprava o inovativnih vidikih delovanja državne statistike je bila izpeljana na štirih okroglih mizah: statistična diseminacija na internetu; internet kot nestrukturiran vir informacij za potrebe državne statistike; kompromis med statistično zaupnostjo in izkazovanjem podatkov; e-uprava in statistika. To leto je bila še posebej vsebinsko bogata sekcija razvojni dosežki, saj je zajela več vsebinsko zaokroženih sklopov (na primer, kakovost v statistiki, okoljska statistika, statistika blagovne menjave – Intrastat, statistika dela, plač in življenjskih pogojev). Razvojni dosežki pa so z nekaterimi posamičnimi prispevki, na primer o

Vabljeni referenti:
John Pullinger, Staša Baloh Plahutnik, Genovefa Ružič, Teresa Dickinson,
Slaven Mičković, Lea Bregar

globalizaciji in statistiki nepremičnin, nakazovali teme prihodnjih posvetov.

Poglejmo, kaj so prinesle novega teme, ki so zaznamovale 13. statistične dneve!

V letu pred načrtovanim vstopom v EU je bil pravi čas, da se tudi na Statističnih dnevih celovito prikaže in razpravlja o tem, kolikšna *stopnja usklajenosti z mednarodnimi zahtevami* je bila dosežena. Osnova tej razpravi je bil prispevek SURS-a, ki je glede na osnovne statistične zahteve EU pregledno ocenil stanje v Sloveniji in na tej osnovi zarisal akcijski načrt za Slovenijo (S. Marn). Statistične zahteve so določali štirje osnovni dokumenti: uredba Sveta EU za kratkoročne statistike iz leta 1998, glavni evropski ekonomski kazalniki (*angl. Principal European Economic Indicators – PEEI*) iz leta 2001, akcijski načrt za ekonomske, denarne in finančne statistike za države pristopnice iz leta 2002 ter akcijski načrt statističnih zahtev za EMU. Posebej je bil pripravljen pregled o izpolnjenosti zahtev za področje četrletnih nacionalnih računov (K. Hren).

Pripravljen gradivo je potrdilo, da je Slovenija z vidika ekonomske, poslovne in finančne statistike *dobro pripravljena* za vstop v evropske povezave, in pokazalo na tista področja, kjer neskladja oziroma *pomanjkljivosti še obstajajo*. Primerjava z akcijskim načrtom EMU je tako opozarjala, da morajo vse institucije pospešiti delo pri uvajanju ESA 95, posebej glede rokov pošiljanja podatkov in razvoja finančne statistike (kratkoročne finančne statistike, statistike dolga in primanjkljaja države in statistike finančnih računov). Primerjave doseženega z zahtevami iz načrta aktivnosti EMU so tudi opozorile na delno zaostajanje statistike trga dela (predvsem z zagotavljanjem podatkov o delovnih urah in indeksih stroškov dela), industrijske statistike in statistike gradbeništva, zlasti pa na počasen razvoj statistike storitev.

2003 – Statistika – most med informacijsko družbo in družbo znanja

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Udeleženci posveta so v razpravi opozorili na izkušnje drugih držav. Dobre prakse najbolj razvitih statističnih uradov so pokazale, da je posebej *pri pripravi nacionalnih računov* nujno usklajeno *medinstitucionalno sodelovanje*. Za izboljšanje kakovosti statistik nacionalnih računov morajo pristojne institucije razviti medsebojno

Z leve: Janja Kalin, Karmen Hren, Janez Košak, Hilka Vahavainen, Stane Marn

usklajevanje tistih podatkov, ki se zajemajo pri različnih izvajalcih statistike, tako da se na dolgi rok zagotovi izboljšanje kakovosti zajemanja podatkov, zmanjšanje napak pri poročanju, manjša obremenjenost poročevalcev in v končni fazi večja konsistentnost makroekonomskih statistik. Posebno skrb je treba nameniti sektorizaciji in pri tem dosledno upoštevati merila ESA 95, posebej pri opredelitvi sektorja države.

Četudi je imela z vidika družbene aktualnosti na tem posvetu največjo težo razprava o usklajenosti slovenske statistike z zahtevami EU in EMU, pa je bilo na posvetu veliko strokovne pozornosti namenjene tudi temam prihodnosti, to je *vlogi statistike v družbi znanja in staranju prebivalstva*.

Statistika ima v *družbi znanja* posebno mesto, saj lahko z ustrezno uporabo statističnih orodij *kreiramo novo znanje*. Pogoj za to je statistična pismenost. Statistična pismenost je sposobnost, da uporabljamo in sporočamo statistične informacije na strokovno ustrezen in družbeno primeren način. *Statistična pismenost* spodbuja ustvarjalni dialog ter gradi zaupanje med proizvajalci in uporabniki statističnih podatkov. V informacijski družbi se statistična pismenost tesno povezuje z *informacijsko pismenostjo*, ki je potrebna za učinkovito pridobivanje in obdelavo ustreznih statističnih podatkov in za korektno uporabo podatkov s pomočjo IKT.

Posvetovanje je odprlo vprašanje vgrajevanja minimalnih standardov informacijske pismenosti v izobraževalni sistem. Prav tako so udeleženci posvetovanja zaradi nenehnega zastarevanja znanja in dinamičnega tehnološkega razvoja razpravljali o možnostih za povečevanje statistične in informacijske pismenosti z *vseživljenjskim učenjem*. Pomembna je tudi izmenjava dobrih izkušenj in dobrih praks med izvajalci statističnih raziskovanj in uporabniki podatkov (I. Orešnik, M. Suvorov in I. Križman, G. Ružič).

Predstavitve (D. Trewin; L. Bregar in M. Bavdaž) in razprava so pokazali, da je treba pri snovanju ukrepov za dvig statistične pismenosti upoštevati *razlike v potrebah in kompetencah* med posameznimi skupinami uporabnikov. Dvigovanje statistične pismenosti ni le v interesu statističnih uradov in naloga izobraževalnih ustanov, pač pa morajo v tem procesu sodelovati predstavniki civilne družbe, predvsem statistična društva, kvalificirani uporabniki in druge skupine uporabnikov, na primer mediji.

Na problematiko *staranja prebivalstva* in drugih socialno-ekonomskih posledic zaradi padanja rodnosti v zadnjih dveh desetletjih prejšnjega stoletja so opozarjali že statistični dnevi leta 1994. Skoraj deset let pozneje je bil fenomen staranja prebivalstva vendarle deležen bistveno večje družbene pozornosti in nesporni empirični rezultati, ki niso več dovoljevali nobenega dvoma, so jo še spodbujali. Projekcije prebivalstva Slovenije 2001–2036 so namreč neizpodbitno opozarjale na hitro napredovanje staranja prebivalstva in migracije bi ga lahko omilile le v manjši meri (J. Malačič).

Predstavitve razvojnih dosežkov statistike

Okrogla miza: statistična diseminacija na internetu

2003 – Statistika – most med informacijsko družbo in družbo znanja

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Raziskave, predstavljene na posvetu, so napovedovale, da bo mogoče z že začeti reformami razmeroma lažje obvladati stroške pokojninskega in invalidskega zavarovanja, mnogo težje pa bo s stroški zdravstvenega varstva, kajti ti se s starostjo višajo (T. Kraigher). Generacijski računi, kot metoda dopolnjevanja informacij osnovnih fiskalnih kazalnikov (proračunskega primanjkljaja in javnega dolga), so pokazali, da medčasovno proračunsko ravnotežje ni zagotovljeno in da so razlogi za alarmantno stanje v prvi vrsti demografski. Z odlašanjem ukrepov bi se drastičnost potrebnih sprememb hitro povečevala (J. Sambt).

Nizka rodnost je ključni dejavnik pospešenega staranja prebivalstva Slovenije. Regionalno-geografska analiza je pokazala, da rezervoarjev mladega prebivalstva v Sloveniji praktično ni več. Obenem je analiza pokazala, da fenomena rodnostnega vedenja ne moremo razložiti zgolj z ekonomskimi dejavniki. V ospredju ukrepov demografske politike bi moral biti človek kot posameznik in njegov način funkcioniranja.

Udeleženci posvetovanja smo se strinjali, da je zaradi nujno potrebnih sprememb in reform oblikovalcem politik treba zagotoviti *dobre podatkovne osnove*, ki vključujejo tudi *mikropodatke za raziskovalne namene* in daljše časovne serije. Za celovitejše analize bo potrebno povezovanje individualnih značilnosti posameznikov z značilnostmi širšega okolja, v katerem posamezniki živijo. Mednarodne raziskave, na primer panelne raziskave o rodnostnem vedenju, ki potekajo pod okriljem Ekonomske komisije za Evropo pri Združenih narodih, so to že upoštevale. Slovenija je sodelovala v raziskavi o rodnostnem vedenju za leto 1995, raziskovalci (Černič in sodelavci) pa so opozorili na slabe možnosti, da bi Slovenija v tej raziskavi sodelovala tudi v prihodnje, in sicer zaradi finančnih

Z leve: Metka Zaletel, Mojca Suvorov

težav – kljub velikemu družbenemu pomenu in koristnosti tovrstnih raziskav.

13. statistični dnevi so dopolnili tudi razpravo o *statističnih kazalnikih*, začeto pred letom dni. Predstavljeni so bili primeri uporabe statističnih kazalnikov za različna področja (trg dela, okoljski razvoj, regionalni razvoj, trajnostni razvoj, za spremljanje podpornih, predvsem strukturnih, politik v EU in za spremljanje poslovanja podjetij). Udeleženci so tudi tu opozorili na nujnost usposabljanja in sodelovanja med uporabniki in producenti podatkov, saj le to lahko zagotovi korektno uporabo podatkov. Uporabniki morajo namreč poznati vsebinske in metodološke omejitve kazalnikov in upoštevati, da je razlaga določenega kazalnika (v smislu: dobro, slabo) odvisna od konkretnega konteksta uporabe. Zavedati pa se moramo tudi nevarnosti *pristranskega izbora kazalnikov*, prilagojenega političnim ciljem in želji po določeni interpretaciji stvarnosti (M. Ward).

• • •

Globalizacija – veliko dela tudi za statistiko

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

14. posvet: 2004 Statistično spremljanje pojavov globalizacije in storitev – izzivi in nujnost

Slovenija je 1. maja 2004 postala polnopravna članica EU. Avgusta tega leta smo praznovali tudi šestdesetletnico slovenske uradne statistike. Kljub tem slovesnim dogodkom pa so bili Statistični dnevi kot vsi dotedanji delovni in z izborom dveh osrednjih tem, s statistiko globalizacije in s statistiko storitev, usmerjeni naprej.

Tematski sklop Razvojni dosežki je tudi tokrat zajemal najbolj sveža in vsebinsko raznolika poročila o rezultatih razvojnega in raziskovalnega dela v statističnih uradih in drugih državnih ustanovah, na univerzah, na raziskovalnih inštitutih, v Sloveniji in v

Marjan Svetličič

tujini. Vzporedno s sekcijami je bilo organiziranih pet okroglih miz: evidenčno in statistično spremljanje nepremičnin; sodelovanje državnih institucij v procesu približevanja EMU; vloga in pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije pri prenovi procesov zbiranja, obdelovanja in izkazovanja podatkov; statistična podpora regionalizaciji in čezmejnemu povezovanju regij; varstvo in posredovanje statističnih podatkov za raziskovalne in analitične namene.

Globalizacija je v prvih letih tega desetletja postajala vse pomembnejši fenomen svetovnega gospodarstva, ki se kaže s povezano mednarodno proizvodnjo, s spremembami v virih konkurenčnosti, z ustvarjanjem novih razvojnih žarišč in s pospešenim oddajanjem (*angl. outsourcing*) storitev. Globalizacija prinaša vrsto težav, kot so na primer neenaka razdelitev dohodka bogastva in znanja, izguba delovnih mest. Za pripravo učinkovitih strategij in politik za izrabo priložnosti in omilitev negativnih učinkov morajo države razpolagati s pravimi informacijami, zlasti o internacionalizaciji njihovih gospodarstev in o zapletenih odnosih znotraj multinacionalk. Pomembna postaja mednarodna proizvodnja; uvoz in izvoz nista več tako pomembna. Pred statistiko je tako nova naloga: kako zagotoviti podatke za spremljanje mednarodne proizvodnje – torej za dejavnosti podružnic domačih podjetij v tujini in o podružnicah tujih podjetij v domačem gospodarstvu.

V prispevkih in razpravi so bili obravnavani nekateri poglobitveni vsebinski in metodološki problemi *statističnega spremljanja globalizacije*. Strokovnjaki za ekonomiko mednarodne menjave so poudarili, da vključuje spremljanje globalizacije raznolike ekonomske povezave znotraj podjetij in med njimi ter interakcije podjetij in države (M. Svetličič). To povečuje pomen tako imenovanih mehkih kazalnikov, vendar so ti običajno zunaj domene uradne statistike (R. Korez Vide).

Raziskovalci so opozorili, da moramo podatke podjetij o mednarodnem poslovanju uporabljati previdno (Jakub Fischer). Pogoste *spremembe računovodskih standardov* in dodatne zahteve, ki jih postavljajo multinacionalne družbe svojim podružnicam pri sporočanju podatkov, namreč otežujejo časovne in vsebinske primerjave že znotraj držav. Primerjave posameznih trendov med državami imajo zato zelo omejeno analitično vrednost. Obstoječi makroekonomski pristopi spremljanja tujih neposrednih naložb in dejavnosti multinacionalnih podjetij ne zadostujejo za analizo determinant in posledic tujih neposrednih naložb ter delovanja multinacionalnih podjetij (A. Jaklič, M. Rojec).

Za vsako državo so posebej pomembni učinki globalizacije na nacionalno gospodarstvo in primerljivost teh učinkov med državami. Velik korak k razvoju mednarodno primerljive statistike globalizacije je *priročnik OECD o kazalnikih ekonomske globalizacije*, ki je bil v času tega posveta tik pred izidom. Statistični uradi posameznih držav so že tedaj testno uvajali spremljanje poslovanja dejavnosti mednarodnih podjetij (*FATS statistics - angl. Foreign Affiliates Trade in Services*). Prve

Slovenski časniki o Statističnih dnevih 2004

2004 – Globalizacija – veliko dela tudi za statistiko

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

izkušnje SURS-a so nakazovale, da je zaradi razpoložljivosti podatkov oziroma križanja različnih podatkovnih baz lažje spremljati dejavnost tujih podjetij na domačem trgu kot pa dejavnosti domačih podjetij na tujih trgih in opozarjale, da je kot infrastrukturni temelj za kakovostno statistiko globalizacije potreben **register skupin podjetij**.

V okvir globalizacije sodi tudi *mednarodna menjava storitev*. Rezultati raziskave, predstavljene na posvetu, so pokazali, da tradicionalna obravnava storitev v okviru plačilnobilančne sheme v globalnih razmerah ne omogoča identifikacije dejanskih trendov in merjenja ekonomskega pomena storitev v mednarodni menjavi.

Statistika storitev je bila nasploh glavna tema tega posveta. To je bilo pravzaprav v vsej zgodovini Statističnih dni prvič, da je bila statistika storitev deležna tolikšne pozornosti, če izvzamemo leto 1994, ko so bile storitve obravnavane v okviru mednarodne menjave. Opravičilo za to zamudo gre iskati v dejstvu, da je razvoj statistike storitev izjemno zahtevno področje in da ga je tudi Eurostat precej dolgo puščal ob strani, Slovenija pa je na tem področju pravzaprav podedovala od jugoslovanske statistike bore malo. Statistično spremljanje storitev je tudi metodološko zahtevno, saj zahteva drugačne, inovativne pristope pri zbiranju podatkov in razvoju metodologij, ki bodo upoštevali specifično naravo storitev (glede na njihovo kompleksnost, težave pri identificiranju enote storitev, izvajalcev, poročevalske enote ipd). Raziskovanje statistike storitev se je intenziviralo v zadnjih letih tudi zaradi zakonodajnih zahtev EU.

Kompleksnost storitev in pestrost statističnih pristopov pri razvoju statistike storitev je na posvetu odlično ilustriral direktor Statističnega urada Avstralije, Dennis Trewin. Razvoj statistike storitev je obravnaval z naslednjih vidikov: statistika storitev posameznih

dejavnosti, novi pristopi prikazovanja statistike storitev, na primer satelitski računi za gospodinjstva, nepridobitne ustanove in za šport ter rekreacijo, statistika mednarodne menjave storitev, statistika globalizacije, statistika ekonomije in družbe znanja, merjenje outputa storitev, statistika cen za storitve in produktivnost storitvenih dejavnosti.

Ta pregled je nudil konsistenten okvir za obravnavo drugih prispevkov in za razpravo o statistiki storitev. Največ prispevkov je obravnavalo metodološko problematiko posameznih storitvenih dejavnosti, na primer za sektor IKT, za zdravstvene storitve, za nefinančne storitve. Obravnavna je bila tudi uredba o statistiki kratkoročnih dejavnosti, ki zajema statistiko trgovinske dejavnosti, gostinstva in drugih storitvenih dejavnosti, kot so na primer transport, pošta, potovalne agencije itd. Podana je bila tudi ocena o tem, v kolikšni meri Slovenija izpolnjuje zahteve te uredbe.

Predstavljene so bile tudi podatkovne možnosti in metodološke osnove za izračun različnih *indeksov cen storitev*, na primer za storitve v indeksu cen življenjskih potrebščin (J. Auer; E. Mišič). Posebej zanimiv je bil prispevek o izračunu agregatnega indeksa cen sredstev, ki ga že več let izračunava Banka za mednarodne poravnave za približno dvajset držav (S. Arthur).

Sekcija o statistiki storitev je podala jasno sliko o kompleksnosti tega slabo razvitega področja statistike. Razkrila je področja, ki jih je treba prioritarno razvijati zaradi še neizpoljenih zahtev EU (na primer statistike nekaterih storitvenih dejavnosti in indeksi izvajalčevih cen storitvenih dejavnosti). Nakazala pa je tudi možne metodološke pristope za področja, kjer Slovenija potrebuje kakovostne statistične informacije (na primer razvoj satelitskih računov za zdravstvo in turizem; indeksi cen nepremičnin).

pogovor ob robu

Dr. France Križanič,

minister za finance
2008–2012

Kot odličen poznavalec statističnih podatkov ste sodelovali tudi pri oblikovanju Statističnih dni v letu 2004 in 2007. Kaj ponujajo taka posvetovanja najzahtevnejšim uporabnikom statističnih podatkov?

»Statistični dnevi so uveljavljen način stika med uporabniki in izvajalci statističnih raziskav, omogočajo pa tudi, da se oglasijo tisti, ki so dolžni poročati za statistične raziskave.«

Merjenje novih pojavov in nove metodologije pri spremljanju pojavov so izzivi, ki statistiko čakajo v prihodnje. Ali slovenska statistika ustrezno sledi potrebam uporabnikov?

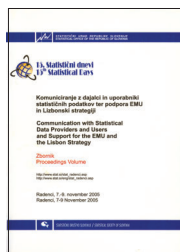
»Slovenska statistika prav gotovo ustrezno sledi potrebam uporabnikov. Analize SURS so izvedene profesionalno in verodostojno. Analitiki SURS se ves čas izobražujejo in so v stalnih stikih s svojimi kolegi v tujini, zlasti z Eurostata, pa tudi s kolegi na Ekonomski fakulteti. Od tu naprej je slovenska znanost preko statističnih posvetov vključena v oblikovanje statističnih raziskav.

Sicer pa menim, da so statistična posvetovanja v Radencih strokovno in družabno srečanje, na katerem slovenski statistični urad pridobi osnovne informacije za odpravljanje problemov, s katerimi se analitiki srečujejo pri svojem vsakdanjem delu.»

Uporabnik je kralj ...

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

15. posvet: 2005 Komuniciranje z dajalci in uporabniki statističnih podatkov ter podpora EMU in Lizbonski strategiji

Naslov 15. statističnih dni na prvi pogled malce zapleteno, a vendar strnjeno povzema družbeni trenutek sredi tega desetletja v EU in v Sloveniji ter vlogo statistike v njem. To je bil čas vključevanja novih članic EU v EMU, ko je Evropska centralna banka postala izjemno zahteven uporabnik statistike v odnosu do nacionalnih bank, do Eurostata in do nacionalnih statističnih uradov.

Z odkritjem grškega primera prikrivanja pravih fiskalnih statističnih podatkov so se v stroki in med uporabniki še okrepile zahteve po učinkovitem preverjanju kakovosti statističnih podatkov. Takšni dogodki so pospešili pripravo Kodeksa ravnanja evropske statistike in pripravo statističnega zakona v EU. Eno od osrednjih političnih in strokovnih vprašanj v tem času je bilo tudi uresničevanje Lizbonske strategije, s katero je EU skušala ujeti razvojni korak z ZDA. Mehanizmi uresničevanja Lizbonske strategije, ki so ji sledile tudi nacionalne razvojne strategije, so bili rast konkurenčnosti in produktivnosti, trajnostni razvoj ter večja socialna vključenost.

Širitev EMU in uresničevanje Lizbonske strategije so državnim statistikam prinašale nove naloge. V primežu novih zahtev, omejenih virov in vedno večjih obremenitev poročevalskih enot so iskale nove poti in strategije, kako čim bolj učinkovito uresničevati svoje poslanstvo. Priložnosti so iskale predvsem v uvajanju sodobnih pristopov pridobivanja podatkov, z razbremenjevanjem poročevalskih enot ter z uvajanjem različnih aktivnosti za boljše komuniciranje z uporabniki.

15. statistični dnevi so aktualna družbena vprašanja, povezana s statistiko, zajeli v štirih sekcijah: izzivi in merjenja na področju konkurenčnosti in produktivnosti, podpora Lizbonski strategiji; zmanjševanje bremen dajalcev podatkov; komuniciranje z uporabniki podatkov. Sekcija razvojnih dosežkov je bila v tem letu namenjena predvsem *statistiki zdravja in statistiki nepremičnin*. V pogovorih za okroglo mizo pa smo prelevali problematiko statističnega pokrivanja plačilne bilance, reforme kmetijskih statistik in internetnih storitev za diseminacijo statističnih podatkov.

Izhodišče za razpravo o osnovnih temah posveta so bili vabljeni prispevki; ti so se v glavnem osredotočili na vprašanje, ali ESS institucionalno in organizacijsko sploh zmore izpolnjevati zahteve, povezane z EMU.

Vabljeni prispevki in razprava so pokazali, da v ESS ni mehanizma za določanje *prednostnih nalog*, predvsem kar zadeva negativne prioritete. Politika dodajanja novih zahtev k raziskovanjem, ki se že izvajajo, ni več v skladu z viri, ki so na voljo v državnih statističnih uradih in Eurostatu. Obremenitev poročevalskih enot, predvsem podjetij, je še en omejevalni dejavnik. Od tod težave pri pravočasnem zagotavljanju ključnih ekonomskih in monetarnih kazalnikov, ki so osnova za oblikovanje

Z leve: Janez Fabijan, Andrej Flajs, Janez Košak

Z leve: Heinrich Brünger, Klaus Reeh, Werner Bier, Martti Hetemäki, Andrej Rant

Z leve: Irena Križman, Genovefa Ružič

2005 – Uporabnik je kralj ...

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Janez Stare

Z leve: Pavle Kozjek, Matjaž Jug

Z leve: Martti Hetemäki, Enrico Giovannini

ustreznih ukrepov in politik v EU. Marsikdaj je to bila le zapoznala reakcija na ukrepe, ki so jih na osnovi prej dostopnih podatkov že pripravili v ZDA.

Predlagani so bili novi načini učinkovitega in pravočasnega zagotavljanja mesečnih in četrtrletnih osnovnih evropskih ekonomskih kazalnikov (PEEI), ocenjevanje evropskih agregatov na osnovi 80-odstotnega pokritja, uporaba evropskih vzorcev za poslovne ankete ter diferencirana politika sporočanja podatkov glede na velikost držav. Med najpomembnejšimi ukrepi za boljšo statistiko v EU je bila uvedba Kodeksa ravnanja evropske statistike v delo ESS (K. Reeh; W. Bier).

Andrej Rant, viceguverner Banke Slovenije, je udeležence seznanil s potekom priprav v Sloveniji na vstop v območje evra in z vlogo statistike v tem procesu. Statistika mora ob spremembi valute zagotoviti predvsem konverzijo časovnih serij, skrbno spremljati gibanje cen in Zvezi potrošnikov Slovenije metodološko pomagati pri pripravi akcije nadzora cen »price watch«.

Problematika *merjenja konkurenčnosti in produktivnosti* je bila obravnavna s treh vidikov: z vidika trga dela, merjenja produktivnosti in rastočega pomena storitev v ekonomiji. Lizbonska strategija in strategija razvoja Slovenije predpostavljata fleksibilnost in varnost trga dela kot enega ključnih pogojev za doseganje večje produktivnosti in konkurenčnosti. Prispevek Alenke Kajzer je predstavil različna merila fleksibilnosti trga dela in pokazal, kakšne so možnosti izračunavanja teh meril za Slovenijo. Na posvetu je bila predstavljena analiza nizozemskega raziskovalca van Arka o vplivu IKT na rast factorske produktivnosti v tranzicijskih državah, prikazan pa je bil tudi poskus izračunavanja factorske produktivnosti v Sloveniji na osnovi podatkov uradne

statistike (B. Kodrič). Ponovno je bil poudarjen velik pomen statistike storitev za kakovostne poslovne in makroekonomske statistike. Nezanosljivi ali pristranski rezultati ne izkrivljajo le slike tega sektorja, pač pa vplivajo zaradi velikega deleža tudi na izračun agregatnih podatkov. Uporaba neustreznih indeksov cen storitev kot deflatorjev tako vpliva na izračun BDP v stalnih cen in s tem tudi na produktivnost (K. Krishnan).

Sekcija o *podpori Lizbonski strategiji* se je predvsem ukvarjala z vprašanji ustreznosti nekaterih kazalnikov in z oblikovanjem predlogov za celovitejše spremljanje določenega področja. Pod drobnogledom raziskovalcev (M. Pavšič in sodelavci) je bil BDP na prebivalca v PKM kot kazalec trajnostnega razvoja. Osnovni problem je predvsem v vsebinski neustreznosti tega kazalca, saj zanemarja socialno in okoljsko komponento trajnostnega razvoja, pa tudi ekonomska je zajeta preozko. Predstavljeni so bili tudi rezultati nekaterih projektov za boljše spremljanje razvoja nekaterih področij, na primer formalnega izobraževanja (M. Bevc) ali regionalne politike (S. Mesec). Problematika uporabe kazalnikov za spremljanje uresničevanja določenih družbenih ciljev je znova, tako kot na 13. statističnih dnevih, odprla vprašanje usposabljanja in usposobljenosti uporabnikov za ustrezen nabor in uporabo teh kazalnikov in s tem povezane odgovornosti izobraževalnih ustanov. Kot primer je bila navedena Ekonomska fakulteta, ki je s predmetom Ekonomska statistika veliko prispevala k večji statistični pismenosti in razgledanosti dosedanjih študentov in diplomantov EF. Vendar je v novih bolonjskih programih temu predmetu namenila obrobno vlogo izbirnega predmeta na drugi stopnji (J. Malačič) in ga s tem praktično izrinila iz študijskega programa.

2005 – Uporabnik je kralj ...

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Sekcija o *zmanjševanju bremen dajalcev podatkov* je postregla z nekaj poučnimi primeri o tem, kako je mogoče razbremeniti poročevalske enote, ne da bi pri tem trpela kakovost podatkov. Zgleden primer racionalizacije zbiranja podatkov na osnovi medinstitucionalnega sodelovanja z velikimi prihranki tako pri poročevalskih enotah kot pri izvajalcih statističnih raziskovanj je zbiranje podatkov o plačah na osnovi enotnega vprašalnika za SURS in AJ PES (M. Žavbi, T. Novak). Podobne učinke obeta tudi sodelovanje med SURS in Pošto Slovenije pri posodabljanju in racionalizaciji poštne statistike v Sloveniji (I. Hacin, D. Šaraš). Medinstitucionalno sodelovanje med SURS in CURS je prineslo odlične rezultate z zelo visoko stopnjo odgovora pri uvajanju statistike blagovne menjave znotraj EU (sistem Intrastat) (S. Mikuž). Pripravljenost na sodelovanje poročevalskih enot je odvisna tudi od tega, ali je vzpostavljen povratni mehanizem informiranja, kot kaže izkušnja Banke za mednarodne poravnave pri sodelovanju s centralnimi bankami (S. Arthur). Poučna je bila tudi informacija podjetja kot poročevalske enote o težavah, s katerimi se spoprijema pri izpolnjevanju okoljskih statističnih poročil (nepoznavanje okoljske zakonodaje, nezavedanje zaposlenih o pomenu zbranih podatkov, obremenitev v nepravem času, nizke kazni, ni preverjanja točnosti poslanih podatkov) (A. Grubešič).

15. statistični dnevi so nesporno postavili v ospredje zanimanja statistikov *uporabnike*. Novo paradigmo odnosa do uporabnikov najbolje opisuje vprašanje, kako vzpostaviti ustrezne pogoje (diseminacijo), da bodo uporabniki zadovoljni s statističnimi storitvami. Ustvarjanje teh pogojev se pravzaprav skriva za novim terminom »komuniciranje z uporabniki podatkov«. Kot je pokazala sekcija o tej

problematiki, uporabljajo nacionalni statistični uradi (Poljska, Makedonija, Srbija in Črna gora, Bolgarija, Slovenija) pri komuniciranju z uporabniki različne pristope in oblike ter tudi različne možne oblike ugotavljanja zadovoljstva uporabnikov. Načini komuniciranja so odvisni tudi od institucionalnih, tehnoloških, finančnih, kadrovskih in drugih pogojev delovanja statistik. Sprememba strategije komuniciranja z uporabniki – ta je v veliki meri odvisna od razvoja IKT – vpliva na spremembo oblik komuniciranja. Vse pomembnejša postaja uporaba podatkovnih baz, ki uporabnikom ponujajo nove možnosti in načine pregledovanja podatkov, in portalov, ki omogočajo dostop do množice podatkov z ene vstopne točke. Na posvetu je SURS predstavil nadgradnjo podatkovne baze SI-STAT v podatkovni portal in strategijo nadaljnjega razvoja tega portala (K. Šnuderl in S. Pehlič).

Pomembna pa je tudi *promocija* uporabe za najširši krog uporabnikov in za posebne skupine uporabnikov, kot so na primer knjižničarji (D. Dolenc). Osnovni pogoj za učinkovito komuniciranje z uporabniki je zaupanje v kakovost dela statistike. Bistven instrument za povečevanje zaupanja pomeni Kodeks ravnanja evropske statistike, katerega sprejetje leta 2004 je bilo logična posledica vse večje vloge statistike in vse večje prepletenosti in vzajemne povezanosti dela statističnih institucij, pooblaščenih za zbiranje statističnih podatkov, na ravni posameznih držav in na evropski ravni.

pogovor ob robu

dr. Alenka Kajzer,

UMAR:

Gospa Kajzer, srečanje statistikov in dajalcev ter uporabnikov podatkov – v zadnjo skupino spadate tudi raziskovalci in analitiki – omogoča izmenjavo mnenj, izkušenj, dobrih praks. Katere prednosti ima tako posvetovanje za vas, raziskovalce?

»Na Statistične dneve prihajam že vrsto let v vlogi predstavnice velikega uporabnika statističnih podatkov, za katerega je pomembno podrobno poznavanje vsebine in metodologije zbiranja in prikazovanja podatkov, ki jih objavlja SURS. Statistični dnevi zato pomenijo pomembno neposredno možnost spoznavanja metodologij in vsebine podatkov, ki jih jaz in moji sodelavci uporabljamo pri svojem delu, prav tako tudi navezovanje osebnih stikov s pripravljavci podatkov in z drugimi uporabniki podatkov.«

Katero posvetovanje vam je ostalo najbolj v spominu in zakaj?

»Zaradi velike raznolikosti in zanimivosti obravnavanih tem v zadnjih 20 letih bi se težko odločila za eno posvetovanje, ki mi je ostalo najbolj v spominu. Vendar ker prvega ne pozabiš nikoli, bi vendarle izpostavila Statistične dneve leta 1996; takrat sem se jih prvič udeležila. Udeležba na posvetovanju mi je dala veliko novih znanj in osebnih poznanstev.«

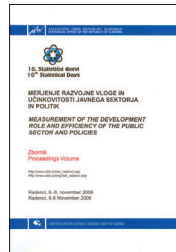
Po mojem mnenju so ta posvetovanja pomembna predvsem zato, ker so mednarodna in statistikom zagotovo pomenijo dobro možnost za izmenjavo izkušenj, uporabniki podatkov pa pogosto dobimo relevantne informacije o prihodnjem razvoju statistike v okviru EU oz. Eurostata in o razpoložljivih podatkih in analizah v drugih državah.«

Država v luči statistike

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

16. posvetovanje: 2006

Merjenje razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik

Za statistične dneve je bilo značilno, da so vedno znali pritegniti zelo ugledne goste, predvsem iz tujine. 16. posvet pa je dejansko gostil resnični vrh ('crème de la crème') evropske in svetovne uradne statistike.

Posvetovanja so se med drugimi udeležili tudi Hervé Carré, generalni direktor Eurostata, in Marie Bohata, njegova namestnica, Enrico Giovannini, direktor statističnega direktorata na OECD, Steven Keuning, direktor direktorata za statistiko ECB, ter Lidia Bratanova, namestnica direktorja statističnega oddelka UNECE. Kot bomo videli v nadaljevanju, njihov obisk ni bil vpljudnostne narave, ali da bi nam prišli povedat, kako dobro je slovenska statistika pripravljena za vstop v EMU, ali, da je postala stalna opazovalka v Odboru za statistiko pri OECD. Ugledni gostje so na posvetu sodelovali kot aktivni udeleženci z vabljenimi prispevki in v razpravah in tako pomembno obogatili vsebino posveta.

Osrednja tema 16. statističnih dnevov je bila namenjena merjenju razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja in politik na dveh ravneh: na ravni EU in na ravni posameznih držav.

Na ravni EU gre predvsem za vprašanja podatkovne podpore prenovljeni Lizbonski strategiji in z njo

povezanimi nujnimi reformam v državah EU. Ta vprašanja so se v glavnem nanašala na zagotavljanje strukturnih kazalnikov za neposredno merjenje učinkov te strategije in glavnih evropskih ekonomskih kazalnikov (PEEI) za analizo evroobmočja, na spremljanje ekonomije znanja (posebej izobraževanja in vseživljenjskega učenja) ter sektor storitev.

Države članice EU so cilje prenovljene Lizbonske strategije načeloma vgradile v nacionalne programe reform. Za pripravo ustreznih ukrepov in za simuliranje učinkov teh ukrepov pa je bilo treba pripraviti ustrezne podatkovne podlage, za nekatere analize in simulacije tudi na osnovi povezovanja mikrostatističnih podatkov.

[INTERVJU] Hervé Carré, Eurostat
Skomine politike ostajajo neuslišane

07.11.2006

Boštjan Usenik
boštjan.usenik@finance-on.net

Novi izzivi merjenja učinkovitosti in razvojnosti javnega sektorja so rdeča nit statističnih dni, ki so se v Radencih začeli včeraj. Gost konference je tudi generalni direktor statističnega urada EU Eurostat Hervé Carré.

► Kaj pričakujete od konference v Radencih?

Lotevamo se zapletenih vprašanj – merjenja razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja. Politike, ki urejajo zdravstvo, izobraževanje, javno upravo, obrambo, so izredno pomembne, saj so dejavniki družbene blaginje. A so precej manj oprijemljive in težje merljive kot na primer merjenje BDP.

► Pred kakšnimi izzivi je Eurostat?

Harmoniziranemu kazalniku cen življenjskih potrebščin, ki ima še vedno velike probleme pri izračunu.

► Če minister prosi, naj podatek objavimo dan pozneje, kot je napovedano, dobi nazaj zelo jasen ne,« pravi Hervé Carré.

za najrazličnejše politike. Ker imamo obenem omejene zmogljivosti, bo treba namesto opuščanja merjenj poenostavljati, uporabljati druge baze podatkov in nove tehnologije.

► Kako velike se vam zdijo težave javnih financ dela članic EU?

Zelo so problematične. Kot veste, jih nadzorujemo le kot razliko med prihodki in izdatki javnih financ. Ob čemer pa vemo, kako zelo pomembna je tudi velikost

moremo preverjati korektnosti vsake posamezne številke. Ta pojav je bil zares zelo škodljiv za vse, saj je spodbudil zaupanje in zanesljivost, ki sta temelja statistike in temelja EU.

► Kako pa je s poskusi vplivanja politike na neodvisno statistiko?

Skomine se pojavljajo povsod. Denimo, če minister prosi, naj podatek objavimo dan pozneje, kot je napovedano, dobi nazaj zelo jasen ne. Javnost podatek

Novinarska konferenca; z leve:

Genovefa Ružič, Gregor Virant, Irena Križman, Enrico Giovannini, Steven Keuning

Seveda pa operativno uresničevanje Lizbonske strategije ni edini vidik delovanja države, pri katerem ne gre brez statistike. Vloga statistike pri merjenju razvojne vloge in učinkovitosti države kot pomembnega dejavnika konkurenčnosti gospodarstva je bistveno večja. Zagotavljati mora ustrezne podatke, ki omogočajo verodostojno spremljanje ukrepov države na različnih področjih njenega delovanja. Ne glede na raven obravnave – EU ali posamezna država – pa je temeljni pogoj zanesljivega spremljanja učinkov države kakovostna statistika.

Osnovna tema posveta je bila obravnavana v štirih sekcijah: razvojna funkcija države, učinkovitost javnega sektorja, prenovljena Lizbonska strategija in reforme, uvedba Kodeksa ravnanja evropske statistike in drugi vidiki kakovosti. Na posvetu je bilo predstavljenih okrog 20 prispevkov o razvojnih dosežkih s področja socialnih, makroekonomskih in poslovnih statistik ter statistik kmetijstva in prostora. Posvet so popestrile okrogle mize o uvedbi prenovljene klasifikacije dejavnosti (NACE Rev. 2), o standardih za

Časnik Finance, 7. 11. 2006: pogovor z generalnim direktorjem Eurostata

2006 – Država v luči statistike

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

posredovanje in izmenjavo podatkov in metapodatkov med institucijami, o staranju prebivalstva in o delovno aktivnem prebivalstvu ter o varni hrani.

Problematiko *razvojne funkcije države in vloge statistike* je v uvodnem nastopu razgrnil Gregor Virant, tedanji minister za javno upravo. Predstavil je usmeritev slovenskega javnega sektorja v stalne izboljšave; to naj bi vplivalo na urejanje evidenc in na boljše vire za statistiko. Slovenska država se zaveda pomena statističnih podatkov, ki so nujna osnova za podporo pri odločanju. S tem v zvezi je ocenil stanje v slovenski statistiki kot odlično, vendar je poudaril, da mora biti tudi statistika sestavni del naporov za zmanjševanje administrativnih ovir, ne glede na to, da statistične zahteve po podatkih pomenijo manjši del zahtev do podjetij in posameznikov. Minister je napovedal še bolj sistematičen pristop k merjenju administrativnih bremen, ki naj bi temeljil na nizozemskem standardnem modelu stroškov (*angl.*

Lidia Bratanova

Standard Cost Model), s ciljem, da se administrativna bremena zmanjšajo za 25 %. Ta model je bil na Statističnih dnevih tudi predstavljen (W. Jansen).

Poleg merjenja administrativnih bremen je pomembno še *merjenje kakovosti javnih financ*. Kakovost javnih financ se načeloma kaže z učinkovito in uspešno porabo, ki dolgoročno povečuje rast gospodarstva ali pa prinaša druge družbeno sprejete koristne učinke (na primer rast zaposlenosti, rast blaginje). Osnovni problem seveda je, kako te učinke meriti. Najenostavnejši pristop, a z mnogo pomanjkljivostmi, je uporaba kazalcev na makro ravni (P. Sicherl, Jakob Fischer in J. Sixta). V družboslovju se izračunavajo različni subjektivni indikatorji (na primer razumevanje vloge države) na osnovi mnenjskih anket državljanov (Malnar in sodelavci).

Mogoči pa so tudi drugačni, podatkovno in metodološko zahtevnejši pristopi, ki skušajo izmeriti učinke države bolj neposredno. Mednje sodi merjenje učinkovitosti industrijskih politik, ki je v literaturi znano že dalj časa, v praksi pa se je uveljavilo v zadnjih letih po sprejetju Lizbonske strategije. Uporabo tega pristopa v Sloveniji otežujejo pomanjkljive evidence o ukrepih industrijske politike, saj so na voljo le evidence o državnih pomočeh, pa tudi neizdelan metodološki instrumentarij (A. Murn).

V okviru razvojne funkcije države je bila posebna pozornost namenjena učinkovitosti javnega sektorja za *področje zdravstva*; to na Statistični dnevih dotlej še ni bilo deležno posebne obravnave v okviru posamezne sekcije. Staranje prebivalstva namreč terja vedno več sredstev in vprašanje učinkovite in smotrne izrabe teh sredstev je ob vseh bolj omejenih virih neizbežno. Snovanje učinkovite zdravstvene politike in reform potrebuje ustrezno podatkovno in analitično podlago. S tem namenom se izvaja

GOSPODARSTVO gospodarstvo@vecer.com VEČER

Eurostat vzpodbuja sodelovanje

Za ECB so bistvenega pomena neodvisnost, kredibilnost in zanesljivost statističnih uradov - Z delom Statističnega urada Republike Slovenije so zadovoljni

Merjenje razvojne vloge in učinkovitosti javnega sektorja je naslov letošnjih 16. statističnih dnevov, tridnevnega posvetovanja statistikov, datke in uporabnikov statističnih podatkov, ki se je v Radencih začelo včeraj. Med okrog 200 udeležencev jih dobra desetina prihaja iz tujine, iz enajstih držav, v glavnem iz njihovih nacionalnih statističnih uradov ter predstavnikov statističnih direktoriatov nekaterih organizacij, kot sta ECB in OECD.

Prvi o sodelovanju med statističnimi uradi znotraj EU je v uvodu srečanja govoril generalni direktor Eurostata Herve Carre. Med statističnimi uradi znotraj EU je veliko podobnosti, zaradi česar je, tako Carre, sodelovanje lažje. To se kaže v dveh

Natasa Godec
Herve Carre, direktor urada Eurostat

Natasa Godec
Steven Keuning, direktor ECB

države, je dejala Kitičmanova in dodala: "Mi smo pripravljani na to, kar potrjujejo tudi številne inspekcije oziroma strokovni timi, ki pregledujejo, ali smo uporabili pravilne metodologije, ali so naši podatki verodostojni." Zadolžljivo nad dosedanjim delom Sursa je izrazil direktor direktorata za statistiko pri Evropski centralni banki (ECB) Steven Keuning. Bistvenega pomena so neodvisnost statističnih uradov, njihova kredibilnost in zanesljivost, tako Keuning. V Sloveniji je po njegovem to zagotovljeno. Za ECB je zaradi zagotavljanja stabilnosti cen zelo pomembno spremljanje indeksa rasti cen v posameznih državah. ECB zbira in razlaga letne finančne statistike posameznih vlad v obsegu, ki vključujemo v različna telesa v okviru evropskega statističnega

Časnik Večer o Statističnih dnevih 2006

medresorski projekt izdelave zdravstvenih računov. Na posvetu so bili predstavljeni prvi rezultati za leto 2004. Izpostavljen je bil tudi pomen teh računov za izdelavo projekcij prebivalstva (S. Marn in sodelavci).

Udeleženci posveta so po dobrem desetletju, ko je bila na statističnih dnevih leta 1995 obravnavana *statistika delovnih pogojev*, znova ugotavljali, da Slovenija še vedno ne izpolnjuje zahtev za področje zdravja in zdravstvenega varstva, vključno s kazalniki s področja varnosti in zdravja pri delu.

Problematika Lizbonske strategije je bila na statističnih posvetih obravnavana že večkrat, predvsem z vidika kazalnikov, s katerimi spremljamo njihovo uresničevanje. V tem smislu pomeni kontinuiteto in prikaz razvoja nekaterih še neobravnavanih področij, predvsem *kazalcev družbe znanja*. Vsekakor pa je nov, bolj poglobljen vidik o statistiki in politiki v družbi znanja prispeval direktor statističnega oddelka OECD, Enrico Giovannini. Na posvetu so bili predstavljeni tudi novi dosežki s področja družbe znanja, na primer prikaz metodologije in rezultatov raziskovanja o emigraciji

2006 – Država v luči statistike

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

slovenskih raziskovalcev v obdobju 1995 – 2004 (M. Bevc in sodelavci), o okoljskih kazalcih (N. Kovač in sodelavci; M. Čeranič), ter kazalcih za spremljanje stanja kmetijstva in okolja v Sloveniji. Posebno poučen in vreden posnemanja je bil prispevek Alwyna Pritcharda o merjenju outputa in produktivnosti državnega sektorja v Veliki Britaniji. Znamenito Atkinsonovo poročilo o pomanjkljivostih merjenja javnega sektorja je nacionalni statistični urad spodbudilo, da so output države izmerili v skladu z Atkinsonovimi priporočili, to je z obsegom storitev in z upoštevanjem kakovosti. Nova metodologija je bistveno spremenila sliko o rasti BDP in o produktivnosti v Veliki Britaniji.

Generalni direktor Eurostata, Hervé Carré, je v uvodnem prispevku predstavil vlogo *Kodeksa ravnanja evropske statistike* v ESS kot del širših prizadevanj za izboljšanje strukture upravljanja v ESS. Med pogloblitve ukrepe za boljše delovanje ESS po njegovem mnenju sodijo krepitve sodelovanja med

nacionalnimi statističnimi uradi in Eurostatom, aktivnosti za poenostavitev in zmanjševanje administrativnih bremen, predvsem z intenzivnejšo uporabo administrativnih evidenc, z boljšim procesom programiranja in ugotavljanja potreb uporabnikov; stroški delovanja celotnega statističnega sistema pa se morajo zmanjšati z upoštevanjem ekonomije obsega.

Marie Bohata, namestnica direktorja Eurostata, je podrobneje razložila *nastanek in vsebino* kodeksa. Kodeks izhaja iz osnovnih načel delovanja uradne statistike, ki jih je sprejela Statistična komisija Združenih narodov leta 1994, upošteva pa tudi nekatere elemente iz pravnega reda EU, na primer zaupnost. Kodeks temelji na skupni definiciji kakovosti in vsebuje 15 načel, ki se nanašajo na institucionalno okolje, na statistične procese in na statistične rezultate. Kodeks ravnanja evropske statistike je za države članice priporočilo, ne pa obveza.

SURS je pojasnil, kako se je lotil uresničevanja načel kodeksa. Temelj tega je posebej pripravljena Strategija celostnega obvladovanja kakovosti; ta povezuje Kodeks s Srednjeročnim programom statističnih raziskovanj in temelji na petih strateških ciljnih, ki jih konkretizirajo podcilji in aktivnosti. Dokument se v praksi izvaja s konkretnimi zadolžitvami zaposlenih (operativnimi nalogami), povezanimi s kakovostjo in ustrezno kontrolo (M. Zaletel). Podoben strateški program za uvajanje kakovosti v delo statističnega urada so sprejeli tudi na Madžarskem (K. Szep).

Na posvetu je bil predstavljen tudi model merjenja porabe časa v zavodu za statistiko Srbije, ki bi lahko bil dobro orodje za ocenjevanje stroškov statističnega urada (Z. Jančić in D. Vukmirović).

pogovor ob robu

Anne Harrison,

strokovnjakinja za nacionalne račune,
OECD

»Številni statistični uradi povabijo uporabnike, da slišijo, kaj je novega v uradih, in jih prosijo za povratne informacije, vendar so Statistični dnevi v Sloveniji veliko več. Pritegnejo uporabnike iz javne uprave in tudi druge uporabnike, tako da jih prosijo, naj pripravijo prispevke in tudi da poslušajo prispevke delavcev statističnega urada. Ta dvosmerni proces je bil predvsem pomemben v zgodnji fazi, ko je Slovenija začela sprejemati zahodnoevropske statistične prakse. Nadaljnje sodelovanje udeležencev, ki niso zaposleni na statističnem uradu, pa pričra o vrednosti posvetovanja.

Ker posvetovanje traja nekaj dni in ker poteka v sproščnem vzdušju, omogoča cvetenje neformalnih stikov in je odlična priložnost za zabavo, saj tudi zabavo organizira Statistični urad prav tako uspešno kot svoje statistično delovanje. Tem in prihodnjim Statističnim dnevom želim vse najboljše, v upanju, da bodo še naprej spodbujali plodno sodelovanje med Statističnim uradom in uporabniki, ki s sodelovanjem na teh posvetovanjih postajajo tudi prijatelji in sodelavci.«

Družabni večer

Ali je statistika res samo breme?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

17. posvet: 2007

Zmanjševanje administrativnih bremen zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih

17. Statistični dnevi so prinesli nekaj novosti. Stalnima organizatorjema, SURS-u in Statističnemu društvu Slovenije, se je tokrat pridružil UMAR. Poslovili smo se od tiskanih zbornikov. Šestnajst obsežnih publikacij, ki so skupaj premogle več kot 7000 strani, zavzema kar lep del prostora na naših knjižnih policah in omogoča udobno listanje po dveh desetletjih razvoja uradne statistike. Leta 2007 je torej tradicionalni način tiskanja prispevkov zamenjala spletna diseminacija; dokumentarno gradivo od leta 2003 dalje tako zdaj najdemo na strani <http://www.stat.si/statisticnidnevi/>. Namesto zajetnih zbornikov pa lahko zdaj vzamemo v roke le zbornik povzetkov.

Leto 2007 nam bo ostalo v spominu po tem, da smo tolar zamenjali za enotno evropsko valuto, z evrom. Vstop Slovenije v EMU ni bil brez posledic za statistiko, a večino dela je bilo opravljenega že pred vstopom. Prevzemu evra so 17. statistični dnevi izkazali strokovno pozornost z vabljenima referatoma Marka Kranjca, guvernerja Banke Slovenije, in Inne Šteinbuka, direktorice Direktorata za ekonomske in

regionalne statistike na Eurostatu. Kranjec je pohvalil opazen razvoj statistične funkcije evro sistema v prvem desetletju obstoja evropske valute, ki se kaže s širokim naborom harmoniziranih in kakovostnih statistik. K temu je pripomogla tudi Banka Slovenije s sodelovanjem drugih institucij (SURS, Ministrstvo za finance, AJPes in drugih). Inna Šteinbuka je predstavila rezultate analize harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin za Slovenijo, ki jo je opravil Eurostat, za leti 2006 in 2007. Ta analiza je pokazala, da je bil vpliv prevzema evra na inflacijo v Sloveniji podoben kot v drugih državah, ki so uvedle evro pred Slovenijo. Analiza je izpostavila pomen sodelovanja statističnih uradov z drugimi ustanovami in obveščanja javnosti o cenovnih učinkih v obdobju po spremembi valute, kar lahko pripomore k zmanjševanju inflacijskih pričakovanj in zmanjševanju razkoraka med zaznano in dejansko stopnjo inflacije.

Novinarska konferenca,
z leve: Janez Šušteršič, Rainer Muthmann, Irena Kržižman, Marko Kranjec,
Andrej Blejč

Statistični dnevi

Kako olajšati breme zbiranja podatkov

V Radencih tudi dr. Marko Kranjec in gostje iz Eurostata – Guvernerja BS skrbi inflacija

RADENCI – Statistiki, dajalci in uporabniki statističnih podatkov so se večeraj v Radencih zbrali na sedemnajstem mednarodnem posvetovanju Statistični dnevi, ki sta ga pripravila Statistični urad RS in Statistično društvo Slovenije. Približno dvesto udeležencev, med njimi okrog trideset predstavnikov tujih statističnih uradov, mednarodnih statističnih agencij in univerz, se bo tri dni ukvarjalo z letošnjo nosilno temo posveta, zmanjševanjem administrativnih bremen zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih.

Tema letošnjega posvetovanja je zelo aktualna, pravi generalna direktorica Statističnega urada RS Irena Kržižman, saj je EU pred kratkim sprejela sklep o zmanjšanju administrativnih ovir za 25 odstotkov. Slovenija se je zmanjševanja teh ovir po njenih besedah lotila zelo sistematično. Statistični urad RS pa je zgradil sistem, s katerim ugotavljajo, katere podatke je mogoče pridobiti iz obstoječih podatkovnih zbirk, da dajal-

Guverner Banke Slovenije dr. Marko Kranjec je večeraj na

Časnik Delo o Statističnih dnevih 2007

Centralna tema tega posveta je bila *zmanjševanje administrativnih bremen zbiranja podatkov* v statističnih raziskovanjih. Za udeležence statističnih dni ta tema ni bila nova, saj je bilo vprašanje, kako čim bolj racionalno priti do podatkov s tega ali onega vidika že večkrat obravnavano. Ampak januarja 2007 je to vprašanje dobilo politično težo, saj je Evropska komisija določila, da se morajo administrativna bremena v EU do leta 2012 zmanjšati za eno četrtno.

Statistični dnevi 2007 so bili tako skoraj v celoti namenjeni vprašanju, kako olajšati breme zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih. Posvet namreč ni več vključeval sekcije »Razvojni dosežki«, ki je bila vse od leta 1997 stalnica Statističnih dnevov. Od drugih tem je bila na posvet uvrščena le uporaba

2007 – Ali je statistika res samo breme?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

statističnih podatkov za modeliranje, a tudi ta je bila z osnovno temo povezana posredno.

Osnovna tema posveta je bila tako rdeča nit vabljenih prispevkov, panelne razprave o konfliktnih interesov na področju statističnega poročanja in niza vsebinsko prepletenih sekcij (o zmanjšanju administrativnih ovir, o različnih vidikih kakovosti v statističnih raziskovanjih, o administrativnih evidencah, o povezavah statističnih in administrativnih virov, o prenovi statističnih procesov in standardizaciji, o uporabi evidenc za uradne in resorne statistike).

Izhodišče posveta je pravzaprav dala panelna razprava, v kateri so sodelovali Samo Hribar Milič, generalni direktor gospodarske zbornice Slovenije, Renata Zatler, predstavnica Ministrstva za javno

upravo, Nataša Pirc Musar, informacijska pooblaščenka, in France Križanič, tedaj direktor Ekonomskega inštituta Pravne fakultete. Razprava je osvetlila temeljno protislovje med nizko stopnjo razumevanja in pripravljenosti za poročanje in neizogibnostjo poročanja v določenih okoliščinah. Poročanje se v glavnem razume tudi kot nepotrebno administrativno breme, zbiranje individualnih informacij pa ogrožanje zasebnosti. Pozablja pa se, da je določen obseg poročanja nujen za zagotavljanje kakovostnih informacij o dogajanju v družbi in gospodarstvu, ki jih potrebujemo pri odločanju na različnih ravneh. Prav tako se marsikdaj spregleda, da je zbiranje informacij nujno za učinkovito delo nadzornih inštitucij.

Ugotovitve panelne razprave so razširili vabljeni in drugi prispevki.

Direktorica SURS Irena Križman je opozorila, da so dajalci podatkov za statistične analize hkrati tudi uporabniki teh podatkov. Njihovo nezadovoljstvo s poročanjem bi bilo zato manjše, če bi se zavedali koristnosti informacij, ki jih dajejo. Predstavila je aktivno politiko SURS-a pri zmanjševanju administrativnih obremenitev, ki je sestavni del Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2008 - 2012. Usmeritev v zmanjševanje obremenitev pa za SURS ni novost ali odgovor na politične zahteve Evropske komisije, saj je takšno usmeritev uresničeval že prej. To kaže več uspešnih primerov nadomeščanja statističnih raziskovanj z administrativnimi viri ali kombinirane uporabe obeh (na primer statistika plač, anketa EU SILC, promet v trgovini na drobno).

Direktor direktorata Eurostata za statistične metode in orodja ter diseminacijo Pedro Diaz Muñoz je izpostavil problem velikega *razkoraka med obsegom zbranih in objavljenih statističnih podatkov* in razlik v

politiki dostopnosti in objavljanja statističnih podatkov med državami EU. Zavzel se je, da bi statistični uradi ponudili zainteresiranim raziskovalcem podrobnejše makro- in mikropodatke v "varnih sobah" ali prek varnega oddaljenega dostopa. Marko Kranjec je pokazal na problem obilice uporabnih, a neizkoriščenih podatkov, s katerimi razpolagajo državni organi, na primer ministrstva, a so nedostopni.

Udeleženci posveta so nato v nadaljevanju z obravnavo primerov dobrih praks, s prikazom inovativnih pristopov ter z nekaterimi teoretsko usmerjenimi prispevki iskali poti in orodja za čim bolj *racionalno pridobivanje statističnih podatkov*, ne da bi ob tem trpela njihova kakovost. V razpravi je bila posebna pozornost namenjena praksi dostopa do statistično zaščitenih podatkov na SURS in vlogi Odbora za varstvo podatkov.

Prispevki in razprava so pokazali, da je breme poročanja mogoče zmanjšati na različne načine,

Inna Šteinbuka

Razprava: Prenova statističnih procesov in standardizacija

2007 – Ali je statistika res samo breme?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

poglavitna pristopa k zmanjšanju pa sta dva. Najučinkovitejše je, če statističnim uradom podatkov ni treba zbirati, ker lahko pridobijo potrebne informacije iz že zbranih administrativnih podatkov. Če pa administrativnih podatkov ni na voljo, je treba izboljšati orodja za zbiranje podatkov, uvesti elektronske alternative, nove tehnične rešitve in različne druge načine za zmanjšanje bremena v posameznih raziskovanjih, na primer izboljšanje osveščenosti poročevalskih enot o koristnosti njihovih poročil (M. Bavdaž).

Kot so pokazali predstavljeni prispevki, omogočajo zdajšnje administrativne evidence velike prihranke in poenostavitve dela najprej na posameznih strokovnih področjih (na primer evidentiranje in spremljanje podatkov o izvajanju regionalne politike, združevanje podatkov o prepovedanih drogah na način brez razkritja identitete posameznika, celostno spremljanje podatkov o porabi zdravil, prenova informacijskega sistema in uvajanje podatkovnega skladišča na ZPIZ-u). Te izboljšave pa prispevajo k bolj kakovostnim virom podatkov tudi za državno statistiko (na primer celostno spremljanje podatkov o porabi zdravil je velikega pomena za satelitske račune zdravstva).

Poseben izziv za zmanjševanje administrativnih bremen predstavljajo *evidence za uradne in resorne statistike*. Različne institucije, med njimi predvsem pooblaščen izvajalci statističnih raziskovanj, vodijo namreč veliko število zbirk podatkov, ki se uporabljajo tudi za statistične namene. V teh zbirkah podatkov se velikokrat vodi vsaj del podatkov, ki se pojavljajo tudi v drugih zbirkah podatkov in v različnih uradnih evidencah. Udeleženci posveta so se strinjali, da bi bilo mogoče zmanjšati stroške zbiranja podatkov in povečati uporabnost zbranih podatkov z vzpostavitev enotnih metodoloških izhodišč za

vsebinsko povezane evidence; to bi poenostavilo tudi medsebojno povezovanje podatkov v teh evidencah.

Administrativni registri kot posebna oblika administrativnih evidenc so za državno statistiko izjemnega pomena, kajti prav registri kot osnova vzorčnim okvirom in kot vir podatkov lahko bistveno prispevajo k zmanjševanju bremen poročevalskih enot, k večji učinkovitosti in k boljši kakovosti statističnega sistema nasploh. Izkušnje pri uporabi registrov v statistične namene v Sloveniji (B. Trnovšek in sodelavci) ter na Norveškem (Ø. Olsen) so pokazale, da lahko potencialne (prednosti) registrov udejanjimo le, če so izpolnjeni finančni, kadrovski, organizacijski, tehnološki in pravni pogoji. Uporaba administrativnih virov in povezovanje z anketnimi podatki pa je *izziv tudi statistični teoriji*, saj prihajajo v ospredje v primerjavi s tradicionalno statistično teorijo druga raziskovalna vprašanja, na primer študij nevezorčnih napak. Temu pa mora slediti tudi razvoj harmoniziranih metodologij (R. Muthmann).

Na posvetu smo spoznali vrsto praktičnih primerov povezovanja administrativnih in statističnih

virov iz različnih področij dela na SURS-u (uporaba različnih virov za izračun hedoničnega indeksa cen stanovanjskih nepremičnin in gradbenih zemljišč v Sloveniji; uporaba registrov v kmetijski statistiki; možne uporabe evidenc v izobraževanju za statistično poročanje; uporaba podatkov davčne uprave za statistiko plač zaposlenih pri zasebnikih). Skupno sporočilo teh primerov je, da je treba najprej vlagati in prestrukturirati statistične procese in zagotoviti infrastrukturne pogoje (na primer institucionalni sporazumi, zakonodaja, tehnološka kompatibilnost), potem pa je mogoče zmanjšati administrativne obremenitve.

Administrativne obremenitve poročevalskih enot se torej lahko precej zmanjšajo, vendar se to lahko zgodi samo po obdobju dokaj zahtevnega prestrukturiranja procesov in vlaganja v modernizacijo statističnih metod in pristopov. Osnovni pogoj uspešne prenove statističnih procesov je standardizacija postopkov in opreme.

Prizadevanja proizvajalcev statistike, da bi izboljšali kakovost svojih proizvodov in storitev, prispevajo k večjemu zaupanju v statistiko, to pa načeloma vodi k večji uporabi statističnih podatkov. S tem je občutek obremenitve zaradi izpolnjevanja poročil za statistiko relativno manjši in pripravljenost za sodelovanje večja. *Kakovost statističnih storitev in zaupanje uporabnikov* sta torej pri naboru ukrepov za razbremenjevanje poročevalskih enot upoštevanja vredna dejavnika. Seveda pa je uporabnikom treba na primeren način sporočiti, s kako kakovostnimi podatki se srečujejo na njihovih spletnih straneh. Nekateri nacionalni uradi in mednarodne organizacije (ECB, Eurostat) so že naredili prve korake v smeri obeleževanja kakovosti statističnih storitev. Na posvetu pa smo se seznanili z razmišljanjem SURS-a,

Delo 06.11.2007

Statistični dnevi o zmanjševanju administrativnih bremen

V Radencih se je včeraj začelo 17. mednarodno posvetovanje Statistični dnevi, ki tokrat poteka pod naslovom Zmanjševanje administrativnih bremen zbiranja podatkov v statističnih raziskovanjih. Z izzivom zmanjševanja administrativnih ovir se spopadajo številni statistični uradi po svetu, tudi slovenski, in ob razvoju informacijsko-komunikacijske tehnologije nekateri že dosegajo dobre rezultate ter že lahko predstavijo zanimive rešitve.

Kot je na novinarski konfe-

nost podatkov pa visoka.

Na posvetovanju je izziv in razvoj statistike evrosistema predstavil guverner Banke Slovenije Marko Kranjec. Ta je na vprašanje o inflaciji v Sloveniji odgovoril, da ga skrbi, saj je visoka in kaže, da bo še nekaj časa ostala na tej ravni. V večjem delu gre za prehodne šoke, ki se kažejo v zunanjih vzrokih, kot je povišanje cen nafte in hrane, pa tudi za notranje vzroke, kar zadeva pregretja konjunktura in proračunskega položaja. Guverner pričakuje, da bo pri tem

Časnik Delo o Statističnih dnevih 2007

2007 – Ali je statistika res samo breme?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

da bi uporabnike obveščali o kakovosti na tri načine: z opisom profila kakovosti, z oznakami (certifikati) kakovosti in s tradicionalnimi, že uveljavljenimi poročili o kakovosti (M. Zaletel).

Končno, problem *administrativnih bremen oziroma stroškov* zagotavljanja statističnih podatkov je treba presojsati primerjalno, v luči njihove izkoriščenosti kot podlage za sprejemanje družbeno pomembnih odločitev in s tem povezane *družbene koristnosti*. Raziskovalci iz Norveške, Francije in Slovenije so predstavili uspešne primere, kako je mogoče iz administrativnih virov oblikovati velike podatkovne baze mikropodatkov kot osnove za oblikovanje mikrosimulacijskih modelov. Posvet ni mogel mimo opozorila, da zahtevajo takšne podatkovne podlage tekoče ažuriranje in stalne vire.

• • •

Razgovor med odmorom:

Boris Tkačik, SURS: "Dr. Malačič, kaj ste po izobrazbi?"

Dr. Janez Malačič: "Pravzaprav ne vem, diplomiral sem na ekonomski fakulteti in na geografiji."

Bogdan Grmek: "Zadeva je jasna - diplomirani ekonomist z geografskim poreklom."

pogovor ob robu

dr. Marko Kranjec,

guverner Banke Slovenije:

Na srečanju leta 2007 z naslovno temo Zmanjševanje administrativnih bremen ste udeležencem predstavili statistiko evrosistema in velike potrebe po statističnih podatkih. Smo po vašem mnenju institucije v sistemu slovenske državne statistike naredile dovolj za razbremenitev dajalcev podatkov, hkrati pa priskrbeli dovolj podatkov?

»Takrat sem govoril o strategiji oziroma viziji razvoja statistične funkcije evrosistema, ki smo jo v dvanajstih priporočilih tudi potrdili na Svetu guvernerjev ECB. To je pravzaprav bila tudi prva strategija razvoja katere koli funkcije evrosistema in je danes, v času, ko čutimo posledice finančne krize, še kako aktualna. Banka Slovenije je aktivno sodelovala pri njenem oblikovanju. Eno od osrednjih priporočil vizije je tudi, da naj bo podatek od poročevalcev zajet tako, da služi več namenom hkrati. Pri tem moram povedati, da je Banka Slovenije ves čas tudi aktivno udeležena sprejeto strategijo v tej smeri, zlasti v relaciji do bank in institucij finančnega posredništva. Razvili smo učinkovit sistem t. i. matričnega poročanja, ki omogoča natančne podatke za potrebe statistike, nadzora in finančne stabilnosti hkrati. V evrosistemu je v tem trenutku veliko zanimanja za naše rešitve. Podobno si skupaj s Statističnim uradom RS prizadevamo centralizirati poročanje za nefinančne družbe preko Ajpesa, ki hkrati zagotavlja tudi ažurnost poslovnega in drugih registrov. Pred seboj imamo nalogo celovitih in konsistentnih sektorskih računov na četrtni ravni za podporo ekonomski politiki pri njenih odločitvah.«

Ali tradicionalno statistično posvetovanje v Radencih lahko prispeva tudi k bolj komplementarnemu delu institucij pri proizvodnji uradne statistike?

»Banka Slovenije vidi kot pooblaščenca izvajalka programa statističnih raziskovanj v sodelovanju s Statističnim uradom RS še posebno vlogo na ekonomskem in finančnem področju. Radenci so priložnost, da proti koncu leta pogledamo realizacijo dogovorjenih aktivnosti in sodelovanja ter dosežke tudi predstavimo. Vsekakor je to mogoče trditi tudi za druge pooblaščenca izvajalce programa statističnih raziskovanj, zlasti pa je pomemben tudi vidik uporabnikov državne statistike, da podajo svoja mnenja. Pri tem mislim tako na akademsko sfero, inštitute kot tudi na posamezne analitike.«

Kaj po vašem mnenju pomenijo za slovensko državno statistiko statistična posvetovanja v Radencih – vse od leta 1994 tudi mednarodna?

»Ta posvetovanja so zelo pomembna. Banka Slovenije tudi sponzorsko podpira tradicionalne statistične dneve v Radencih. S tem skuša poudariti pomen statistične stroke v celotnem procesu analiziranja pojavov do sprejetja odločitev. Evrosistem postavlja statistično funkcijo ob bok osnovnim funkcijam (npr. monetarni politiki), in je nima za podporno funkcijo. Takšno vlogo statistike želimo podpreti tudi v Sloveniji. Izvajanje te funkcije pomeni visoko strokovno zahtevnost – interdisciplinarnost znanj in tudi veliko potrpežljivosti pri delu z obsežnimi bazami podatkov. Rezultati so praviloma plod dolgotrajnih in vztrajnih naporov, zato je prav, da se enkrat letno tudi zaposleni v tem pomembnem delovnem procesu zberejo v Radencih in predstavijo svoje dosežke, povezane z vsakokratno aktualno temo.«

Statistika v funkciji medgeneracijske solidarnosti

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

18. posvet: 2008 Medgeneracijska solidarnost – izziv za sodobne družbe

Ocene in projekcije spreminjanja demografskih in socialnih struktur in z njimi povezane ekonomske in socialne posledice so bile na Statističnih dnevih že pred letom 2008 večkrat predmet resnih razprav. Spomnimo se samo opozoril o ekonomskih posledicah staranja prebivalstva na posvetih leta 1995 in 2003! Konec prvega desetletja novega tisočletja pa je problematika staranja zaradi nizke rodnosti in daljšanja življenjske dobe katapultirala vprašanja o vzdržnosti pokojninskega sistema, o stroških zdravstvenega varstva in oskrbe starih, o socialnem bremenu, ki ne omogoča primerne gospodarske rasti, na sam vrh zanimanja politikov, strokovnjakov, medijev in javnosti.

Ob demografskih trendih večanja deleža starega prebivalstva in nizke rodnosti ni mogoče mimo vprašanja, kakšna je lahko v družbi 21. stoletja *medgeneracijska solidarnost*. Nekateri družbeni pojavi, ki spremljajo te demografske trende, kot na primer počasno vključevanje mladih v zaposlitev in samostojno življenje, podaljševanje aktivne delovne dobe in vse bolj prožno zaposlovanje, naraščanje števila starejših, ki potrebujejo pomoč, so pravzaprav že del našega vsakdanjika. Spremenjene družbene okoliščine zahtevajo tudi prilagoditve v sistemih izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva. Tako

zastavljena problematika seveda presega vidike obravnave staranja prebivalstva na prejšnjih posvetih. Za statistike in analitike iz uradov, raziskovalnih ustanov in univerz iz Slovenije in iz drugih evropskih držav prinaša ta problematika izziv, na kakšnih konceptualnih in metodoloških osnovah se spoprijeti s statističnim spremljanjem pojavov, ki spremljajo fenomen solidarnosti med generacijami, in kateri statistični podatki so potrebni za vodenje in oblikovanje politik v novih družbenih okoliščinah. To so vprašanja, na katera smo iskali odgovore na 18. statističnih dnevih.

Delo je bilo organizirano v sedmih sekcijah: politike, odgovorne za medgeneracijsko solidarnost; socialna varnost; podatki za podporo politikam; trg dela; socialno-demografski vidiki; izobraževanje in pismenost; zdravje.

Prva tema psveta o politikah, odgovornih za medgeneracijsko solidarnost, je predvsem osvetlila konceptualna vprašanja o solidarnosti. Po mnenju

Dušana Kidriča, ekonomskega in socialnega analitika, se v ekonomskem smislu pojem solidarnosti povezuje z menjavo in prerazdelitvijo. Menjava se kaže v tem, da v zameno za vplačano premijo dobimo zavarovanje za določena tveganja, prerazdelitev pa v tem, da obveznosti plačil (premijs) niso sorazmerne pričakovanim dobrobitim, pač pa dohodku. Kadar plačniki niso sočasno prejemniki dobrobiti, govorimo o medgeneracijski solidarnosti. Izmed politik, povezanih z medgeneracijsko solidarnostjo, sta bili na posvetu obravnavani demografska politika in politika zavarovalništva. Demografska politika lahko po mnenju Malačiča bistveno spreminja razmerja med starostnimi skupinami prebivalstva in s tem vpliva na medgeneracijsko solidarnost. V sedanjih razmerah je še povsem nejasno, ali bo mogoče vzpostaviti učinkovit sistem solidarnosti in kakšna bo pri tem vloga prebivalstvene politike. Zavarovalništvo zagotovo čakajo velike spremembe, saj bo moralo svojo ponudbo zavarovalnih storitev prilagoditi

Udeleženci Statističnih dnevov 2008

Ali Žerdin, Dnevnikov Objektiv

2008 – Statistika v funkciji medgeneracijske solidarnosti

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

potrebam starejšega prebivalstva (Š. Ivanjko). Na posvetu smo se seznanili tudi z metodologijo ocenjevanja vpliva starajočega se prebivalstva na rast BDP in na sestavine javne porabe, povezane s starostjo. Metodologijo so razvili na Odboru za ekonomsko politiko Direktorata za ekonomske in finančne zadeve pri Evropski komisiji (G. Carone).

Problematico *trga dela* je obravnavalo sedem prispevkov; ti so z različnimi metodološkimi pristopi in z uporabo različnih statističnih virov osvetlili številne implikacije, ki jih ima staranje prebivalstva za trg dela. Vsebina prispevkov in razprav je potrdila skrb vzbujajočo situacijo na trgu dela v Sloveniji in osnovne usmeritve za izboljšanje stanja (prilagoditev pokojninskega sistema s spodbujanjem daljše delovne aktivnosti, vključevanje starejšega prebivalstva v vseživljenjsko učenje, uvajanje večgeneracijskega managementa v podjetja). Prispevki in razprava so pokazali, da uradna statistika predvsem z anketami o

delovni sili, z registrom delovno aktivnega prebivalstva in z možnostjo povezovanja podatkovnih baz zagotavlja dobre podatkovne podlage za poglobljene analize trga dela. Seveda pa morajo raziskovalci za nekatere specifične analize pridobiti primarne podatke.

Ali so razpoložljivi statistični podatki skladni s potrebami politik, povezanih z medgeneracijsko solidarnostjo, pa je bilo obravnavano v posebni sekciji.

Prispevki in razprava so prinesli jasno opozorilo, da državne in resorne statistike ne sledijo dovolj dobro potrebam politik (T. Banovec). Podatkovni problemi se pojavljajo tako pri pripravi kratkoročnih strategij kot tudi pri načrtovanju in spremljanju ukrepov različnih politik. Sedanji sistem nacionalnih računov prikaza pokojninskih shem ne daje dovolj izčrpnih informacij o obveznostih države, zato se bo v novi verziji nacionalnih računov obravnavala pokojninskih shem precej spremenila (M. Klinar). Razpoložljivost

Okrogla miza:

Zbiranje, obdelava in izkazovanje občutljivih podatkov statističnih raziskovanj

podatkov so ilustrirali prispevki o podatkovnih bazah na ZPIZ-u in o posebej izpeljanih anketah starejšega prebivalstva o pomoči na domu in preživljanju prostega časa mladih. Razprava je potrdila, da so tovrstne ankete koristne, posebej panelne, ker omogočajo longitudinalno raziskovanje, vendar ob strokovno korektnih metodoloških osnovah.

Prispevki o *socialno demografskih vidikih* so poleg znanih dejstev odprli nekatere nove poglede na medgeneracijsko solidarnost. Z demografskimi in družbenoekonomskimi spremembami se spreminjajo tudi socialne in demografske značilnosti družine; te spremembe se kažejo z zmanjšanjem deleža tradicionalnih družin staršev z otroki na račun širjenja drugih, zelo pestrih oblik družine. To zagotovo vzpostavlja nova razmerja v uresničevanju medgeneracijske solidarnosti (P. Vertot). Dejavnik medgeneracijske solidarnosti je revščina, ki jo SURS spremlja po harmonizirani metodologiji s pomočjo

Besedni oblak: najpogostejše besede iz zaključkov posvetovanj, 2001–2009

2008 – Statistika v funkciji medgeneracijske solidarnosti

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

podatkov iz Ankete o dohodkih in življenjskih pogojih prebivalstva EU-SILC. Za prihodnost je zanimiv fenomen naraščanja števila stoletnikov; to se med prebivalstvom Slovenije izrazito povečuje od sredine devetdesetih let (A. Oblak Flander). Prispevki te sekcije so pokazali, da obstaja za demografske analize solidna podatkovna osnova, ki jo sestavljajo predvsem popisni podatki, podatki iz CRP, ter podatki iz ankete SILC. Na voljo je še vrsta drugih specialnih statističnih raziskovanj in administrativnih virov podatkov. Vsekakor pa je treba kakovost in zanesljivost teh podatkov stalno spremljati, tako, kot se je v prikazanem primeru preverjalo število stoletnikov s povezovanjem podatkov iz CRP in evidence o prejemnikih pokojnin.

Prispevki v sekciji o socialni varnosti so zgovorno pokazali, katera orodja za spremljanje socialne varnosti "v metodološkem in analitičnem smislu" imamo v Sloveniji že na razpolago. Na SURS-u so bili po enotni evropski metodologiji ESSPROS zbrani podatki o izdatkih in virih financiranja za programe socialne zaščite za obdobje 1996–2006. V okviru sistema satelitskih računov za zdravstvo je bila na SURS-u razvita metodologija za ocenjevanje izdatkov za zdravstvene storitve glede na značilnosti bolnika (po spolu, starosti in bolezni). UMAR je pokazal rezultate modela za določanje meja (razponov)

Iz družabne kronike:

Z leti tradicionalnih tekmovalj na plesnem večeru »kdo bo zdržal dlje« med SURS in UMAR (sam sem seveda "pripadal" SURS) smo prišli do pomembne strateške tehnike: zmaga namreč tisti, ki ima ob treh ponoči na zalogi dovolj — vode.

dr. Andrej Blejcek, predsednik Statističnega društva Slovenije

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, predstavitev v predverju

različnih ukrepov, namenjenih blažitvi posledic staranja prebivalstva. Raziskovalci Ekonomske fakultete pa so predstavili mikroekonometrični model upokojevanja v Sloveniji v obdobju tranzicije. Udeleženci posveta so se zavzeli, da rezultati takšnih študij ne smejo ostati za zidovi strokovnih ustanov, pač pa je treba z njimi seznaniti širšo javnost, saj to lahko prispeva k bolj kakovostnemu družbenemu dialogu in k razreševanju družbenih vprašanj.

Na posvetu so bili predstavljeni prvi rezultati raziskave o kazalniku "leta zdravega življenja" za EU in Slovenijo na osnovi Ankete o delovnih in življenjskih pogojih prebivalstva za leto 2005 (D. Moravec Berger in sodelavci). Ta kazalnik je eden glavnih kazalnikov za spremljanje učinkovitosti politik, usmerjenih k zagotavljanju kakovostnega staranja, posebej zdravstvenih politik.

Ena od ključnih politik vzpostavljanja medgeneracijske solidarnosti je izobraževalna politika,

utemeljena na konceptu vseživljenjskega učenja. Vseživljenjsko učenje naj bi ob naglem tehnološkem razvoju in hitrem zastarevanju znanja omogočilo vključenost v družbo vsem skupinam prebivalstva, tudi starejšim. Vseživljenjsko učenje naj bi omogočilo pridobivanje ključnih kompetenc, med katerimi so po pomenu v ospredju digitalne kompetence oziroma digitalna pismenost in informacijske kompetence oziroma informacijska pismenost. Finančna kriza je še posebej izpostavila pomen finančne pismenosti. To problematiko je na posvetu ilustriralo več zanimivih prispevkov o medgeneracijski razsežnosti v EU in Sloveniji, o vlogi statistike pri finančni pismenosti, o vplivu IKT na samostojno življenje starostnikov ter o spremembah izobrazbene ravni ter kakovosti teh sprememb v tranzicijskih državah.

Posvet je ponudil udeležencem priložnost za izmenjavo mnenj o še nekaterih aktualnih temah. Na okroglih mizah je bilo tako govora o evropski morski strategiji in statistiki, o problematiki povezovanja mikropodatkov za raziskovalne namene ter o zbiranju, obdelavi in izkazovanju občutljivih podatkov iz statističnih raziskovanj. Aktualna tema o inovativnih pristopih v komuniciranju z različnimi skupinami uporabnikov pa je bila predmet panelne razprave, v kateri so sodelovali ugledni evropski statistiki (Enrico Giovannini – direktor direktorata za statistiko OECD, Klaus Reeh – svetovalec generalnega direktorja na Eurostatu, in Olav ten Bosch z nizozemskega statističnega urada), domači uporabniki statistike (Žiga Turk – Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo ter tedanji minister za razvoj, Marko Krevs s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, novinar Dnevnika Ali Žerdin) ter predstavnici SURS-a, Ida Repovž in Katja Šnuderl.

Statistika v kriznih časih: večje zahteve, manj sredstev; kje so rezerve?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

19. posvet: 2009 Vloga statistik, analiz in napovedi pri obvladovanju globalne ekonomske krize

Globalna ekonomska kriza je navrgla kar nekaj vprašanj v razmislek tudi statistikom. Ali je bilo za pravilno napovedovanje sprememb in merjenje njihovih posledic na voljo dovolj informacij? Ali so bila tveganja dobro ocenjena? Kateri so tako imenovani vodilni kazalniki, ki dovolj zgodaj nakazujejo smer razvoja in dovolj zgodaj opozarjajo na prihajajoče spremembe v družbi? S temi vprašanji sta organizatorja, SURS in Statistično društvo Slovenije, vabila na 19. statistične dneve.

Globalna ekonomska kriza je potisnila v težavno situacijo tudi uradno statistiko. Prevzeti je morala del odgovornosti za netočne in nepravočasne napovedi poslabšanja gospodarskih razmer, saj večina teh napovedi temelji v veliki meri prav na kratkoročnih kazalcih uradne statistike. Hkrati pa je potek krize napovedoval potrebe po novih kazalcih, še bolj razčlenjenih in hitreje dosegljivih. Takšne zahteve pa so seveda v konfliktu z željami o razbremenjevanju poročevalskih enot in po čim bolj varčni uporabi virov, ki so se v času krize še okrepile.

Posledice globalne ekonomske krize ne čutita le finančni in realni sektor, pač pa se njeni učinki kažejo prek trga dela na življenjsko raven in kakovost življenja

prebivalstva. Med finančno, ekonomsko in socialno krizo se slabšajo pogoji za uresničevanje dolgoročnih družbenih ciljev v smislu zagotavljanja trajnostnega razvoja.

Globalna ekonomska kriza torej za statistike ne zastruje zgolj vprašanja sposobnosti zagotavljanja kakovostnih kratkoročnih statistik, pač pa terja razmislek o prilagojenosti in prilagodljivosti statistike za zaznavanje sprememb na vrsti drugih področij in o uporabnosti statističnih podatkov za analize in napovedi sprememb. 19. statistični dnevi so problematiko statistike v kriznih razmerah obravnavali v devetih sekcijah: odzivnost ESS in Evropskega sistema centralnih bank; merjenje učinkovitosti politik; novi statistični pristopi; možnost uporabe podatkov iz gospodinjstev anket; podatki kot podpora politikam; odraz recesije na trgu dela; vidik trajnostnega razvoja; novi popisi.

Na posvetu sta bili organizirani dve okrogli mizi: o podatkovni podpori za članstvo Slovenije v OECD in o informacijski varnosti.

V uvodnem govoru je direktorica SURS, Irena Križman, opozorila, da nekateri nedavno objavljeni

Udeleženci Statističnih dnevov 2009

Lynne Billard

strokovni dokumenti, na primer poročilo Stiglitzeve komisije o merjenju družbenega razvoja, in nedavni dogodki napovedujejo bistvene premike v statistiki v smeri še večjega približevanja dejanskim potrebam uporabnikov in krepitve aktivnosti za večjo izrabo statističnih podatkov z intenzivnejšim sodelovanjem z akademskim okoljem, raziskovalci in analitiki. Zadnji Statistični dnevi (predvsem leta 2008 in 2009) so že korak v tej smeri. Anuška Ferligoj, predsednica programskega sveta tega posveta in predsednica Statističnega sveta Republike Slovenije, je poudarila, da so *novi statistični pristopi*, ki temeljijo na porazdelitvah posameznih spremenljivk in ki podatkovno temeljijo na velikih bazah mikropodatkov, prava spodbuda in izziv za okrepljeno sodelovanje med uradno statistiko in raziskovalci.

Tematika najbolj aktualnih statističnih pristopov je bila obravnavana še v posebni sekciji v nadaljevanju posveta. V njej sta ugledna raziskovalca Lynne Billard, profesorica z univerze Georgia v ZDA in predsednica Ameriškega združenja za statistiko (*angl. American*

2009 – Statistika v kriznih časih: večje zahteve, manj sredstev; kje so rezerve?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Statistical Association) ter Edwin Diday s francoske Univerze Dauphine, predstavila metodo simbolne analize podatkov kot učinkovito orodje za obdelavo velikih baz podatkov. Dosežke v smeri prilagajanja klasičnih metod multivariatne analize možnostim, ki jih ponujajo velike podatkovne baze, so predstavili še raziskovalci z Univerze v Ljubljani (S. Korenjak Černe in sodelavci). Raziskovalno delo se vse bolj razvija tudi na SURS-u, saj statistiki SURS-a sodelujejo v dveh projektih 7. okvirnega programa (s področja kazalcev kakovosti – RISQ in razvoja metodologije Laekenskih kazalnikov in socialne povezanosti – AMELI). Skupaj z Ekonomsko fakulteto pa so vključeni v projekt BLUE – ETS, ki je namenjen zmanjševanju poročevalskih bremen podjetij in izboljšanju kakovosti poslovnih statistik (B. Nikić in sodelavci).

Uvodna razmišljanja o vlogi statistike v gospodarski krizi sta prispevala generalni direktor Eurostata, Walter Radermacher, in strokovnjak OECD, David Brackfield. Radermacher je podčrtal izjemno vlogo ESS za

Tim Davis

Z leve:
Timotej Jagrič, Karmen Hren, Janez Šušteršič, Boštjan Vasle

načrtovanje in spremljanje razvoja EU, saj obvladuje glavino informacij o ekonomskih, okoljskih in socialnih dejavnikih družbenega razvoja. S tega vidika ima ESS posebno družbeno odgovornost za zagotavljanje kakovostnih statističnih storitev, še posebej v turbulentnih kriznih časih. David Brackfield pa je podrobneje analiziral, kakšne so implikacije ekonomske krize za statistiko, in predstavil konkretne pobude mednarodnih organizacij, na primer ustanovitev posebne skupine (*angl. Horizontal Group*), ki išče rešitve za bolj učinkovito diseminacijo že razpoložljivih podatkov.

Dobro osnovo za razpravo v sekcijah je dala panelna razprav o napovedovanju gospodarskih gibanj in statistiki.

V panelni razpravi so sodelovali ekonomisti s treh slovenskih univerz, s SURS-a, z Banke Slovenije in z UMAR-ja. Kot pglavitni težavi za napovedovanje gospodarskih gibanj so navedli pomanjkljivo teorijo poslovnih ciklov in enkratnost dogodkov, ki jih ni

mogoče prepoznati z zgodovinskimi podatki in opisati z enotnimi modeli. Z vidika sodelovanja s producenti podatkov so analitiki izpostavili predvsem problem revizije preteklih podatkov. Razprava je izpostavila potrebo po neodvisnosti napovedovalcev in po ponudbi konkurenčnih napovedi. Podan je bil predlog za oblikovanje sinteznega kazalca gospodarske aktivnosti na mesečni ravni, ta je po mnenju predstavnice SURS-a uresničljiv. Podoben kazalec že izračunavajo na srbskem statističnem uradu po metodologiji OECD za izračun sestavljenih kazalcev.

Sekcija o *odzivnosti ESS in ECB* na gospodarsko krizo se je bolj kot na iskanje vzrokov za prepočasen odziv na krizo usmerila k vprašanju, katere informacije so razpoložljive, katere so možne in katere so potrebne v razmerah globalne krize. Tudi institucionalni sistem mora biti odporen na spremembe v ekonomiji, hkrati pa dovolj prilagodljiv. Predstavljene so bile nekatere konkretne aktivnosti, s katerimi se skušajo kompenzirati

Delo
19.11.2009

Walter Radermacher, prvi statistik Evropske unije

»Če so vaše številke pomembne, so pomembne tudi za politične odločitve«

MIHA JENKO

»Zadaj in glede na zdajšnje stanje krize smo statistiki stonji tisto, kar smo lahko. Kriza je nastala zaradi vrednotenja v nepremičniškem sektorju in se preselila v finančni svet, posledice pa zdaj najbolj občutijo v gospodarstvu, družbi, sociali. Kriza ima življenjski cikelus. Najprej smo imeli opraviti z vrednostmi nepremičnin, ki jih je težko predvideti. Nato se je nepremičniški trg zrušil. Še posebno v ZDA. A take stvari se dogajajo tudi v vsakdanjem življenju.« nam je generalni direktor Eurostata Walter Radermacher (57) iz Nemčije odgovoril na vprašanje, kako kot glavni statistik Evropske unije ocenjuje recesijske razmere in ali so evropski statistiki v krizi dobro opravili svoje delo.

»Vrednost, ceno premoženja je težko meriti. V stabilnih razmerah lahko oredoostavite, da te vrednost

pogledate gospodarske cikle v povojnem obdobju, je bilo v Evropi kakšnih pet kriz, vendar je za daleč najboljše. Če pa se otežem nazaj – statistiki vedno gledamo v vrzratno ogledalo in ne delamo gospodarskih napovedi –, bi se tognji napovedovanju. Obdelujemo različne kazalnike, finančne trge, zaposlenost in opazimo, da so trgi še zelo odvisni od kapitalističnih injekcij in ukrepov vlade. Vprašanje je, ali se bodo okrepli mednarodni trgi in vplivali na domačo proizvodnjo in porabo.

Kaj je kriza pokazala statistikom? Kaj ste se iz nje naučili?

Pokazalo se je, da so bili naši kvalitativni podatki dobri. Manjkali so podatki o vrednosti premoženja, ki jih je težko meriti, vendar bomo to poskusili v prihodnje. V svetovnih okvirih bomo poskušali bolje komunicirati in izboljšati primerjave med podatki, denimo iz ZDA in Evrope. Izboljšali bomo dostop do podatkov za raziskovalce in tiste, ki

in emisije CO₂. Pozornost bomo prusmerili od produktivnosti dela in upoštevali multifaktorsko produktivnost.

Nekateri bodo družbene politike.

Evropa) se bolj zavedajo obremenitve okolja, drugi (Kitajska, tudi ZDA) manj. Kako gledate na to – in na nove krize, ki so pred človeštvom?

Poskušamo ločiti med kratkoročnimi interpretacijami in dolgoročnimi nalaganji družbene politike.

Dolgoročna projekcija Zdrženih narodov je, da se bo svetovno prebivalstvo do leta 2050 povečalo na deset milijard. To bo začetna točka resnične velike krize. Teh deset milijard ljudi bo potrebovalo hrano, vodo – pa ju že zdaj nimamo dovolj. Uporabljali bodo energijo in druge naravne danosti, imeli bodo pričakovanja o življenjskem slogu, ki bo tak, kot je zdaj moj ali vaš. Če upoštevate vse to, bodo prihodnja desetletja vodila v konfrontacije in mi-

Časnik Delo, 19. 11. 2009:
pogovor s generalnim direktorjem Eurostata

2009 – Statistika v kriznih časih: večje zahteve, manj sredstev; kje so rezerve?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

pomanjkljivosti statističnega sistema, ki jih je razkrila ekonomska kriza, na primer pomanjkanje monetarnih mikropodatkov. ECB je tako uvedla dve novi anketi, anketo o financah in potrošnji gospodinjstev in kvalitativno anketo malih in srednje velikih podjetij o potrebah, preferencah in dostopnosti financ (S. Pérez-Duarte in sodelavci). Gospodarska kriza je izpostavila tudi vprašanje zadolženosti gospodinjstev. To področje je namreč po raziskovanjih Banke Slovenije metodološko in podatkovno praktično nerazvito (B. Ferk). Korak v smeri večje prilagodljivosti ESS je tudi sprejetje nove uredbe o evropski statistiki leta 2009. Večjo prožnost ESS naj bi omogočali novi ukrepi: evropski pristop k statistiki, izmenjava zaupnih podatkov in lažja izvedba začasnih neposrednih statističnih aktivnosti (G. Ružič in K. Hren).

Gospodarska kriza občutno znižuje javnofinančne prihodke in hkrati povečuje potrebe po izdatkih za blažitev njihovih posledic. V takih okoliščinah je učinkovita izraba razpoložljivih sredstev še pomembnejša. Slovenija razvija kot instrument za čim

Z leve: Iztok Jamnik, Milan Kajič, Matjaž Gorenc

bolj racionalno usmerjanje javnih sredstev tako imenovani razvojni proračun. Na posvetu je bila predstavljena zamisel, kako naj bi bila po zgledu sistemov OECD in Mednarodnega denarnega sklada zasnovana metodologija za spremljanje učinkov porabe javnofinančnih sredstev pri končnem porabniku (A. Murn). Prikazan je bil proces načrtovanja razvojnih politik in identifikacije ter opredelitve dejavnikov učinkovitosti (K. Lautar in F. Klužer). Oba pristopa sta v praktični realizaciji z vidika podatkovnih potreb zelo zahtevna in ju ni mogoče uresničiti brez premišljenega povezovanja podatkovnih baz.

Na posvetu so bile obravnavane nekatere konkretne analize o uporabnosti razpoložljivih statističnih podatkov kot podpore znanstvenorazsikovalni politiki, makroekonomski politiki in zdravstveni politiki. Splošna ugotovitev je bila, da je izkoriščenost teh podatkov skromna glede na njihovo razpoložljivost, da je za njihovo korektno uporabo treba upoštevati metodologije in da iz metodoloških značilnosti izvirajo nekatere omejitve uporabnosti teh podatkov. Primer nizozemskega statističnega urada o razvoju kratkoročnih

kazalnikov je pokazal, kako je mogoče brez dodatnih zbiranj, torej na osnovi že razpoložljivih podatkov, oblikovati nove, vsebinsko zanimive in za uporabnike koristne kazalce.

Sekcija o odrazu recesije na trgu dela je naprej prispevala zanimivo empirično raziskavo o trajanju brezposelnosti v Sloveniji za obdobje 2004–2008, izdelano na osnovi analize preživetja z uporabo Coxovega modela sorazmernih tveganj. Za analizo je bila uporabljena podatkovna baza Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (A. Kavkler in sodelavci). Podan je bil tudi empirični prikaz, kako se recesija odraža na različnih kazalnikih trga dela v evropskih državah (M. Divjak).

Pri spremljanju učinkov krize na blaginjo in kakovost življenja ter s tem povezanimi ukrepi socialne politike so nepogrešljivi podatkovni vir ankete o porabi gospodinjstev (APG) in ankete o dohodkih in življenjskih pogojih (EU - SILC). Dolgoletne izkušnje Inštituta za ekonomska raziskovanja pri uporabi podatkov iz APG in iz novejših anket EU - SILC so potrdile kakovost in

Anuška Ferligoj

Okrogla miza: Podatkovna podpora za članstvo Slovenije v OECD

2009 – Statistika v kriznih časih: večje zahteve, manj sredstev; kje so rezerve?

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

Panelna razprava: Podatki kot podpora politikam

uporabnost podatkov iz obeh virov za raziskovanje različnih družbenih vprašanj, tudi v kriznih razmerah. Upravičenost obeh virov podatkov potrjuje njuna vsebinska komplementarnost, večjo uporabo pa preprečujejo metodološke razlike, zato je izkoriščenost podatkov iz obeh dragih anket precej skromna. Uporabniki podatkov so se na posvetu zavzeli, da se baza mikropodatkov EU - SILC dopolni z ustrezno metodološko dokumentacijo.

V odmevni panelni razpravi o napovedovanju gospodarskih gibanj so razpravljavci opozorili na pomanjkljivo teorijo poslovnih ciklov in na enkratnost dogodkov, ki jih ni mogoče prepoznati z zgodovinskimi podatki in opisati z enotnimi modeli. Dodatna omejitev pa so revizije že objavljenih podatkov. Podan je bil predlog za oblikovanje sestavljenega kazalnika gospodarske aktivnosti na mesečni ravni. Mag. Karmen Hren je idejo ocenila kot uresničljivo, hkrati pa hudomušno pristavila: "Napovedovati je tako, kot bi vozila naprej in pri tem gledala nazaj." Dober poznavalec statistike nekoč in danes, Tomaž Banovec, upokojeni direktor slovenskega statističnega urada, pa je dodal: "Cesta pa je še polna razpok in lukenj."

Kriza ogroža *trajnostni razvoj* na različnih ravneh in na različnih segmentih Na 19. statističnih dnevih je bil trajnostni razvoj v kriznih razmerah obravnavan z vidika posameznika. Inštitut za varovanje zdravja je predstavil prve rezultate raziskav o tem, kako vpliva kriza na zdravje prebivalstva, in sicer v luči podatkov o bolniških odsotnostih. S prikazom povezovanja dveh podatkovnih baz (evidence o začasni in trajni odsotnosti z dela in perinatalnega informacijskega sistema) pa je opozoril na izjemen podatkovni potencial te ustanove, vendar je ta zaradi nepoznavanja, nesodelovanja in metodoloških problemov slabo izkoriščen (M. Omerzu in sodelavci). SURS je opozoril, da javnost ni ustrezno obveščena o vsebini in načinu merjenja trajnostnega razvoja, kar povzroča poenostavljeno in površno razumevanje trajnostnega razvoja, saj ga večina ljudi še vedno enači z varovanjem okolja. Predstavljeni so bili rezultati pobude SURS-a, kako je mogoče s sodelovanjem uporabnikov prikazati kazalnike trajnostnega razvoja na bolj poljuden način (M. Suvorov).

Pomemben vir podatkov za spremljanje trajnostnega razvoja in seveda tudi drugih področij so popisi. Na 19. statističnih dnevih smo se seznanili z načrti SURS-a za izvedbo popisa kmetijskih gospodarstev leta 2010 in popisa prebivalstva leta 2011. Pri izvedbi obeh popisov je načrtovana uporaba administrativnih evidenc. Pri popisu kmetijstva bodo administrativni viri delno nadomestili tradicionalni način zbiranja podatkov, popis prebivalstva pa naj bi bil izpeljan kot registrski popis, torej naj bi bili vsi podatki pridobljeni iz administrativnih virov. Slovenija se s tem pridružuje redkim evropskim državam, ki so že uspešno izvedle registrske popise. Načrte za izvedbo registrskega popisa je na posvetu predstavila tudi Slovaška.

pogovor ob robu

Walter Radermacher,

generalni direktor Eurostata:

Statistiki se zavedamo potreb uporabnikov v času gospodarske in finančne krize in smo seznanjeni z novimi izzivi merjenja napredka družbe ali blaginje in trajnostnega razvoja. Toda ali so evropski statistični uradi usposobljeni za hitre spremembe v proizvodnji evropske statistike?

»Evropski statistični sistem (ESS) je pod velikim pritiskom; na eni strani so zahteve po novih statistikah, na drugi pa, kot rezultat gospodarske in finančne krize, velika zmanjšanja denarnih sredstev in velik pritiska glede zmanjšanja obremenitev. Potrebne so izboljšave, bodisi glede novih proizvodov, ki bodo zadostili novim potrebam, bodisi glede kakovosti. Pravna podlaga številnih statističnih akcij je dobra stran evropske statistike, vendar hkrati tudi ovira, ko so potrebne zelo hitre spremembe. ESS je sprejel v svojem delovnem programu ukrepe za določanje prednostnih nalog, da bi se prilagodil obravnavanju novih potreb. V kombinaciji s prenovo procesa statistične proizvodnje bo to zagotovilo sistemu dovolj prožnosti, da se bo lahko stalno prilagajal potrebam uporabnikov.«

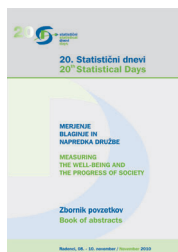
Statistični dnevi v Sloveniji skušajo ponuditi priložnost za odprto razpravo tudi drugima dvema partnerjema, tj. uporabnikom in dajalcem podatkov. Kakšen je vaš vtis o taki vrsti razprave na Statističnih dnevih leta 2009?

»Statistični dnevi so tako na državni kot tudi na mednarodni ravni pomemben dogodek za izmenjavo mnenj med uporabniki in dajalci podatkov. Takšni dogodki – organizirani so v številnih državah kot tudi na evropski in mednarodni ravni – zagotavljajo stalen dialog z glavnimi deležniki. Radenci so se zaradi svoje zasnove in sodelovanja številnih visokih predstavnikov iz drugih držav z leti dokazali kot dogodek, ki je deležen veliko pozornosti in ima močno podporo v mednarodni statistični skupnosti.«

Statistika za ljudi in o ljudeh

Tretje obdobje (2001–2010) • Statistika v družbi tretjega tisočletja

20. posvet: 2010 Merjenje blaginje in napredka družb

Temo jubilejnih, 20. statističnih dnevov je zarisal že posvet v prejšnjem letu, ko smo razglabljali, kakšna je vloga statistike v kriznih razmerah in kako lahko statistika pomaga pri iskanju poti za čimprejšnji izhod iz krize.

Usmeritev statistike k spremljanju družbenega razvoja z vidika kakovosti življenja današnjih in jutrišnjih generacij so v zadnjih letih napovedovale tudi nekatere pomembne strokovne konference (»BDP in več«), svetovni projekt OECD »Merjenje napredka

družb« in priporočila vrhunskih znanstvenikov, Nobelovih nagrajencev Josepha Stiglitz in Amartya Sene. ESS se je na te dogodke odzval s pobudo za ustanovitev strateške skupine za merjenje napredka, blaginje in trajnostnega razvoja.

Tema jubilejnih, 20. statističnih dnevov je torej merjenje blaginje in napredka družbe. Vsebina programa in napovedani prispevki obetajo spet strokovno zanimivo srečanje, ki bo v panelni razpravi in v sekcijah obravnavalo različne poglede na pojmovanje blaginje, na razsežnosti blaginje in na načine merjenja blaginje. Obravnavani bodo tudi kakovostni in številčni kazalniki kot eno glavnih orodij za spremljanje blaginje in predstavljeni načini, kako je mogoče izboljšati njihovo uporabnost v analizah blaginje. Posvet bodo tudi tokrat spremljale okrogle mize, namenjene izkazovanju desezoniranih podatkov in dvigu ravni statistične pismenosti v Sloveniji. Z razvojnimi dosežki z različnih področij statistike pa se bomo seznanili na posebnih predstavitev.

Še na mnoge Statistične dneve!

Statistični dnevi v Radencih torej praznujejo dvajseti jubilej, še vedno sveži, vedoželjni, pripravljeni sprejemati medse nove prijatelje, s pogledom, uprtim naprej, letos s temo o blaginji in o družbenem napredku.

Od kod Statističnim dnevom ta vitalnost, kajti v mednarodnem okviru ni ravno veliko – po zasnovi in udeležbi – primerljivih strokovnih posvetov s področja uradne statistike, ki bi se lahko ponašali s skoraj četrstoletno tradicijo?

Zagotovo imata za uspeh Statističnih dnevov velike zasluge oba organizatorja, Statistični urad Republike Slovenije in Statistično društvo Slovenije, ki s svojimi sodelavci in ob pomoči gostitelja poskrbita, da vse teče gladko. Udeleženci doživljamo ta srečanja večinoma kot prijetno in koristno strokovno druženje prijateljic in prijateljev, kolegic in kolegov, ki nas povezuje zanimanje za statistiko. Navadno niti nimamo občutka, da so za temi posveti skrbne priprave, premišljena organizacija, veliko dela ter osebna zavzetost ljudi iz organizacijskega odbora in njihovih ožjih sodelavcev.

A tudi še tako odlična organizacija ni zagotovilo za uspešno strokovno posvetovanje! Pri pregledovanju in prebiranju obsežne dokumentacije se nam je nič kolikokrat potrjevalo, da je posebnost statističnih Radencev pravzaprav v tem, da ves čas delujejo kot učinkovit mehanizem za tkanje povezav (ali s sodobnim izrazom za 'mreženje') in kot domiselna oblika komunikacije in prenosa znanja.

Uspeh statističnih srečanj gre torej iskati v preprostem dejstvu, da so ta srečanja že prav od začetka zasnovana kot aktivno strokovno druženje strokovnjakov za državno statistiko z uporabniki in dajalci podatkov. Radenci so pred četrto stoletja

lansirali to, kar predstavlja danes pod sloganom 'komuniciranje z dajalci in uporabniki' statističnih podatkov eno vodilnih strateških usmeritev državnih statistik v Evropi in v svetu.

Več sto prispevkov nam na različne načine zgovorno pritrjuje, kako pomembno vlogo so imeli statistični posveti za razvoj uradne statistike vse od prvih srečanj dalje. Statistični dnevi so bili tisti forum, kjer so se izgrajevale, dopolnjevale in preverjale zamisli o razvoju državne statistike v Sloveniji, pa naj je šlo za oblikovanje temeljnih razvojnih konceptov, za strategijo vstopa v EU in druge mednarodne povezave, za razvoj novih področij v okviru programov statističnih raziskovanj ali za postavitev institucionalnih, infrastrukturnih in zakonodajnih temeljev.

Aktivno sodelovanje drugih pooblaščenih izvajalcev statističnih raziskovanj na Statističnih dnevih (AJPEŠ-a, Banke Slovenije, IVZ-ja, Ministrstva za finance, ZPIZ-a in Zavoda RS za zaposlovanje) in drugih državnih ustanov (CURS, DURS in drugih) je zagotovo prispevalo k boljšemu medsebojnemu poznavanju in s tem tudi pospešilo razvoj pri uporabi administrativnih evidenc za statistične namene.

Statistična srečanja so spodbujala komunikacijo tudi z raziskovalci z univerz, z drugih državnih uradov (na primer z UMAR-ja) in z raziskovalnih inštitutov, pa naj je šlo za uporabo statističnih podatkov za raziskovalne namene ali za sámo raziskovanje in razvoj na področju uradne statistike. Zagotovo moramo na tem mestu omeniti konstruktivne pobude raziskovalcev pri uvajanju sodobnih pristopov do mikropodatkov. V svojih analitičnih študijah, obravnavanih na statističnih srečanjih, so ob pomoči podatkov uradne statistike vnaprej razkrivali vrsto resnih družbenih vprašanj (na

Družabni večer

primer analize posledic staranja prebivalstva), hkrati pa so z modeli za napovedi in analize opozarjali na razvojne možnosti in dileme. Z uporabo statističnih podatkov v zahtevnih analizah in modelih se je na celosten način potrjevala koristnost teh podatkov in razkrivale njihove pomanjkljivosti.

Tudi tuji udeleženci so našli v Radencih marsikateri odgovor na strokovna vprašanja ali dobili marsikakšno zamisel, kako naprej. Statistikom iz drugih statističnih uradov so Statistični dnevi ponujali odlično priložnost, da preverijo svoje dosežke in v neposrednem stiku s predstavniki Eurostata ali s kolegi iz drugih uradov razjasnijo strokovne dileme ali poglede. Ta priložnost je bila posebej dragocena za statistike z Zahodnega Balkana. Predstavnikom Eurostata in drugih mednarodnih ustanov pa so Statistični dnevi omogočali, da od blizu spoznajo, kaj pomeni harmonizacija statistike in uresničevanje drugih njihovih zamisli v konkretnih razmerah, ki se med državami precej razlikujejo.

Še na mnoge Statistične dneve!

Lea Bregar,
avtorica
strokovnega pregleda in vsebinske analize posvetov
v tej jubilejni publikaciji

Statistična srečanja so torej na številne načine in po številnih poteh prispevala k razvoju uradne statistike v Sloveniji, pa tudi zunaj njenih meja. Z opozarjanjem na družbena vprašanja in s spodbujanjem institucionalnega povezovanja pa je njihov vpliv segel tudi prek meja statistike.

In še mimo ene ugotovitve ne moremo ob koncu tega pregleda: skoraj 900 dokumentiranih prispevkov razkriva izjemno vsebinsko raznolikost in bogastvo področij, ki jih pokrivajo sodobne statistične službe, tudi državna statistika v Sloveniji. Uradna statistika je danes zagotovo eden največjih svetovnih ponudnikov podatkov, to je številčnih podatkov, ki so v glavnem brezplačni, čedalje bolj kakovostni, metodološko usklajeni in dostopni. Kot taki predstavljajo mogočo osnovo za univerzalno sporazumevanje in za ustvarjanje znanja v posamezni državi in globalno. A težava je v tem, da sta zavedanje o tem bogastvu in njegovo poznavanje preskromni glede na vložena sredstva in potenciala. Verjamem, da bodo Statistični dnevi zavzeto nadaljevali iskanje poti, kako usposobiti širši krog uporabnikov za kvalificirano uporabo podatkov in kako povečati izkoriščenost razpoložljivih virov in že zbranih podatkov. Statistična srečanja v zadnjih letih že obetajo premik v tej smeri.

• • •

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Abad Pedro	Implementation of the statistical framework for the compilation of money and banking statistics in Spain, 1998	Banovec Tomaž	Statistika in prihodnost države - poslovne in druge statistike, 1996
Ahčan Aleš, Polanec Sašo	Socialna varnost in upokojevanje med tranzicijo: mikroekonometrični dokazi iz Slovenije, 2008	Banovec Tomaž	Elementi za pripravo plana za prevzem statistične ureditve Evropskih skupnosti Slovenian statistical acquis 1998-2002, 1998
Albreht Tit	Razvoj kazalnikov zdravja in zdravstvenega varstva kot podpora spremljanju odločitev zdravstvene politike, 2003	Banovec Tomaž, Klanjšček Mirko	Statistika parametrov informacijske družbe, 1998
Alsaleh Mohammed Ahmed Ali	On forecasting exchange rate : a time series analysis, 2002	Banovec Tomaž	Informacijska družba – makroekonomska določitev in uradna statistika, 1999
Antončič Vojko	Indikatorji neekonomskih aspektov družbenega razvoja, 1989	Banovec Tomaž	Kooperativna administrativna baza povezanih podatkov treh registrov (KABPP3R), 1999
Antončič Vojko, Gnidovec Meta	Zaposlitvena pot z vidika samostojnosti, 1995	Banovec Tomaž	The use of administrative sources for statistics and international comparability: Slovenia-records and national statistics, 2000
Apostolovska Biljana, Bogov Dimitar	Implementation of the data warehouse and automation of the national accounts, 2000	Banovec Tomaž	Statistika in administrativno okolje : pojavi - dogodki značilni zanje, njihovo administrativno spremljanje, omrežja, javnopravne in druge evidence in državna statistika, 2001
Arnež Marta, Belak Eva, Vehovar Vasja	Natančnost ocen v uradnih anketah, 1994	Banovec Tomaž	E-poslovanja, država in njena statistika, 2002
Arnež Marta, Novak Tatjana, Vehovar Vasja, Zaletel Metka	Geo-informacijski sistem za načrtovanje vzorcev, 1996	Banovec Tomaž	Razmislje o majhnih državah in evropski statistiki, o hedonskih metodah in omrežjih za e-poslovanja, 2002
Arnež Marta, Belak Eva, Jukić Nina	Imputacije izdatkov na primeru četrletne ankete o potovanjih domačega prebivalstva, 2002	Banovec Tomaž	Resorne in uradne statistike na primeru nepremičnin in zemljiške politike, 2003
Arnič Andreja, Šeremet Tatjana	Analysis of procedures and experiences with the implementation of the classification server, 2002	Banovec Tomaž	Ali imamo v Sloveniji preveč ali premalo stanovanj?, 2005
Artenjak Janez, Tominc Polona	Enterprise input-output modelling in the cost-volume-profit analysis, 2003	Banovec Tomaž	Upravljanje staranja, oprto na izkazana dejstva ter na urejene in povezane evidence in na napovedane spremembe, 2008
Arthur Stephan	Experience with constructing composite asset price indices, 2004	Barba Jana, Čemažar Andreja, Čepar Drago, Kurinčič Irena, Palčič-Likar Zdenka	Statistika upravičencev do družinskih prejemkov, 1995
Arthur Stephan V.	Stephan Data sharing between central banks - recent developments in the Bank for International Settlements, 2005	Barbieri Giovanni	Statistical web sites from dissemination to learning tools, 2001
Artnik Barbara, Vidmar Gaj, Javornik Jana S	OLAP for health statistics : how to turn simple spreadsheet into a powerful analytic tool, 2002	Bavdaž Mojca, Ograjenšek Irena, Bregar Lea	Primerjalna analiza spletnih strani izbranih ponudnikov statističnih podatkov, 1999
Astin John	Measuring EU inflation : the harmonised indices of consumer prices, 1998	Bavdaž Mojca, Agović Almira	Primerjava števila prebivalcev po popisu 2002 in Centralnem registru prebivalstva na ravni občin, 2004
Astin John	Structural funds allocation formula : the calculation of GDP in purchasing power standards, 1998	Bavdaž Mojca	Respondenti v anketah podjetij in njihov pogled na statistiko, 2006
Atanasovska Slavka, Georgievska Snežana, Hrisafova Maja	Enlargement of the system of national accounts in the Statistical Office of the Republic of Macedonia, 1996	Bavdaž Mojca	Razkorak v konceptih – razlog za ali proti anketam podjetij?, 2007
Auer Josef	Producer price indexes (PPI'S) for services industries, 2004	Bazler-Madžar Marta	Globalna produktivnost proizvodnih činilaca u jugoslovenskoj privredi, 1989
Babič Marjan	Varovanje individualnih podatkov in raziskovalno delo, 1994	Beesley Richard	Joined-up data - finding the best data source for your needs, 2002
Babič Marjan	Elektronsko poslovanje v plačilnem prometu, 1997	Belak Eva, Zaletel Metka	Anketa o porabi energije in goriv v Sloveniji v letu 1997, 1997
Bader Erich	Austria's integration into the European system of territorial breakdown (NUTS), 1994	Belak Eva, Inglič Rihard Tomaž	Poskusna anketa o porabi časa, 1998
Bahovec Vlasta, Valdevit Mirna	Netipične vrednosti u vremenskim serijama, 1989	Belak Eva, Škafer Božič Alenka	Statistika turizma - anketa o potovanjih domačega prebivalstva, 1999
Balassone Fabrizio, Franco Daniele, Zotteri Stefania	Fiscal rules : indicators and underlying statistical frameworks, 2002	Belčič Franc	Količina in struktura dela ter zaposlenost v javnem zavodu, 2006
Baloh Plahutnik Staša	Kazalniki trga dela, 2003	Bele Igor	Merjenje in analiza sodnih zaostankov, 2006
Bandelj Andreja	Študija izvedljivosti za oblikovanje skupin podjetij, 2006	Benedik Boža	Statistično spremljanje kratkoročnih gibanj investicij v državah članicah EU, 1997
Banovec Tomaž	Družbeni sistem informiranja in statistika, 1987	Benedik Boža	Statistika osnovnih sredstev v Sloveniji in uvedba ESA 95, Evropskega sistema nacionalnih računov, 2000
Banovec Tomaž	Slovenska državna statistika v mednarodnem okolju : izziv in sredstvo za mednarodna povezovanja, 1993	Benedik Boža	Statistika osnovnih sredstev v Sloveniji, 2001
Banovec Tomaž	Nove občine, administrativni registri, državna statistika in statistične regije tudi v Sloveniji, 1994	Benesch Thomas	Electronic commerce - effort potential in small and middle enterprises in Austria, 1999
Banovec Tomaž	Registrska orientacija države in dejavnost državne statistike, 1994	Benesch Thomas	A way to measure internet craze, 1999
Banovec Tomaž	Model podatkov v Republiki Sloveniji – potrebe po povezovanju in večnamenski uporabi statističnih in evidenčnih podatkov za potrebe socialne politike, 1995	Benesch Thomas	The CLICK ON model, 2000
Banovec Tomaž	Geografske (teritorialne) statistične členitve teritorija Evrope in Slovenije, 1996	Benesch Thomas	Electronic commerce in the emerging markets of Central and Eastern Europe (CEE), 2000

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Bernard Vukadin Barbara, Kovač Nataša, Kušar Urška, Zupan Nika	Mednarodna izmenjava okoljskih podatkov	Bregar Lea, Ograjenšek Irena, Rovan Jože	Uporabnost statističnih podatkov iz bilance uspeha za analizo stroškov dela, 1995
Bernot Baebler Tea	Pomembni podatki evidence dela Slovenije - oznake vrste in zahtevnosti dela in poklicev, 1994	Bregar Lea, Rovan Jože, Ograjenšek Irena	Analiza stroškov dela v Sloveniji na osnovi zaključnih računov za leto 1995, 1996
Bevc Milena, Ložar Breda	Učinkovitost študija v Sloveniji v 90. letih - merjenje in rezultati, 2001	Bregar Lea	Ocenjevanje realne dodane vrednosti s pomočjo nadomestnih kazalcev, 1996
Bevc Milena, Stanovnik Tine, Prevolnik Rupel Valentina	Analiza porazdelitve javnih izdatkov za izobraževanje med različne socialnoekonomske skupine prebivalstva v Sloveniji ob koncu 90. let, 2002	Bregar Lea	Informacijska in telekomunikacijska tehnologija in razvoj statistike : nekatera organizacijska in vsebinska vprašanja, 1997
Bevc Milena	Indikatorji na znanju temelječe (slovenske) družbe s poudarkom na indikatorjih formalnega izobraževanja (za Slovenijo) ter vlogi Lizbonske strategije, 2005	Bregar Lea, Ograjenšek Irena, Pustišek Matevž	Novo tehnologije kot sredstvo za inovativno uporabo podatkov uradne statistike, 1998
Bevc Milena, Komun Klemen, Murovec Nika	Emigracija slovenskih raziskovalcev v obdobju 1995-2004 - metodologija proučevanja in glavni rezultat, 2006	Bregar Lea	Informacijska družba in statistika : nekateri razvojni izzivi in dileme, 1999
Bier Werner	Economic Statistics for a Single Monetary Policy - Objectives, Achievements, Important Gaps, 2005	Bregar Lea, Bavdaž Mojca	Structural business statistics and the role of meta database in its development, 2000
Billard Lynne	Analysis of Distributions Using Copulas	Bregar Lea, Ograjenšek Irena, Bavdaž Mojca	E-izobraževanje in statistika, 2001
Bizjak Danica	Environmental expenditure in the EU member states and environmental expenditure data gathered by the Statistical Office of the Republic of Slovenia, 2000	Bregar Lea, Bavdaž Mojca	Statistical literacy and statistical training in Slovene municipalities, 2002
Bizjak Danica	Samostojna raziskava o okoljskih izdatkih v Republiki Sloveniji - pilotni projekt, 2003	Bregar Lea, Bavdaž Mojca	Survey on students' attitude to statistics : lessons for educators and producers of statistics, 2003
Bizjak Milica	Vpliv izvoznih in uvoznih cen na rezultate blagovne menjave SFRJ s tujino, v obdobju 1970-1986, 1987	Bregar Tone	Nekatera metodološka vprašanja in viri statistike menjave storitev s tujino, 1994
Björkqvist Sven I.	Co-operation as a key to successful electronic data collection, 1999	Bregar Tone	Metodološke podlage in viri statističnega spremljanja enot s kapitalsko udeležbo tujih oseb, 1996
Blejec Andrej	Statistično izobraževanje na biološkem oddelku Biotehniške fakultete, 1994	Bretschneider Alfred	Management of government programs – a neglected working field for statisticians?, 2001
Blejec Andrej, Kramberger Anton	Pregled statističnega izobraževanja na Slovenskem, 1994	Bricelj Mitja	Nova morska strategija Evropske unije in statistika, 2008
Blejec Andrej	EDA in sodobna statistična grafika, 1995	Brünger Heinrich	A major function of official statistics in the information society : certification of data, 2000
Blejec Meta	Uporaba poslovnega registra za statistične namene, 1994	Bucevska Vesna	Improving survey quality through broadening of its definition, 2000
Blejec Meta, Hlavaty Marija	Uporaba evropske osrednje klasifikacije proizvodov v slovenski statistiki, 1997	Buder Elisabeth	The 2001 combined census in Austria, 2002
Bobnar Polona	Makroekonomski informacijski sistem kot podlaga za odločanje posloводства in lastnikov, 1994	Bugarin Radislav Marinić	Medjuzavisnost ličnih dohodaka, produktivnosti rada i drugih kvalitativnih elemenata ekonomije poslovanja u industriji Vojvodine u periodu od 1976. do 1986. godine, 1987
Bohata Marie	Izvajanje Kodeksa ravnanja evropske štatistike: pot do visokokakovostne statistike Skupnosti, 2006	Buhmann Brigitte, Achermann Yvonne, Martinovits Alex	Comparability of labour force data from different sources : the first step towards a labour accounting system, 1995
Bole Veljko	Konsistentne ocene deflatorjev komponent končnega povpraševanja, 1989	Bull Peter	Statistical requirements for monetary union as seen from the European monetary institute, 1997
Bole-Kosmač Daša	Več o enotni klasifikaciji znanosti v Republiki Sloveniji, 1996	Butina Vida	Statistike okolja in njihov vpliv na gospodarski razvoj, 1996
Bole-Kosmač Daša	Initiatives of certain so-called transsectorial research fields to be better placed in research field classificatioos, 2001	Butina Vida	Environmental accounts and related future work at the Statistical Office of the Republic Slovenia, 2000
Borko Mitja	Evropska kompatibilnost Slovenije na področju predpisov in standardov, 1994	Butina Vida	NAMEA - model matrike nacionalnih računov z vključitvijo okoljskih računov, 2003
Božič Katja	Obrestne mere, 1997	Butina Vida	Vodni računi, 2004
Božič Tomaž, Katnič Nika, Suvorov Mojca	Harmonizacija statistike energetike, 1999	Cajhen Janica, Jereb Puhar Vitja, Kavšek Aleš, Klep Jožica, Šeremet Tatjana, Vesel Andreja	Strežnik za statistične klasifikacije – opis prototipne rešitve, 1999
Brackfield David	Short term economic statistics and the current crisis -The OECD perspective	Capriolo Gonzalo	Reconciling deficits and changes in debt and consequences of inflation-indexation in the debt accumulation process, 2000
Braunsberger Frida	Vzpostavitev sistema Intrastat v Sloveniji v okviru širitvenega projekta za statistiko zunanje trgovine, 2001	Carré Hervé	Co-operation among statistical offices in the European Union, 2006
Braunsberger Frida, Mikuž Stanislav	Uvajanje Intrastata v Republiki Sloveniji kot skupni projekt SURS-a in CURS-a, 2003	Carone Giuseppe	Assessing the economic and budgetary impact of an ageing population: the EU approach, 2008
Bregar Anton	Državni primanjkljaj in državni dolg po metodologiji Evropske Unije - analiza agregatov, 1997	Chantraine Alain	Statistics, European integration and countries in transition, 1994
Bregar Lea	Nekatera vsebinska in metodološka vprašanja indeksov cen kot indikatorjev stopnje inflacije, 1987	Cimperman Feliks, Kožar Anton	Medvalutni odnosi in blagovni tokovi Slovenije s tujino, 1994
Bregar Lea	Konjunktorni indikatorji - svetovne izkušnje za slovensko statistiko, 1993	Cimperman Feliks, Kotar Tomaž, Kožar Anton, Strojan Kastelec Andreja	Ocena cen in količin v blagovni menjavi Slovenije po 1991. letu, 1996
Bregar Lea	Statistika v tranziciji – problematika kontinuitete, 1994	Cook Len	The impact of technology on the quality of statistics, 2001

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Crowley J. Paul	Izboljšanje vodenja in sodelovanja v Evropskem statističnem sistemu, 2009	Diday Edwin	New Data Mining Model by Symbolic Data Analysis, 2009
Cunder Tomaž, Pajntar Neva	Tipologija kmetij in nastavitve knjigovodstva, 1994	Dimovski Vlado	Od teoretičnega konstrukta do kakovostnega vprašalnika, 1994
Čerk Anka, Gorjan Nataša	Podjetje - naš partner. EDI-FIN – prehajanje na elektronsko poročanje za potrebe statistike, 2000	Dimovski Vlado, Zager Miran, Perdan Aleksander, Smole Jože, Garantini Tomo	Povečevanje konkurenčne sposobnosti slovenskih regij z vidika podpornih institucij in instrumentov s posebnim oziranjem na vlogo države, 1998
Čerk Anka, Križman Irena, Klanjšček Mirko	Project "Electronic collection of raw data from enterprises" (e-core), 2002	Dimovski Vlado, Zager Miran, Mirnik Tina	Vloga elektronskega poslovanja v sodobnem svetu, 1999
Černe Andrej	Evropa regij - nove meje, stara merila, 1998	Divjak Matej, Svetin Irena	Vstopne in izstopne ovire trga delovne sile, 2008
Černe Slavica	Publikacija o prometnih statistikah v državah srednje in vzhodne Evrope, 1997	Divjak Matej	Odraz recesije v kazalnikih trga dela, 2009
Černič Istenič Majda, Kveder Andrej, Perpar Anton	Socio-ekonomski kontekst kot pojasnjevalni dejavnik razlik v rodnostnem vedenju, 2003	Djordjević Ljubica, Štuhec Snežana	Volitve '92 - analiza volilne populacije v povezavi z drugimi kooperativnimi bazami podatkov, 1993
Černigoj-Sadar Nevenka	Prosti čas, 1995	Djordjević Ljubica	Stanje in priprave za prehod na poslovni register Slovenije, 1994
Černigoj-Sadar Nevenka, Brešar-Iskra Alenka	Kakovost življenja v različnih življenjskih obdobjih, 1995	Doktorikova Viera, Mončan Miroslav	Popis prebivalstva kot vir zanesljivih podatkov za upravljanje svetovne gospodarske krize, 2009
Černigoj-Sadar Nevenka, Brešar-Iskra Alenka	Vpliv socialnega položaja na zdravje, 1995	Dolenc Danilo	Strateška vprašanja statističnega spremljanja selitev in regionalni vidik notranje migracijske (ne)povezanosti Slovenije, 1998
Čertanec Barbara, Kozina Lea, Remec Matija	Zaznavanje gospodarske krize v anketah o poslovnih tendencah in mnenju potrošnikov, 2009	Dolenc Danilo	Delovne migracije v Sloveniji, 2000
Česen Tanja	Mednarodne primerjave nacionalnih računov, 1993	Dolenc Danilo	Prostorska mobilnost diplomantov, 2001
Česen Tanja	Statistični podatki za kvartalno ocenjevanje bruto domačega proizvoda s proizvodne strani, 1994	Dolenc Danilo, Lipovšek Boris	Popis 2002 - nov pristop in inovativnost pri procesiranju podatkov, 2002
Česen Tanja	Četrletni nacionalni računi v makroekonomski analizi in prognozi, 1996	Dolenc Danilo	Nova paradigma diseminacije statističnih podatkov in odziv uporabnikov nanjo, 2005
Česen Tanja	Četrletno ocenjevanje dodane vrednosti v finančnem posredništvu, 1997	Dolenc Danilo, Božič Ana	Zbiranje, obdelava in izkazovanje občutljivih podatkov statističnih raziskovanj, 2008
Čibej Jože Andrej	Statistika kot element splošne izobrazbe, 1994	Dolenc Danilo	Registrski popis prebivalstva v letu 2011 - nov izziv slovenske državne statistike, 2009
Čeranić Milijana	Collection and use of environmental data, 2003	Dolničar Vesna	Informacijske tehnologije in samostojno življenje starostnikov, 2008
Čeranić Milijana	Use of statistical data in environmental projects, 2005	Domadenik, Irena	Merjenje brezposelnosti, 1994
Čeranić Milijana	Okolje kot rezultat razvoja, 2006	Domadenik Irena	Problematika merjenja stroškov dela pri vključevanju v Evropsko unijo z vidika podjetij, 1998
Čeranić Milijana, Stojiljković Dragi	Harmonizacija okoljskih raziskav in zmanjšanje bremena poročevalskih enot, 2007	Domijan Sašo	Evidence po vertikali v šolskem prostoru, 1999
Čirjakovič Jelena	Globalni izzivi na digitalnem trgu: primer glasbenih del, 2005	Domijan Tanja	Značilnosti in uporaba Standardne klasifikacije poklicev, 1997
Čirjakovič Jelena	Vpliv globalizacije na nacionalne račune: vloga multinacionalnih podjetij, 2009	Domijan Tanja	Novi pristop k pripravi nacionalne standardne klasifikacije izobraževanja, 2000
Damjan Maruška, Kutin Julija	Standardi SDMX – obveza ali priložnost?, 2007	Domijan Tanja	Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja - nov konceptualni pristop, 2006
Damjan Maruška, Kutin Julija	Uvajanje standardov sdmx v evropski statistični sistem, 2008	Domijan Tanja, Škrbec Tatjana, Damjan Maruška	Problematika uporabe evidenc na področju izobraževanja za statistično poročanje in predlogi za njeno razreševanje, 2007
De Bolster Gerrit	The TELER project, a short description, 1997	Dominkuš Davor	Sožitje in solidarnost med generacijami, 2008
De Bolster Gerrit	Primary EDI : an architecture, 1998	Dovžan Irma, Ljubić Biljana	Možnosti za elektronsko prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje, 1999
De Bolster Gerrit	The electronic data reporter, 2002	Drača Šterman Gordana	SLO-EXPORT, izvozno/uvozno direktorij Gospodarske zbornice Slovenije na disku CD-ROM in v knjižni obliki, 1996
De Bolster Gerrit	The opportunities and challenges for NSI's and other data collectors, 2002	Drápal Stanislav	Statistical monitoring of globalisation and services - a challenge and necessity, 2004
De Vet Bas	Data for regional economic policy : forty years of regional accounts in the Netherlands, 1998	Dremelj Barbara	Spremljanje strukture in povpraševanja po poslovnih storitvah, 2004
Del Fabro Delević Snežana, Progar Zupan Renata	Harmonizirani denarni agregati za Slovenijo, 2002	Drenovec Franček	Tabela finančnih tokov Slovenije, 1996
Delfar Nataša, Kofol Bric Tatjana, Omerzu Mojca, Nadrag Petra	Spremljanje zdravja v gospodarski krizi na primeru bolniške odsotnosti, 2009	Drobež Katja	Finančne storitve v plačilni bilanci, 1997
Dernulc Simona, Kutin Julija	Statistični register kmetijskih gospodarstev, 2004	Drobnič Sonja	Dinamika na trgu delovne sile: dejavniki prehoda iz stanja brezposelnosti, 1995
Dernulc Simona	Uporaba administrativnih virov podatkov na področju statistike kmetijstva, 2007	Drobnič Sonja	Metodološki vidiki proučevanja kvalitete življenja, 1995
Devjak Srečko	Statistični predmeti na oddelku lesarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani, 1994	Dujić Slobodan	Vidiki neodvisnosti nacionalne statistike, 1994
Diaz Muñoz Pedro	Pridobivanje mikropodatkov za raziskovalni namen v Evropski Uniji, 2007	Dujić, Slobodan	Positivnopravni vidiki zaščite osebnih in tako imenovanih neosebni podatkov, 1994
		Dumičić Ksenija, Dumičić Srđan	Kontrola i pokazatelji kvalitete podataka u statističkim istraživanjima, 1989

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Dordević Aleksandra	Izvozne i uvozne cene i devizni kurs u statističkom pračenju spoljne trgovine, 1987	Gjeorgievskaja Violeta	Statistics and orientations for using administrative registers and evidences, 2000
Erjavec Tom	Distribucija relevantnih nacionalnih podatkov, 1994	Gjorgjević Ilija	Statistical information system for decision support, 2000
Erjavec Emil, Kniepert Martin	Tržno-cenovna kmetijska statistika v Sloveniji: pregled stanja, potreb in razvojnih možnosti, 1994	Glazel Dieter	Financial accounts in the European Union, 1996
Eržen Ivo	Statistika obnovljivih virov energije, 1994	Glazel Dieter	Statistical co-operation in the European Monetary Union, 2000
Fabijan Janez	Finančni sektor - finančno posredništvo, 1996	Globevnik Lidija, Vidmar Andrej	Vzpostavljanje celovitega sistema informacij o vodah, 2001
Fabijan Janez	Statistika sodobnih plačilnih inštrumentov in vplivi razvoja elektronskega denarja, 1997	Gmeiner Pavle	Zasnova za merjenje in rezultati nacionalne konkurenčne sposobnosti Slovenije, 1999
Fabijan Janez	Pomen izpolnjevanja novih zahtev Mednarodnega denarnega sklada v okviru posebnih standardov objavljajanja podatkov, 2000	Gojević Marija	Educational and economics structure of Croatian population by counties : census of population, households and dwellings, 2002
Feldmann Berthold	Harmonised business statistics in Europe, 1996	Golob Simon	Upravljanje z dokumenti kot sistem za kvalitetnejše upravljanje z znanjem, 2003
Ferk Barbara	Kazalniki in merjenje (pre)zadoloženosti posameznikov oz. gospodinjstev, 2009	Gorjan Nataša	Compilation of input-output tables for Croatia using RAS method, 2001
Ferligoj Anuška, Vehovar Vasja	Statistika na Fakulteti za družbene vede, 1994	Gorjan Nataša	Elektronski vprašalnik EDI-FIN, 1999
Ferruzza Angela	The population and housing censuses : the Italian 2001 experience, 2002	Gorjan Nataša	Vloga strukturne statistike podjetij pri spremljanju poslovanja slovenskega gospodarstva, 2001
Fischer Jakub	Estimates and revisions of gross domestic product in the Czech Republic, 2003	Gosar, Lojze	Usklajevanje razvojnih interesov v novih lokalnih skupnostih, 1993
Fischer Jakub	Data from enterprises and their using for statistical purposes : risks and challenges in the time of globalisation, 2004	Gosar Lojze	Prilagodljive podatkovne baze za lokalno upravo, 1994
Fischer Jakub, Sixta Jaroslav	Who Profits from the Czech Economic Growth?, 2006	Granner Franz	Intrastat - impacts on quality and methodological aspects, 2003
Fischer Jakub, Mazouch Petr	The Housing nad Population Census: an Anachronism or a Necessity	Grčar Dimitrij, Zupancič Samo	Elektronska trgovina : storitev ali blago, 1999
Flajs Andrej	Sistem družbenih računov in ekonomska statistika, 1989	Gregorčič Lucija, Kožuh Anica, Rebrica Nevenka, Radi Venčeslav, Nikolič Dušan	Finančno premoženje, ki ga je upravljala vlada Republike Slovenije v obdobju 1993 - 1996, 1997
Flajs Andrej	Računi države v sistemu nacionalnih računov, 1993	Gregori Nina	Nova normativna ureditev prijave prebivališča - nove možnosti pretoka podatkov z vidika prijavo-odjavne obveznosti, 1999
Flajs Andrej	Bruto domači proizvod in skrita ekonomija, 1994	Griffin Tom	The relationship of the United Nations, 1994
Flajs Andrej	Realni bruto domači dohodek in realni neto razpoložljivi nacionalni dohodek, 1996	Groznik Ana	Elektronsko poslovanje v slovenskem zdravstvu s sistemom kartice zdravstvenega zavarovanja, 1999
Flajs Andrej	Bruto domači proizvod, nacionalni računi in ESA 95, 1998	Grubešič Ana	Možni viri napak pri izkazovanju okoljskih podatkov podjetij, 2005
Flajs Andrej	Revision policy and national accounts data, 2000	Gulič Andrej	Regionalni razvoj in regionalizacija Republike Slovenije : nekateri socialni, ekonomski, prostorski in politični vidiki, 1998
Flajs Andrej, Vajda Jana	Merjenje nezajetih dejavnosti : vrste popravkov zajetja bruto domačega proizvoda 2002 po Eurostatovi klasifikaciji in tabelah, 2004	Hacin Igor, Šparaš Denis	Statistika v luči priprave predloga nove poštne direktive, 2005
Frank Simona	Inovacijska dejavnost v predelovalni dejavnosti, 1999	Harrison Anne	Accountant or national accountant?, 1996
Frank Tanja, Pečarič Žunič Mateja	Prenova dostopa do statističnih podatkov – projekt »Statistične obdelave in direktorski informacijski sistem«, 2007	Harrison Anne	Research and development in the national accounts, 2002
Franz Alfred	Austrian official statistics in transition : experience and prospects in European perspective, 1993	Hastings Patrick	Regional statistics, 2000
Franz Alfred	Europäische Anforderungen an die Sozialstatistik : die ÖSTAT-Antwort, 1995	Høgeland Torbjørn	Using Administrative Data for Research Purposes, 2007
Franz Alfred	Is statistical Europe a machine? : limits to the use of data in contexts requiring macro comparability, demonstrated on some Austrian examples, 1996	Hetteš Miloslav	Kako smo primerjali medgeneracijsko solidarnost v evropskih državah in možne rešitve?, 2008
Franz Alfred, Mavec Bojan	Towards a system of regional accounts of the Republic of Slovenia (RASORS) : starting concepts and implementation, 1998	Hladnik Milan	Pouk statistike v okviru študija računalništva in informatike na Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo Univerze v Ljubljani, 1994
Frkovič Nina	Raziskovanje o plačah zaposlenih pri samostojnih podjetnikih, 2007	Hlavaty Marija	Gozdarstvo in statistika, 1994
Garibović Lejla, Lalić Leposava	Utjecaj promene cena na nivo, dinamiku i strukturu lične potrošnje domaćinstava na teritoriji SR Srbije van teritorija SAP u periodu od 1983. do 1986. godine, 1987	Hoffmann Eivind	Collecting statistics on imbalances in the demand for labour, 1995
Gazvoda Tatjana Marija, Horvat Jožef	Ergonomija dela - zdravje delavcev, 1995	Hoffmann Eivind	Statistics on public sector employment : a review of quality issues, 2001
Georgescu Nicolae Mihail	Databases as a tool for statistical data dissemination, 2003	Hoven Leendert	Statistics Netherlands initiatives in the context of the financial and economic crisis, 2009
Germek Vera, Juvanc Angelca, Krznar Jožica, Sluga Marija	Statistika kmetijstva, 1994	Hren Karmen	Usklajevanje, desezoniranje in revizije četrletnih nacionalnih računov, 1996
Giovannini Enrico	Statistics and Politics in a "Knowledge Society", 2006	Hren Karmen	Zahteve Evropske unije in četrletni nacionalni računi, 2003
		Hren Karmen	Ocenjevanje agregatov nacionalnih računov v stalnih cenah predhodnega leta, 2004

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Hrisafova Maja, Boshkovska Dushica	International and inter-institutional cooperation in statistics with special accent on the euro-integration processes - new strategies/new phenomena : (State Statistical Office of the Republic of Macedonia experiences), 2001	Jerkič Alenka	Maastrichtski kriteriji : primanjkljaj in dolg države, 2001
Ignjatović Mirosljub, Kramberger Anton	Fleksibilizacija slovenskega trga dela, 2000	Jesenko Jože, Andrejčič Radovan	Statistika na Fakulteti za organizacijske vede Kranj, 1994
Ingljič Rihard Tomaž	Anketa o mnenju potrošnikov kot vir kratkoročnih ekonomskih kazalcev, 1997	Jeskanen-Sundström Heli, Pohjola Antero	Role of official statistics in EU accession negotiations : the Finnish experience, 1998
Ingljič Rihard, Belak Eva	Anketa o porabi časa - 2000/01, 2001	Jevtič Živojin, Kožetinac Gradimir	Monetarna politika i kretanje inflacije v Jugoslaviji, 1989
Ingljič Rihard, Remec Matija	Pomen in vloga administrativnih podatkov v prenovljenem procesu SILC, 2007	Josipovič Damir	Predlog možnih izboljšav spletne ponudbe uradnih statističnih podatkov na področju demografske statistike, 2002
Ingljič Rihard Tomaž	SILC kot vir podatkov za raziskovalne namene, 2009	Josipovič Damir	Razvoj rodnosti v Sloveniji v zadnjih desetih letih in njen vpliv na staranje prebivalstva, 2003
Intihar Andreja	Indeksi cen storitev pri proizvajalcih - nov evropski ekonomski kazalec	Jovanović Predrag, Davidović Zoran	New approach to quality issues in the Statistical Office of the Republic of Serbia, 2003
Intihar Stanka, Arnež Marta	Anketa o porabi v gospodinjstvih, 2001	Jovanović Slobodan V.	Jedna teorijska koncepcija revalorizovanja sredstava, 1987
Intihar Stanka	Stopnja tveganja revščine, 2008	Jovičić Milena	Problem deflatora v jugoslovenski statistici, 1989
Ivancikova Ludmila	Družbena udeležba starejših na Slovaškem, 2008	Jug Matjaž	Dostop do statističnih podatkov v podatkovnem skladišču : poizvedovanje, analiza, tabeliranje, 2000
Ivanjko Šime	Medgeneracijska solidarnost v zavarovalništvu, 2008	Jug Matjaž	Metodologija izgradnje statističnih podatkovnih skladišč, 2001
Jacović Anita	Sistem socialne zaščite v Sloveniji od leta 1996 do leta 2006, 2008	Jug Matjaž, Klep Jožica, Kutin Julija	Metadata quality / the quality of official statistics?, 2002
Jagodnik Jasmina, Ograjenšek Irena	Statistika kulture v Sloveniji in izzivi njene evropeizacije, 2004	Jug Matjaž, Šnuderl Katja	Podatkovne tabele na spletnih straneh SURS : spremembe v načinu priprave in uporabe statističnih podatkov, 2003
Jaklič Andreja, Rojec Matija	Monitoring FDI and MNEs; research needs and limitations, 2004	Jug Matjaž, Slatnar Boštjan, Zaletel Mojca	Baza odpadkov kot produkcijsko podatkovno skladišče, 2004
Jakopič Jure	Pristop do banke statističnih podatkov v intranetu, 1997	Jug Matjaž	IT organiziranost in upravljanje s procesi pri implementaciji strategije transformacije poslovnega modela, 2007
Jakoš Aleksander	Statistika in evidence odprtega tržnega gospodarstva : samo milijon nas še živi ..., 1993	Jukić Nina	The usage of time series in the data analysis of the statistical office surveys, 2000
Jakoš Aleksander	Brezposelnost in selitve, 1994	Jukić Nina	Uporaba spektra pri desezoniranju časovnih vrst, 2001
Jančar-Vidmar Mojca	Agencija republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), 1999	Kačič Andreja	Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije v gospodinjstvih in podjetjih, 2004
Jančić, Zoran, Stanković Vladimir	Some experiences in preparation and realization of the 2002 census of population, households and dwellings in the Republic of Serbia, 2002	Kačič Andreja	Strategija i2010, 2006
Jančić Zoran, Vukmirovič Dragan	Merjenje porabe časa v Zavodu za statistike Srbije, 2006	Kajič Milan, Klep Jožica	Slovenski informacijsko-dokumentacijski splet in model dokumentacijskega sistema za produkcijo in uporabo statistik Statističnega urada Republike, 1998
Janković Miroslav, Stojilković Dragi	Purchasing power parities as the tool for data users in international comparisons : (Serbia and Montenegro case), 2003	Kajič Milan, Pincolič Andreja, Tomkiewicz Marjan	Mehanizmi varovanja podatkov pri elektronskem poslovanju Statističnega urada RS, 1999
Janković Miroslav, Stojilković Dragi	Grafi kot priljubljeno orodje za izkazovanje statističnih podatkov, 2005	Kajzer Alenka	Fleksibilnost trga dela - problem defnicije in merjenja, 2005
Jansen Wim	Administrative burdens in the Netherlands, 2006	Kalan Zala, Noč Razinger Mojca, Zaletel Metka	Prenova procesov zbiranja, obdelave in objavljanja statističnih podatkov na Statističnem uradu RS, 2007
Javor Anka	The implementation of structural business statistics in distributive trade statistics of the Republic of Croatia, 2001	Kalin Janja, Lavrač Ivo	Usklajevanje statistične podlage za input-output tabelo kot orientacija za izboljšanje programa statističnih raziskovanj, 2000
Javor Anka	Labour productivity and earnings in distributive trades, 2003	Kalin Janja	Tabele ponudbe in porabe ter input-output tabela v okviru nacionalnih računov, 2003
Javor Anka	Updating the address list for the short-term surveys on distributive trades, 2004	Kardaun Jan	Defing e-commerce : making simpler by making it more complex, 1999
Jemec Zalar Bojana	Sodelovanje statistike pri pristopu Slovenije v Evropsko Unijo, 1998	Kasesnik Karin	Zdravila in starejši ljudje, 2008
Jemec Zalar Bojana	Program statističnih raziskovanj, 2002	Katnič Nika	Kratkoročni ekonomski indikatorji – uvajanje poslovnih anket, 1994
Jenkinson Graham	Quarterly integrated economic accounts – the United Kingdom approach, 1996	Katnič Nika	Poslovni trendi v predelovalnih dejavnostih, 1996
Jensterle Rado, Klep Jožica, Miklič Erna	Metis - osrednji metapodatkovni repozitorij, 2001	Katnič Nika	Zanesljivost kvalitativnih rezultatov anket o poslovnih tendencah, 1997
Jeran Matjaž	Zajemanje podatkov v pogojih elektronskega poslovanja, 1999	Katona Tamás	The role of international relations in the development of statistical methods, 1997
Jerkič Alenka	Prilagajanje spremljanja gospodarskih odnosov Slovenije s tujino priporočilom Mednarodnega denarnega sklada in praksi evropskih držav, 1993	Kavaš Damjan, Kukar Stanislava	Teze za strategijo regionalnega razvoja Slovenije in problemi podatkovne osnove, 1998
Jerkič Alenka	Zbiranje podatkov o neposrednih naložbah v Sloveniji, 1994	Kavkler Alenka, Boršič Darja, Kajzer Alenka	Trajanje brezposelnosti v Sloveniji v obdobju 2004-2008: uporaba analize preživetja, 2009
Jerkič Alenka	Stanje mednarodnih naložb Slovenije, 1996		
Jerkič Alenka, Knapič Barbara	Statistika javnih financ v Sloveniji, 2000		

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Keller Wouter, Willeboordse Ad	Statistical processing in the Internet Era: the Dutch view, 2000	Kovač Nataša, Rejec Brancelj Irena	Vloga trajnostnega razvoja pri omreževanju na področju varstva okolja v Sloveniji, 2004
Kern Alenka	Nov pristop SSRS pri pripravi javnih razpisov za prodajo tržnih stanovanj, 2009	Kovač Nataša, Plevnik Aljaž, Župan Nika	Onesnaževanje okolja zaradi prometa v RS, 2006
Keuning Steven	The Further Development of Euro Area Statistics, with Special Reference to Government Finance Statistics, 2006	Kovačič Saša	Neenakost plač v Sloveniji in po regijah, 2000
Kidrič Dušan	Socialna varnost in statistika, 1995	Kozjek Pavle, Kalan Zala	Vnos in urejanje podatkov kmetijskega popisa 2000, 2000
Kidrič Dušan	Solidarnost – institucionalizirana, vendar ne samo medgeneracijska, 2008	Kozlevčar Nataša	Evropska socialnoekonomska klasifikacija, 2006
Klančar Rado	Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, 1998	Kozmelj Andreja	Vseživljenjsko učenje v luči statistike, 2006
Klanjšček Mirko, Križman Irena	Podjetje - naš partner : uvajanje računalniške izmenjave podatkov, 1998	Kožuh Novak Mateja	Predstavitev projekta starejši za starejše, za višjo kakovost življenja doma, 2008
Klanjšček Mirko, Banovec Tomaž, Cimperman Franc	SAJPI - skupno administrativno jedro povezanih identifikatorjev, 1999	Kraigher Tomaž	Primer uporabe metode demografskih računov za potrebe makroekonomskih in socialnih analiz ter projekcij, 1993
Klep Jožica	Eurovoc kot oblika komunikacije z Evropsko unijo, 1993	Kraigher Tomaž	Tendence razvoja socialno-ekonomske sestave prebivalstva Slovenije - problemi, ki se že nakazujejo, 1995
Klep Jožica	Some notes on the availability and comparability of the data required for the accession of Slovenia in the European Union, 1996	Kraigher Tomaž	Ocenjevanje in projekcija izobrazbene sestave prebivalstva po bilančni metodi, 2000
Klep Jožica	Podpora urejanju statistične terminologije, 2004	Kraigher Tomaž	Ocene potreb po formalnem izobraževanju odraslih v Sloveniji v naslednjih desetih letih, 2001
Klinar Marjana	Evropski sistem statistike socialne varnosti, 1995	Kraigher Tomaž	Vpliv različnih možnosti demografskega razvoja na ekonomsko vzdržnost staranja prebivalstva v Sloveniji, 2003
Klinar Marjana	Socialna varnost v Republiki Sloveniji, 2000	Kraigher Tomaž	Meje različnih ukrepov v zvezi z blažitvijo ekonomskih posledic staranja prebivalstva Slovenije, 2008
Klinar Marjana	Izdatki države po namenu, 2006	Kralj Jože	Opredelitev potreb po podatkih bank, 1997
Klinar Marjana	Pokojnine v sistemu nacionalnih računov, 2008	Kramberger Anton	Zakon vrednosti v informacijski dobi in transformacijski problemi, 1989
Klužer Franci	Aktivna politika zaposlovanja : (teoretično), 1998	Kramberger Anton	Administrativna, statistična in znanstveno-raziskovalna raba poklicev, 1994
Kocjanc Damjana, Lozar Manfreda Katja	Internet v slovenskih podjetjih, 1996	Kramberger Anton	Dopolnilni delovni statusi ljudi, 1995
Kocjanc Damjana, Vehovar Vasja, Zaletel Metka	Vzorčni okvir podjetij - pogled uporabnikov, 1996	Kramberger Anton, Vehovar Vasja	Periodizacija merjenja informacijske družbe, 1999
Kodrič Borut	Metodološka problematika izračuna indeksa večfaktorske produktivnosti na primeru dejavnosti proizvodnje električne energije v TE in JE, 2005	Kranjec Marko	Izzivi in razvoj statistike Evro sistema, 2007
Kofol Bric Tatjana	Statistike zdravja in varnosti pri delu v luči pričakovanja Eurostata, 2006	Krevs Marko	Topofilija in geografski stereotipi: dva poskusa merjenja in predstavljanja "nemerljivih" pojavov, 2008
Kogovšek Tina, Ferligoj Anuška, Hlebec Valentina	Kakovost merjenja osebnih omrežij socialne opore, 2001	Krishnan Kamala	Razvoj indeksov cen ponudnikov storitev na Švedskem, 2005
Kolenc Tadeja, Gnidovec Meta	Varnost življenja v Sloveniji, 1995	Križman Irena	Statistika v pripravah na Evropo 92, 1989
Komadina Dominik, Cedilnik Volkar Silva	Prenova zdravstvenega statističnega sistema v Republiki Sloveniji, 1993	Križman Irena	Določanje prioritet v slovenski državni statistiki, 1994
Kompreg Irena	Desezoniranje časovnih vrst, 2000	Križman Irena	Slovenska statistika na prehodu v 21. stoletje: nekateri predlogi za področje socialnih statistik, 1995
Kompreg Irena	Prenova sistema za desezoniranje v Banki Slovenije, 2002	Križman Irena	Izzivi za nove komunikacijske strategije v Evropskem statističnem sistemu, 2004
Kompreg Irena, Jeran Matjaž	Indeks cen nepremičnin, 2005	Križman Irena, Blejec Meta	Podjetja in državna statistika : predlog projektne naloge: Podjetje-naš partner, 1997
Korez-Vide Romana	Možnosti in priložnosti merjenja globalizacije, 2004	Križman Irena, Jemec-Zalar Bojana, Zrnc Tjaša	Usklajevanje statistične zakonodaje z zahtevami Evropske Unije, 1999
Kosec Barbara	Informiranje na podlagi podatkov plačilnega prometa, 1998	Križman Irena, Žnidaršič Erika	Register nepremičnin - večnamenska baza podatkov na področju nepremičnin, 2005
Košir Franc, Marčun Tomaž	Elektronsko poslovanje - izkušnje in priložnosti, 1999	Križman Irena	Nadaljnje zmanjševanje administrativnih bremen - pomemben cilj slovenske državne statistike, 2007
Košmelj Blaženka	Ob prvi izdaji slovenskega statističnega terminološkega slovarja, 1993	Kujović Nebojša	Revalorizacija društvenih sredstava i njen uticaj na obračun društvenog proizvoda, 1987
Košmelj Katarina	Poučevanje statistike na oddelku za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, 1994	Kukar Stanislava	Ocena obsega in tendence v razvoju sive ekonomije v Jugoslaviji, 1989
Kostic Miroљub	Varovanje podatkov v statističnih bazah podatkov, 2007	Kukar Stanislava	Statistične osnove za ukrepe regionalne politike, 1993
Kotar Marijan	Informacija o izvajanju izobraževanja iz predmeta statistične metode na oddelku za gozdarstvo Biotehniške fakultete, 1994	Kukar Stanislava	Siva ekonomija v Sloveniji v obdobju tranzicije, 1994
		Kump Nataša, Stropnik Nada, Stanovnik Tine	Medgeneracijski transferji dohodkov v Sloveniji, 1995
			Uporaba podatkov APG in EU-SILC za raziskovalne namene, 2009

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Kunc Mateja, Miklavčič Aleksandra	Uprava Republike Slovenije za javna plačila, 2000	Macur Mirna	Evalvacijske študije, 1995
Kunzler Uwe	Standardisation of statistical data collection and exchange - the current transition from EDIFACT to XML, 2002	Madžar Ljubomir	Medjazavisnost dimenzija društvenog razvoja i kvalitativna analiza kao pretpostavka kvantificiranja, 1989
Kustec Tanja	Standardno poročilo o kakovosti za primerjalno študijo "Dnevna rutina v vrtcu in šoli", 2004	Madžarevič-Šujster Sanja	Croatian public finance - an overview, 1997
Kutin Julija, Jereb Puhar Vitja, Jug Matjaž	Analično informacijsko okolje SURS v luči popisa prebivalstva 2002, 2002	Maher Neva	Sistem informiranja za spremljanje nalog, ki jih opravlja sodobna javna uprava, 1997
Kutin-Slatnar Barbara, Kranjc Aleš, Stele Aleš	Uporaba administrativnih podatkov v popisu kmetijskih gospodarstev 2010	Maher Neva	Zunanje revizija v kontekstu Evropske unije, 1998
Kuzma Igor, Danijela Šabic	Sistem hierarhičnih mrež - nova dimenzija v prikazovanju, analizi in diseminaciji statističnih podatkov na Statističnem uradu Republike Slovenije, 2006	Maher Neva, Skuber Betka, Matič Božica, Tratar Kristina	Indikatorji učinkovitosti in uspešnosti kazalniki in statistika s posebnim ozirom na Evropski socialni sklad, 2002
Labus Mirosljub	Statistička osnova za kvazi dinamični strukturni model jugoslovenske privrede, 1989	Maher Neva	Statistika, podatki, indikatorji in storitve v kontekstu Evropske unije, 2004
Laczka Eva	The Hungarian agricultural statistics the preaccession phase, 2000	Maher Neva, Cvikel Marta	Statistika in investiranje v človeške vire, 2006
Lakovič Joža	Klasifikacija poklicev v Sloveniji, 1994	Maher Neva	Nov pristop pri obravnavanju življenjskega cikla in vrednotenje vseživljenjskega učenja zaposlenih po 45. letu starosti, 2008
Lamb Joanne, Ramprakash Deo	AMRADS: R&D in statistics : how can we better transfer the technology, know-how and good practices, 2002	Majcen Boris	Problemi merjenja zunanjetrgovinske liberalizacije gospodarstva v tranziciji, 1996
Lamel Joachim	CEIES : its role in the European statistical system, 2001	Majcen Boris, Repotočnik Zdenka, Sreš Simona	Indeks izvoznih cen v predelovalnih dejavnostih, 2001
Lancetti Marco, Frising Romaine	The intra community trade statistical information system Intrastat – a challenge to the statistician a new users' information source, 2003	Majcen Boris	Problematika priprave podatkovnih osnov za modelska orodja, 2006
Lapëniënë Vilija	Zmanjšanje bremen zbiranja podatkov, 2007	Majcen Boris	Priprava in redno vzdrževanje povezanih baz podatkov za strokovno podporo nosilcem ekonomske politike, 2007
Lasnibat Jure	Procesne tabele kot orodje zagotavljanja celovitega zajetja BND, 2006	Malačič Janez	O definiciji in ugotavljanju (merjenju) brezposelnosti, 1995
Lautar Katja, Franci Klužer	Definiranje dejavnikov za ocenjevanje učinkovitosti politik - v procesu načrtovanja in vrednotenja razvojnih politik, 2009	Malačič Janez	Novo gospodarstvo, produktivnost in statistika, 2000
Lavallée Pierre	Frame update problems with panel surveys, 1996	Malačič Janez	Statistično ugotavljanje obsega človeškega kapitala, 2001
Lavrač Ivo	Izračun narodnogospodarskih agregatov in inflacija, 1987	Malačič Janez	Prebivalstvo Slovenije po popisih in Registru prebivalstva, 2002
Lavrač Ivo, Lavrač Vladimir	Matrika nacionalnih računov Slovenije za potrebe projekcij, 1993	Malačič Janez	Staranje prebivalstva Slovenije po projekcijah prebivalstva 2001-2036 : naravna rast nasproti celotni rasti prebivalstva, 2003
Lavrač Ivo	Slovenija in izpolnjevanje Maastrichtskih konvergenčnih kriterijev, 1996	Malačič Janez	Trg dela in zaposlenost v javnem sektorju v Sloveniji
Lavtar Darja, Tina Zupanič	Podatki in kazalniki za odločanje občin - neizkoriščeno bogastvo, 2002	Malačič Janez	Ekonomska statistika in bolonjski študijski programi na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, 2005
Lavžar Darja, Tina Zupanič	Medgeneracijska dimenzija informacijske pismenosti, 2008	Malačič Janez	Demografska realnost v 21. stoletju in izzivi prebivalstvene politike: Slovenija v Evropi in svetu, 2008
Lazukić Spasoje, Schlamberger Niko	Poslovni register Slovenije - koristen partner, 1999	Malaguerra Carlo	The federal statistical system of Switzerland and its relations with the international community, 1994
Ledič Blažević, Gordana Hočurščak Maja	Predstavitev integriranega statističnega informacijskega sistema, 2008	Malevski Slobodan	Management in statistical institution : (with) concrete review of the management in the state statistical office), 2000
Lesjak Dušan, Nunes Hugo, Santos Miguel	Small Slovene firms and (strategic) information technology usage, 1999	Mali Franc	Nekateri problemi mednarodne standardizacije slovenske statistike znanosti, 1993
Lešnjek Aleksandra	Razvoj statističnega poslovnega registra, 2005	Malnar Brina, Hafner Mitja, Fink Janez Štebe	Zmožnosti mednarodnih anketnih družboslovnih primerjalnih raziskav za oblikovanje subjektivnih indikatorjev razvitosti, 2006
Lešnjek Aleksandra	Projekt PECO, 1996	Mancini Tomaž	Statistika zavarovalne dejavnosti Slovenskega zavarovalnega združenja, 1997
Lešnjek Aleksandra, Schlamberger Niko	On quality of register data, 2000	Mandič Srna	Stanovanjski parametri kakovosti življenja in spremembe v zadnjem desetletju, 1995
Letinič Štepihar Alenka	Poskusna anketa o stroških delovne sile, 1995	Markelevičius Jonas	Usage of administrative data in the Lithuanian Official Statistics, 2002
Lievesley Denise	Sharing and preserving data for the social sciences, 1999	Markota Mladen, Ružič Boris, Oven Marjan, Rosa Marjan	Obdelava podatkov o nezgodah pri delu v skladu z ESAW metodologijo Eurostata - izkušnje Inšpektorata Republike Slovenije za delo, 2005
Lipovščak Mirjana	Organisation and implementantion of the 2001 census in the Republic of Croatia, 2002	Marn Stane	Nekatera pravila, kategorije in problemi sektorizacije institucionalnih enot v statističnem poslovnem registru, 1996
Lončarevič Štuhec Snježana	Moda imen – v različnih časovnih obdobjih, 1995	Marn Stane, Vencelj Stane	Prispevek k sektorizaciji zunajproračunskih skladov in nekaterih agencij v poslovnem registru Slovenije, 1997
Ložar Breda	Začetki mednarodne izmenjave podatkov na področju izobraževanja, 1998	Marn Stane	Evaluation of 1993 SNA development in Slovenia, 2000
Macur Mirna	Varstvo osebnih podatkov v primeru individualnih in agregiranih podatkov, 1994		

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Marn Stane	Osnovne statistične zahteve EU – akcijski načrt za Slovenijo, 2003	Morganti Enrica, Pascucci Carmela	The business register on enterprise groups in the framework of new statistical tools to measure globalisation, 2004
Marn Stane, Zver Eva, Turk Eva	Razvoj nacionalnih zdravstvenih računov za Slovenijo, 2005	Moss Ole Osvald	Reforming Agricultural Statistics – The Norwegian Experience, 2005
Marn Stane, Morovič Barbara, Pečar - Čad Silva, Štok Janko in Kešlin Nevenka	Nacionalni zdravstveni računi za slovenijo - izdatki za zdravstvo glede na karakteristike bolnika, 2006	Može Andreja	Anketa o uporabnikih spletnih strani Statističnega urada RS, 1999
Marn Stane, Truden Dobrin Polonca, Zupanc Irena, Pečar-ad Silva, Štok Janko	Razčlemba podatkov iz zdravstvenih računov, glede na glavne karakteristike bolnika, za Slovenijo, 2006, 2008	Murn Ana	Statistika subvencij v Sloveniji, 1997
Marolt Klavdija, Rudi Seljak	Uporaba administrativnih virov kot sredstvo za hitro in učinkovito zagotavljanje kratkoročnih statistik - indeksi prihodka v trgovini na debelo, 2006	Murn Ana	Evidence državnih in strukturnih pomoči po standardih Evropske unije, 1998
Mavec Bojan, Pavlin Branko, Marn Stane	Regionalna bruto dodana vrednost in statistični indikatorji v Sloveniji, 1997	Murn Ana	Evidence kot osnova transparentne ekonomske politike države, 1999
Mazouch Petr, Fischer Jakub,	Rising of educational attainment in transitive European countries; is not the catching up too rapid ?, 2008	Murn Ana	Načrtovanje državnih pomoči v okviru industrijske in javnofinančne politike, 2000
Finardi Savina		Murn Ana	Merjenje učinkovitosti finančnih ukrepov industrijske politike, 2006
Medved Mirko	Pomen statističnih raziskav za spremljanje gospodarjenja z zasebnimi družinskimi gozdovi v Sloveniji, 2005	Murn Ana	Enotna evidenca razvojnih politik vlade kot ukrep zmanjševanja stroškov države, 2007
Medvešek-Milošević Metka	Raziskovalno-razvojna dejavnost v poslovnem sektorju, 1998	Murn Dušan	Sistem statistike vladnih financ Mednarodnega denarnega sklada, 1997
Medvešek-Milošević Metka	Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih - predstavitev rezultatov mednarodno poenotene raziskave (CVTS2), 2001	Murn Dušan	Slovenska denarna in bančna statistika in statistične zahteve Evropske centralne banke, 2000
Mencinger Jože	Inflacija, medvalutne spremembe in prikazovanje zunanjetrgovinskih tokov, 1987	Murn Dušan	Statistične zahteve v okviru prenove bančnega poročevalskega sistema, 2004
Merk Hans Gunther	Experiences of German Official Statistics in co-operation with international institutions, 1994	Murn Karmen	Mulc, kaj bi rad? (posnetek mladosti v Trbovljah), 2008
Mesec Staša	Metode in uporabnost spremljanja izvajanja regionalne politike - izkušnje v Sloveniji na primeru EPD, 2005	Murnc Irena	FIPO, finančni podatki gospodarskih družb, 1998
Mesec Staša	Metodološke novosti spremljanja izvajanja regionalne politike – zahteve Evropske komisije in naša realnost, 2007	Muthmann Rainer	Integration of survey and administrative data, 2007
Mičković Slaven	Spremljanje dolga Republike Slovenije, 1997	Narat Tomo	Statistika finančnih trgov, 1997
Miklavčič Aleksandra, Mramor Vanja	Evidence javnofinančnih prihodkov za potrebe države in načrtovano preoblikovanje le-teh v smislu uvedbe enotnega računa državne blagajne, 1998	Nared Janez	Vloga statističnih kazalnikov pri spremljanju in vrednotenju regionalnega razvoja, 2003
Mikuž Stanislav	Carinska služba v funkciji zajema intrastatovih podatkov in sodelovanja z zunanjim okoljem, 2005	Nastav Bojan	Merjenje dela kot komponente blaginje prebivalstva, 2004
Milenković Aleksandar	Urbana območja in prikazovanje podatkov o njih v statističnem sistemu republike Slovenije, 1998	Nastav Bojan	Hedonski indeksi cen: primer novih osebnih vozil, 2005
Milenković Aleksandar	Statistični registri kot sekundarni viri podatkov v statističnem sistemu, 1999	Nedeljković Ranko, Filippi Dragana	Development of regional statistics - in the spirit of cooperation, 2004
Milenković Aleksandar	Vpliv novih zakonov na posodobitev evidentiranja nepremičnin, 2000	Nemec Jože	Poučevanje statistike na Visoki kmetijski šoli v Mariboru, 1994
Milisaavljevič Nadežda	Neki aspekti različite strukture lične potrošnje posmatrani kroz primenu indeksa troškova života, 1987	Niemi Iiris	Towards harmonised time use surveys, 1995
Miloš Ksenija	Demografska in izobrazbena struktura ženskega prebivalstva v Republiki Hrvaški, 2002	Nikić Boro, Žavbi Miran	Izračun indeksov stroškov dela in avtomatizacija procesa, 2004
Mišič Ema	Storitve z vidika indeksov cen, 2004	Nikolić Miodrag	Podsetnik za diskusijo o sadržajima statističkih istraživanja, 1989
Missov Ivan	Organization of Bulgarian census of population, housing and agricultural farms -1-14 March 2001, 2000	Noč Matjaž	Denarna statistika, 1996
Mlinar Zdravko	Sociološka teorija družbenega razvoja ter njeno navezovanje na empirično raziskovanje in statistiko, 1989	Noč Matjaž	Odražanje gospodarske krize v finančnih računih Slovenije, 2009
Moravec Berger Daša, Rogač Mitja	Prilagajanje zdravstvene statistike in evidenc mednarodnim standardom: primer 10. revizije mednarodne statistične klasifikacije bolezní, 1993	Nogelainen Maie	Harmonisation of statistics in Estonia, 1998
Moravec Berger Daša	Mesto in vloga posvetovalne mreže za področje zdravstvenih informacij evropskega Programa javnega zdravja pri Evropski komisiji, 2004	Nogelainen Maie	Problems of understanding statistics by the professional and general public, 2001
Moravec Berger Daša, Zupanič Tina, Lavtar Darja	Novi kazalnik zdravja: "leta zdravega življenja" ("healthy life years" – hly), 2008	Novak Ana	Statistični kazalniki kot podpora evropskim politikam s poudarkom na strukturnih kazalnikih, 2003
		Novak Mojca	Konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja, 1995
		Novak Mojca	Siromaštvo: dejstva in subjektivna presoja, 1995
		Novak Tatjana, Smrekar Tomaž, Žavbi Miran	Metodološke spremembe statističnega spremljanja delovno aktivnega prebivalstva ob prelomu tisočletja, 1999
		Novak Tatjana, Polanec-Strnad Ivanka	Merjenje delovne aktivnosti z uporabo administrativnih virov - statistični register delovno aktivnega prebivalstva, 2001
		Novak Tatjana, Robinšak Matjaž, Vehovar Vasja	Measuring information society in Slovenia: the case of telework, 2002
		Novkovska Blagica	Reconstructing the labour force in the Republic of Macedonia, 1995
		Novkovska Blagica	Statistics as analytical base for suport of the educational system's changes and reforms, 2001
		Novkovska Blagica	The particular position of the unpaid family work, 2008

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Oblak Flander Apolonija	Popis 2002: priprave, izvedba in popisne aktivnosti, 2002	Petrášová Alexandra	ESSPROS – pomemben informacijski instrument v prehodu iz socialnega sistema zavarovanja na Slovaškem, 2008
Oblak Flander Apolonija	Stoletniki v Sloveniji, 2008	Pfajfar Lovrenc	Statistični predmeti na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, 1994
Ograjenšek Irena	Uveljavljanje statistične kontrole kakovosti v sistemu celovitega obvladovanja kakovosti, 1998	Piatkowski Marcin, van Ark Bart	ICT and Productivity Growth in Transition Economies: Two-Phase Convergence and Structural Reforms Gaps, 2005
Ograjenšek Irena	Analiza podatkov kupcev : izzivi obvladovanja kakovosti storitev, 2002	Pikec Danica, Šakić Korana	Intraduction of new statistical survey on carriage of goods by road, 2001
Ograjenšek Irena, Žabkar Vesna	Vpliv prodajnega osebnja na zaznano kakovost storitev v trgovini na drobno, 2004	Pintar Emil Milan	Statistika družbene inovativnosti zahteva bistveno inoviranje statistike, 1989
Ograjenšek Irena, Redek Tjaša, Domadenik Polona	Stališča delodajalcev do zaposlovanja starejših delavcev: primer Slovenije, 2008	Pirc Velkavrh Anita, Bernard Barbara	Informacije o okolju na internetu : (priključitev k evropskemu omrežju za prenos okoljskih informacij EIONET in) implementacija v Sloveniji, 1999
Olsen Øystein	Administrativni viri in kvaliteta statističnih podatkov, 2007	Pirher Sonja	Priprave na sodelovanje v omrežju EURES, 2000
Omerzu Mojca, Lavtar Darja, Nadrág Petra, Budin Mateja	Prispevek k racionalizaciji in višji kakovosti podatkov zdravstvene statistike, 2007	Piskar Sebastijan	Pomoč statistike pri premagovanju gospodarskih kriz, 2009
Omerzu Mojca, Mihevc Ponikvar Barbara	Bolniška odsotnost med nosečnostjo - izkušnje s povezovanjem dveh zbirk podatkov, 2009	Plavčak Gregor	E-poročanje podatkov na Ministrstvu za gospodarstvo, 2007
Omerzu Mojca, Albreht Tit	Uporabnost podatkov obstoječih podatkovnih zbirk s področja zdravstva kot podpora reformi zdravstvenega varstva, 2009	Plešec Boštjan	Uporaba kvartalnega modela slovenskega gospodarstva v planiranju, 1996
Orešnik Irena	Nastavitev registra kmetij v Sloveniji, 1993	Plešec Boštjan	Ekonometrična analiza slovenske inflacije od 1993 do danes, 2000
Orešnik Irena	Funkcije administrativnega in statističnega registra kmetij, 1994	Pocajt Jasna	Kako Slovenci preživljamo prosti čas, 1995
Orešnik Irena	Kako do boljših podatkov o slovenskem kmetijstvu, 1997	Podlogar Mateja, Pucihar Andreja	Možnosti uporabe interneta za anketiranje, 1999
Orešnik Irena, Rojc Mateja, Zaletel Metka, Dernulc Simona, Puc Helena, Sluga Marija, Krznar Joja, Juvanc Angela	Adaptation of agriculture statistical system in Slovenia to meet national and EU requirements, 2000	Podmanická Zuzana	Demografsko staranje – osrednji pogled na sedanj demografski razvoj, 2008
Pajntihar Tatjana	Staranje delovne sile – izzivi in rešitve z vidika delodajalcev v šestih državah srednje in vzhodne Evrope, 2008	Pogačar Janez	Program študija Biometrije na BF, Oddelku za zootehniko in razširjenost uporabe biometričnih metod v živinoreji, 1994
Pangerc Pahernik Zvonka	O evropskih kazalnikih in ciljnih vrednostih procesa izobraževanje in usposabljanje 2010, 2006	Popović Bojan	Simulaciona analiza interakcije medurepubličkih migracija i ekonomskog razvoja, 1989
Papazoska Helena, Karandžiski Goran	Spatial statistical data on a map : first steps in GIS implementation in the state statistical office, 2000	Popovska-Tosheva Ljubinka	Quality in statistics : an important feature in the statistical institutions strategies appliance in the statistical system of the State Statistical Office of Macedonia (SSORM), 2000
Pattinson Bill	The measurement of the ICT sector and electronic commerce - work underway in the OECD, 1999	Potočnik Janez	Statistika na Pravni fakulteti univerze v Ljubljani, 1994
Pavlin Branko	Podpora Statističnega urada RS načrtovanju regionalnega razvoja v Sloveniji in bodoči uporabi strukturnih skladov Evropske Unije, 1998	Potočnik Janez	Model splošnega ravnotežja slovenskega gospodarstva temelječ na matriki družbenih računov za leto 1993, 1996
Pavlin Branko	Podatkovno skladišče regionalnih statističnih podatkov SURS RDB in njegova uporaba, 2002	Premk Peter, Hren Kristian	Zakonski okvir in možnosti statističnega spremljanja podatkov centralnega registra klirinško depotne družbe, 1997
Pavlin Branko	Hedonska analiza cen stanovanj v Sloveniji v obdobju 2003 - 2006, 2006	Primožič Stanislav, Mrhar Aleš	Statistika v izobraževalnih programih farmacije : pomen statistike v farmacevtski znanosti in stroki, 1994
Pavlin Branko	Indeksi cen stanovanjskih nepremičnin in gradbenih zemljišč v Sloveniji, 2007	Pritchard Alwyn	Measurement of government output and productivity: Recent developments in the UK, 2006
Pavšič Matija, Rovnan Jože, Bregar Lea	Kje so meje uporabe bruto domačega proizvoda na prebivalca v paritetah kupne moči?, 2005	Prokić Milutin	Difficulties and contradictions in application of methodological concepts suggested in recommendations for 2000 census of population - Yugoslav experiences from census 2000, 2002
Pečar Janja	Kriteriji za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi v Sloveniji, 1998	Pullinger John	E-business in the UK Office for National Statistics, 2003
Pečar Silva, Kasesnik Karin	Pogoji in namen celostnega spremljanja podatkov o porabi zdravil, 2007	Pybus Leah	Transforming statistical systems in former communist states : the UK experience as a guide, 2000
Pérez-Duarte Sébastien, Sanchez Munoz Carlos, Willeke Caroline	The collection of specific micro-data on financing conditions for the ECB's monetary policy making	Radermacher Walter	Quality management in the Federal Statistical Office of Germany, 2000
Perman Mihael	Misli o poučevanju statistike, 1994	Radojević Gordana	Vloga makroekonomskega modeliranja in nacionalnih računov pri upravljanju svetovne gospodarske krize
Perpar Tomaž, Verbič Jože, Babnik Drago, Logar Betka, Sadar Mija	Centralna podatkovna zbirka GOVEDO kot vir podatkov za statistiko v kmetijstvu, 2006	Rainer Norbert	The implementation of the European classification system; some experience from Austria, 1996
Petek Tomaž	Elektronsko poslovanje s prostorski podatki in direktiva INSPIRE, 2005	Ramprakash Deo	Statistics on European social policy, 1995
Petković Aleksandar	Prevzem novih tehnoloških rešitev na Statističnem uradu, 2007	Randaru Ūlo, Buttel Vadim	The new generation of IT in Statistical Office of Estonia - achievements and problems, 1999
		Ranković Mirjana	Primena mednarodnih standarda i klasifikacija u statistici spoljne trgovine SFRJ, 1989
		Rant Majda	Teoretični in praktični vidik zrcalne analize zunanjetrgovinskih podatkov na primeru blagovne menjave z Makedonijo, 1998

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Rant Majda	Spremembe na področju statistike zunanje trgovine po vstopu v EU, 2001	Rožanec Marko	Ilegalna ekonomija : ocena ilegalnih dejavnosti za Slovenijo za obdobje 1995-2002, 2003
Rant Majda	Merjenje ekonomske globalizacije – novi pogledi na statistiko, 2003	Rus Matej, Rebernik Miroslav	Problematika zbiranja, analiziranja in vključevanja podatkov o slovenskem malem gospodarstvu v "The European Observatory for SMES", 2000
Rant Majda	Razvoj mednarodnih standardov pri spremljanju ekonomske dejavnosti mednarodnih podjetij, 2004	Rutar Katja, Nikić Boro, Seljak Rudolf	Sodelovanje SURSa v raziskovalnih projektih evropskega sedmega okvirnega programa, 2009
Ravbar Marjan	Razporeditev delovnih mest v funkciji oblikovanja trga delovne sile, 1998	Ružič Genovefa	Anketa o porabi gospodinjstev kot vir za analizo revščine v Sloveniji, 1994
Rednak Miroslav, Volk Tina, Erjavec Emil	The agricultural statistics in Slovenia and negotiating position on agriculture, 2000	Ružič Genovefa	Socialni indikatorji za Slovenijo, 1995
Reeh Klaus	The role of official macro-economic statistics in the European Union political process : what are the consequences for official statisticians, what official statisticians in accession countries could and should do and what accession countries' statistical and political authorities should be aware of, 1998	Ružič Genovefa	Statistični podatki kot vir za analizo in ukrepanje na področju socialnih transferjev, 2003
Reeh Klaus	Meeting EMU statistical requirements: A big challenge for official statisticians in the European union, 2005	Ružič Genovefa, Hren Karmen	Nova uredba o evropski statistiki - večja fleksibilnost Evropskega statističnega sistema, 2009
Regoršek Darja	Povpraševanje po hrani v Sloveniji, 2005	Sambt Jože	Javnofinančni sistem v luči demografskih gibanj, 2003
Rejec Brancelj Irena, Povše Urška	Izkušnje in prihodnost poročanja o okolju, 2002	Saražin Lovrečič Ines	The role of statistics from the financial planing viewpoint, 1994
Rejec Brancelj Irena, Kušar Urška	Kazalci kot orodje za spremljanje okoljskega razvoja, 2003	Saražin Lovrečič Ines, Burja Janja	Statistični podatki ZPIZ in spremljanje učinkov zakonodaje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, 2008
Rejec Brancelj Irena	Vzpostavitev kazalcev za spremljanje stanja kmetijstva in okolja v RS, 2006	Satora Artur	Komunikacija z uporabniki v Poljskem državnem statističnem uradu, 2005
Rejec Brancelj Irena	Trajnostna naravnost potrošnje slovenskih gospodinjstev, 2009	Savova Iliyana	Dobre prakse bolgarskega državnega statističnega urada na področju izkazovanja statističnih informacij, 2005
Rejec Renata	Projekt Urban Audit, 2006	Schlamberger Niko	Trgovalni center - koncept, implementacija in praksa, 1994
Relander Timo	Some experiences of EU membership in the field of statistics, 2000	Schlamberger Niko	Statistični poslovni register, 1996
Remec Matija	Statistika dohodkov in življenjskih pogojev na osnovi registrskih in anketnih podatkov, 2003	Schlamberger Niko	Tržna uporaba administrativnih registrov, 1997
Repotočnik Zdenka	Mednarodno primerljiv bruto domači proizvod, 1993	Seljak Janko	Statistika okolja in naravnih virov kot ena od osnov sistema nacionalnih računov, 1993
Repotočnik Zdenka	Merjenje in primerjanje inflacije, 1996	Seljak Janko	Bruto domači proizvod in kazalci človekove blaginje, 1996
Repotočnik Zdenka	Harmonizacija indeksov cen življenjskih potrebščin, 1997	Seljak Janko	Accounts of emissions of greenhouse gases, 2000
Repotočnik Zdenka, Gašič Marjana	Paritete kupne moči in realni bruto domači proizvod, 1998	Seljak Rudi	Urejanje podatkov - novi pristopi na Statističnem uradu Republike Slovenije, 2005
Repovž Alenka	Statistika finančnih računov Slovenije, 2003	Seljak Rudolf, Noč Razinger Mojca, Zaletel Metka, Hribar Ivanka	Analiza obremenitev poročevalskih enot, 2007
Repovž-Grabnar Ida	Will new dissemination trends have impact on the Statistical Office of Slovenia?, 2000	Sicherl Pavle	Dinamični aspekti merjenja razlik v razvitosti, 1989
Repovž-Grabnar Ida	Medijsko spremljanje popisa 2002, 2002	Sicherl Pavle	Merjenje napredka družb, 2006
Repovž-Grabnar Ida, Šnuderl Katja	Inovativni pristopi v komuniciranju z različnimi skupinami uporabnikov – organizacijski in informacijski vidiki, 2008	Silberman Roxane	Administrativni podatki in dostop za raziskovalne namene: stara in nova vprašanja. Primer Francije, 2007
Ritonja Tina	Sistem pavšalnega nadomestila kmetov v Sloveniji, 2004	Silič Marin, Dobnikar Aleš, Perenič Gorazd	Vloga centra vlade za informatiko pri uvajanju elektronskega poslovanja v javno upravo, 1999
Ritonja Tina	Anketa o samogradnji v gospodinjstvih, 2006	Simkins Aileen	Measurement of government output and productivity for the national accounts in the UK : the Atkinson review, 2004
Rode Nino	Združevanje podatkov nizkopražnih nevladnih organizacij na področju drog, policije in zdravstva – problemi in možne rešitve, 2007	Sirnik Iztok	Splošna metodologija razvoja in spremljanja projektov v javni upravi, 1997
Rogelj Janez	Dva koraka k liberalizaciji nefinančnih storitev enotnega notranjega trga Evropske unije, 2004	Sirnik Iztok	Informacijska podpora pogajanjem – program projektov IDC, 1998
Rogelj Janez	Trgovinska dejavnost v Sloveniji pred in po vstopu v Evropsko unijo, 2004	Sirše Janez	Spremljanje ekonomskega obsega turizma s satelitskimi računi - aktivnosti v Sloveniji, 2003
Roknić Verica	Export/import price indices, their meaning, use, and methodology verification by calculation of quaterly and yearly GDP through constant prices, 2001	Sirše Janez, Vidjen Tina	Ocena turistične potrošnje v Sloveniji za potrebe satelitskih računov v turizmu, 2004
Roknić Verica	Calculation of tourism at current and constant prices in the compilation of gross domestic product of Republic of Croatia, 2002	Sixta Jaroslav, Jakub Fischer	The model approach in the capital account, 2007
Roknić Verica	Comparison of different data sources about export of travel services and use in gross domestic product calculation, 2004	Sixta Jaroslav, Fischer Jakub	Jaroslav Increasing productivity as a possible solution of population ageing: measurement issues, 2008
Rošker Iris	Statistika kratkoročnih storitvenih dejavnosti, 2004	Skočić Gordana	Centralni register prebivalstva – sodoben administrativni register, 1994
Rošček Jožica	Poštna in kurirske storitve, spremljanje kurirske dejavnosti, 2004	Slamič Vid	Konsolidirana bilanca stanja sektorja denarnih finančnih institucij v EMU, 2001
		Slovič Dragoslav	Problemi regularnosti našeg obračunskog sistema, 1987

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Smodiš Martin	Evidentiranje cen nepremičnin, 2005	Svetin Irena	Položaj migrantov in njihovih neposrednih potomcev na trgu dela, 2009
Smrekar Tomaž	Slovenska statistika dela - kje smo in kam gremo?, 1993	Svetličič Marjan	Sodobni trendi in izzivi globalizacije, 2004
Smrekar Tomaž	Stroški delovne sile in indeks stroškov delovne sile - novi meri plač v slovenski statistiki, 1994	Svetlik Ivan, Antončič Vojko	Anketa o kadrovskem potencialu, 1989
Smrekar Tomaž	Gospodarska kriza in trg delovne sile v Sloveniji, 1995	Svetlik Ivan	Kakovost delovnega življenja, 1995
Smrekar Tomaž	Kontinuirana anketa o delovni sili-izboljšano orodje za statistično spremljanje trga dela v Sloveniji, 1997	Svetlik Ivan	Zadovoljstvo z življenjem in delom, 1995
Smrekar Tomaž	Poskusni popis prebivalstva in trg dela, 1998	Szep Katalin	Quality of statistics in the strategy of HCSO, 2006
Smrekar Tomaž	Uvedba evra in način objavljanja statističnih podatkov v evrih na Statističnem uradu RS, 2006	Šabanović Edin	Basket of products and its use in living standard measurement: case of Bosnia and Herzegovina and future perspectives, 2008
Smrekar Tomaž	Potrebe uporabnikov in priprava povezanih mikropodatkov za raziskovalne namene in namene modeliranja ter preverjanja učinkov zakonodaje, 2008	Šabanović Edin	Use of households surveys data in planning social policy in Bosnia and Herzegovina, 2009
Sorčan Stojan	Scientometrična podoba Slovenije v Evropski uniji, 1998	Šabić Danijela, Tretja Ana, Orešnik Irena	Ocena kmetijskih površin in kultur po metodi MARS : 1. leto, 1994
Sorčan Stojan	Vloga statistik in analiz raziskovalne in razvojne dejavnosti pri obvladovanju ekonomske krize, 2009	Šabić Danijela, Lojović Enisa H., Tretjak Ana	Pokrovnost in raba tal Slovenije : statistični GIS-metodološko in tehnološko prilagajanje evropskim zahtevam, 1998
Stanovnik Tine, Stropnik Nada	Dohodkovni položaj slovenskih gospodinjstev, 1995	Šabić Danijela, Lojović Enisa H., Tretjak Ana, Skumavec Dominik	GIS-supported national inventories based on regularly updated land cover thematic layer derived from remote sensed data, 2000
Stapel Silke	Revision of PPP and related economic indicators - 1995 to 2000, 2003	Šargač Mario	Enostavne rešitve za anketiranje, 2008
Stare Janez	Poučevanje statistike na Medicinski fakulteti in splošni razmislek o problematiki poučevanja statistike na ljubljanski Univerzi, 1994	Šargač Mario	Tehnološke spremembe v postopku anketiranja, 2009
Stare Martina, Remec Matija, Tomažič Inglič Rihard	Zaznavanje inflacije po anketi o mnenju potrošnikov, 2008	Šemrov Janko, Kolar Matej	Dinamične tablice smrtnosti po Lee-Carterju, 2007
Stare Metka	Trade in services or services in trade? : towards better understanding, 2004	Širaj Marjan, Domadenik Irena, Krnc Gorazd, Prešern Nina, Štepančič Denis, Šiško-Debeljak Marjeta	Finančni kazalniki GZS 1996, 1997
Stare Metka, Zupančič Samo	Statistično spremljanje posledic liberalizacije storitev, 1994	Širaj Marjan, Roštan Irena, Kralj Katarina, Rataj Simona, Zemljčič Ilija	Kazalniki poslovanja GZS 2002 : primer neposredne uporabe statističnih podatkov iz letnih poročil gospodarskih, 2003
Stefanescu Daniela Elena	Strategy for Romanian statistical system integration into the European statistical system, 2000	Šircelj Milivoja	Življenjske oblike in demografske značilnosti priletnega prebivalstva v Sloveniji, 1998
Stefanović Srdjan, Cerovina Miodrag	Intruduction of the statistical business register in the Republic of Serbia, 2003	Šiško-Debeljak Marjeta	Poročilo o triletnih izkušnjah na področju kvalitativnega anketiranja, 1994
Stefanovic Srdjan, Cerovina Miodrag	Statistical data quality in conditions of globalisation : a challenge for the Serbian official statistics, 2004	Šivic Andrejka	Demografija podjetij, 2004
Stevanović Šašo	Analiza razpoložljivih virov za ugotavljanje skupin podjetij, 2005	Škrbec Tatjana	Mednarodne metodologije na področju statistike raziskovalno-razvojne dejavnosti in inovacij ter njihova uporaba v Sloveniji, 1996
Stibbard Peter J	Labour market statistics in the UK : recent and current issues, 1995	Škrbec Tatjana	Statistika izobraževanja in usposabljanja v okviru vseživljenjskega učenja, 2001
Stojanovska, Slavka	Improving the data quality and comparability of the distributive trade in the Republic of Macedonia, 2001	Škrlec Mojca	Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo in sistem nacionalnih računov iz leta 1993, 1996
Stojanovska Slavka	The role of statistical indicators in the strategy and politics of national development, 2002	Škrlec Šinkovec Mojca	Obračun proizvodnje stanovanjskih storitev po stratifikacijski metodi, 1999
Stojanovska Slavka	Trade data in the Republic of Macedonia through development and application of international standards - standardisation and globalisation, 2004	Škrlec Šinkovec Mojca	Stroškovna metoda obračuna proizvodnje stanovanjskih storitev, 2000
Stojiljković Dragi, Janković Miroslav	Consumer price parities between the two republics, 2004	Škrlec Šinkovec Mojca	Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo in revizija, 2003
Stol Hans R.	Metadata in datacapture, 2002	Škrlec Šinkovec Mojca	Nefinančni sektorski računi, 2006
Stražičar Nina	Predstavitve pilotne raziskave o zadovoljstvu uporabnikov Statističnega urada RS v letu 2003, 2004	Škrlec Mojca	Podoba slovenskih gospodinjstev skozi prizmo nacionalnih računov, 2009
Strmšnik Igor	Ocena nacionalnih računov Slovenije 1990-1993, 1993	Škrubelj Jelka	Slovenija in EU : potek multilateralne in bilateralne "screeninga" za prost pretok blaga, 1998
Strmšnik Igor	Institucije in nosilci nalog pri vključevanju Slovenije v strukturno politiko Evropske zveze, 1998	Škufca Uroš	Uporaba tezavra EUVOC v informacijskih sistemih na omrežju internet, 1997
Sušnik Darja	Uvedba sistema Intrastat v podjetju Predilnica Litija d.d., 2004	Škufca Uroš	Uporaba spletnih robotov v statistične namene na internetu, 1999
Suvorov Mojca	Prikazovanje in razumevanje energetskih bilanc, 2001	Šnuderl Katja, Peljhan Jožica	Možnosti in omejitve pri pregledovanju podatkov v podatkovnem skladišču regionalnih statističnih podatkov v SURS RDB, 2002
Suvorov Mojca	Kazalniki trajnostnega razvoja, 2003	Šnuderl Katja, Pehlič Sandi	Podatkovni portal SI-STAT: nadgradnja v letu 2005 in nove možnosti za uporabnike, 2005
Suvorov Mojca, Križman Irena	Izmenjava znanja in izkušenj na področju kmetijskih statistik, 2003		
Suvorov Mojca	Izbor ključnih kazalnikov trajnostnega razvoja v Sloveniji, 2009		
Svetin Irena	Spremljanje novih pojavov na trgu dela, ki jih omogoča informacijsko - komunikacijska tehnologija (teledelo), 2003		

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Špiranec Katica	Dinamika in struktura uporabnikov informacijsko-dokumentacijskega centra Zavoda Republike Slovenije za statistiko, 1994	Vajda Jana	Vpliv sprememb v računovodskih standardih in računovodskih izkazih na obračun agregatov gospodarskih družb v nacionalnih računih, 2003
Šrekl Jože	Dileme in zadrege ob poučevanju statistike na VTVŠ, 1994	Vasle Boštjan	Ocenjevanje osnovne inflacije v Sloveniji, 2000
Šrekl Jože, Gspan, Primož	Ocenjevanje gibanja števila nezgod, 1995	Vehovar Vasja	Statistika inovativnosti : nekatera metodološka vprašanja proučevanja družbenega razvoja v razmerah intenzivnih tehnoloških sprememb, 1989
Štebe Janez	Subjektivni kazalci socialnega kapitala v Sloveniji, 2001	Vehovar Vasja, Zatelet Metka	Anketa o delovni sili - kakšen vzorec potrebujemo?, 1994
Štebe Janez, Kastrun Tomaž	Kako oživetiti statistične podatke? : Izkušnje z uporabo metapodatkov standarda DDI v Arhivu družboslovnih podatkov, 2002	Vehovar Vasja, Zatelet Metka	Vzorci v uradni statistiki - razvoj in perspektive, 1997
Šteblaj Alenka	Statistika notrajnega plačilnega prometa, 1997	Vehovar Vasja, Lozar Manfreda Katja	Internet in elektronsko poslovanje v slovenskih podjetjih, 1997
Šteinbuka Inna	Prevzem evra v Sloveniji, 2007	Vehovar Vasja, Remec Matija, Kramberger Anton	Statistika Interneta, 1998
Štuhec Snježana L.	Statistični register prebivalstva Slovenije, 1998	Vehovar Vasja, Remec Matija	Informacijska družba in elektronsko poslovanje v Sloveniji, 1999
Šurkalović Branka	Education system and life-long learning in Serbia, 2003	Vehovar Vasja, Jovan Matej	Informacijska tehnologija: Slovenija-EU, 2003
Šuštarčič Jasenka	Račun proizvodnje za zavarovalni sektor, 1996	Vehovar Vasja, Belak Eva	Vpliv uporabe mobilnih telefonov na anketno zbiranje podatkov, 2004
Šuštarčič Jasenka	Storitve finančnega posredništva merjenje posredno, 2001	Verlič Christensen Barbara	Prostor in kakovost življenja, 1995
Šuštarčič Jasenka	Sektorsko razporejanje FISIM za Slovenijo, 2004	Vertot Nelka	Staranje prebivalstva Slovenije v luči razlik med regijami, 1997
Šutalo Ivan	Rebasing problem in Croatia national accounts, 2002	Vertot Nelka	Poskusni popis prebivalstva '98-priprava na rednega 2001, 1998
Šutalo Ivan, Jukić Darko	Using Denton method for reconciliation annual (benchmark) GDP figures and quarterly GDP figures, 2001	Vertot Petronela	Umiranje mladostnikov v Sloveniji zaradi nasilnih smrti, 1999
Švajncer Tanja	Kakovost ankete o delovni sili, 2003	Vertot Nelka, Ilič Milena	Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Sloveniji v letu 2001 v luči popisov prebivalstva na slovenskem v preteklosti in prihodnosti, 2000
Tajnikar Maks	Ekonomski vidiki inflacije, 1987	Vertot Nelka	Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Sloveniji v letu 2002 - nov izziv za statistike ter nove možnosti za analitike in raziskovalce, 2001
Tavčar Branka	Uporaba matrice nacionalnih računov v ZMAR, 1996	Vertot Nelka	Uporabnost podatkov, zbranih v Sloveniji s popisom prebivalstva 2002, 2002
Tavčar Branka	Uporaba makroekonomskih statistik za napovedovanje, 2000	Vertot Petronela	Družine v Sloveniji v starajoči se družbi na prehodu v tretje tisočletje, 2008
Tenkavčič Metka	Varstvo pri delu in stroški delovne sile, 1995	Veselinovič Draško	Nekateri problemi slovenske finančne statistike (predvsem) s področja vrednostnih papirjev, 1997
ten Bosch Olav	Visualising statistics in the Netherlands, 2008	Vesely, Zdenek	Czech experience in harmonisation of statistics with EU, 1998
Teržan Metka	Poklicne bolezni, 1995	Vidmar Mišo	Problematika statističnega zajemanja cestnega blagovnega prometa v Sloveniji in bodoče prilagajanje evropskim usmeritvam, 1994
Thygesen Lars	Quality management in statistics Denmark : a pragmatic approach, 2001	Vidmar Mišo	Pilotni projekt s področja cestnega blagovnega prometa, 1996
Todorova Mira	Customer satisfaction process in the State Statistical Office, 2000	Vihavainen Hilikka	Co-operation with the Ministry of Finance and the central bank in the provision of EMU related statistical information : experiences of Statistics Finland, 2003
Todorova Mira	Komunikacija z uporabniki statističnih podatkov v Državnem statističnem uradu Makedonije, 2005	Vipavc Brvar Irena, Klep Jožica	Uskladitev metapodatkovnih standardov za potrebe uporabnikov: primer METIS in DDI, 2003
Todorova Teodora	Financial statistics in Bulgaria, 2001	Vipavc Brvar Irena, Štebe Janez	Spremljanje uporabnikov, 2005
Tomšič Andrej	Elektronske storitve javne uprave : razumeti povpraševalno stran, 2004	Vodopivec Milan	Uvedba sistema "odložene šolnine" v slovensko visoko šolstvo, 2002
Tomšič Sonja, Šelb Šemerl Jožica	Izboljšanje kvalitete podatkov o vzrokih smrti, 2007	Vodopivec Milan, Dolenc Primož	Živeti dlje, delati dlje: aktualni izzivi na trgu dela, 2008
Torkar Darko	Problematika spremljanja naložb tujcev na slovenskem trgu kapitala, 1998	Vodopivec Milan, Širok Klemen	Analiza prehoda v delovno neaktivnost v Sloveniji, 2008
Toth Martin, Svenšek Rosvita	Zdravstvena statistika na Slovenskem : stanje in razvojna vprašanja, 1993	Vodopivec Milan, Vodopivec Matija, Dolenc Primož	Mobilnost na trgu dela in finančno/ekonomska kriza, 2009
Trbanc Martina	Socialna izključenost: koncept, obseg in značilnosti, 1995	Vrabič Kek Brigita	Anketa o fleksibilnosti trga delovne sile v predelovalnih dejavnostih, 1999
Treacy Joe	Implementing a New Data Management System in the Central Statistics Office Ireland, 2007	Vrabič Kek Brigita, Barbara Čertanec	Primerjava rezultatov anket o poslovnih tendencah in kratkoročnih kvantitativnih kazalnikov, 2006
Trewin Dennis	Improving statistical literacy, 2003	Vukmirovič Dragan, Jancič Zoran, Budimir Jelena	Trženje uradne statistike in splet, 2005, 2005
Trewin Dennis	Role of good planning in determining statistical priorities, 2003	Vukmirovič Dragan, Kostić Miroljub, Adžić Ivana	Standardi za izmenjavo podatkov in metapodatkov v Zavodu za statistiko Srbije in med institucijami, 2006
Trewin Dennis	Measurement of services : recent ABS experience, 2004		
Trnovšek Bojan, Irena Tršinar, Silvo Režek	Registri upravnih notranjih zadev kot vir podatkov za statisko prebivalstva, 2007		
Tuš Jadranka	Elektronski vprašalnik za spremljanje srednješolskega izobraževanja, 2001		
Tuš Jadranka	Kdaj se lahko nehamo učiti, 2004		

Seznam objavljenih prispevkov s posvetov Statistični dnevi, 1987–2009

Avtor	Naslov prispevka	Avtor	Naslov prispevka
Vukmirović Dragan, Milojić Andra, Čirić Rade	Srbski sestavljeni indeks kot merilo kratkoročnih trendov gospodarske dejavnosti (krize), 2009	Zorc Rems Vanda	Spremljanje menjave storitev v plačilni bilanci Slovenije, 1994
Walczak Tadeusz	Co-operation in the field of science and research in NSI, 2002	Zorc Rems Vanda	Viri podatkov za drugo finančno posredništvo, 1997
Walton Richard	Steps toward international comparability in general economic statistics, 2002	Zorko Danica	Pomen statističnih in drugih informacij za oblikovalce turistične ponudbe za kreatorje turistične politike in za turiste potrošnike, 1994
Ward Michael	How relevant is the evidence for policy, 2003	Zupančič Samo	Statistično zajemanje podatkov o trgovini s storitvami v novem krogu pogajanj Svetovne trgovinske organizacije in v zagotavljanju prostega pretoka storitev v Evropski uniji, 1998
Wass Kurt	Finančna kriza in Evropski statistični sistem, 2009	Zupančič Samo	Statistično zajemanje podatkov o trgovini s storitvami, 2001
Willeke Caroline, De Windt Nicole	Vloga statistike pri finančni pismenosti, 2008	Zupančič Samo	Ekonomska participacija starejših v Sloveniji, 2008
Wurm Nikolaus	Statistics in the enlargement process : contribution of the Phare Programme, 2000	Zupanič Vesna, Vratinar Nevenka, Murnec Irena	Vodenje poslovnega registra Slovenije kot osrednje javne kooperativne baze podatkov o vseh poslovnih subjektih v Republiki Sloveniji ter načini objavljavanja in posredovanja podatkov uporabnikom, 2002
Zabukovec Branko, Knapič Barbara	Short-term public finance statistical indicators, 2001	Žagar Tina, Primic Žakelj Maja, Zadnik Vesna	Povezovanje Registra raka za Slovenijo s sorodnimi državnimi podatkovnimi zbirkami, 2005
Zabukovec Brane	Davki in prispevki za socialno varnost : (ESA) 1995 tabela 0900), 2004	Žaucer Irena	Ekonomski računi za kmetijstvo, 1996
Zadnik Štirn Lidija	Informacija o izobraževanju na področju statistike na nekaterih oddelkih BF, 1994	Žaucer Irena	Ilegalna ekonomija : prva ocena ilegalnih dejavnosti za Slovenijo, 1999
Zaharieva Milena, Milusheva Boryana, Stanev George	The Bulgarian statistical system : an integral part of information, 2002	Žaucer Irena	Ekonomski računi za gozdarstvo, 2006
Zajc Zupan Tanja, Medeot Marino, Tršinar Irena	EMŠO novorojenčkom že v porodnišnici, 2000	Žavbi Miran	Prilagajanje izvajanj statističnih raziskovanj o stroških dela in strukturi plače v Sloveniji zahtevam Eurostata, 2000
Zakotnik Ivanka	Statistično dokumentacijska osnova za izdelavo statističnih input-output tabel in možnosti njihove ažurnejše (letne) izdelave, 1993	Žavbi Miran	Novosti na področju zbiranja podatkov o plačah in stroških dela, 2001
Zaletel Metka, Kocjanc Damjana, Novak Tatjana, Vehovar Vasja	Kvaliteta anketnih podatkov : pomen anketarja, 1998	Žavbi Miran	Spremembe in novosti na področju statističnega spremljanja podatkov o plačah, 2003
Zaletel Metka, Seljak Rudi	Merjenje kakovosti statističnih izdelkov, procesov in storitev v uradni statistiki, 2003	Žavbi Miran, Novak Tatjana	Racionalizacija na področju zbiranja podatkov o plačah in stroških dela, 2005
Zaletel Metka	Že spet statistika trka na vaša vrata?, 2004	Žebre Magdalena	Statistično spremljanje blagovnih tokov in pridruženo članstvo Slovenije Evropski uniji, 1993
Zaletel Metka	Kodeks ravnanja evropske statistike, 2005	Žebre Magdalena	Mednarodni programi usposabljanja, 1994
Zaletel Metka	Celostno obvladovanje kakovosti na Statističnem uradu RS, 2006	Žemva Mojca	Pregled priporočil za spremljanje denarnih in finančnih statistik v skladu z novimi priporočili mednarodnega denarnega sklada, 1997
Zaletel Metka	Komuniciranje kakovosti statističnih podatkov, 2007	Žitnik Mojca	Pilotno raziskovanje s področja statistike industrijskih in nevarnih odpadkov v Sloveniji, 2003
Zdešar Polona	Medgeneracijske razlike v informacijski družbi, 2008	Žnidaršič Erika	Kdo so revni v Sloveniji?, 1995
Zeila Karlis	Metadata Driven Integrated Statistical Data Management System, 2007	Žnidaršič Erika	Poskusni popis 1998 - stanovanjski del, 1998
Zemljič Barbara	Kakovost različnih metod merjenja gledanosti, 2003	Žnidaršič Erika	Uporaba popisnih podatkov pri nastavitvi registra stavb in stanovanj, 2001
Zemljič Petra	Načrtovanje in poročanje o doseženih ciljih in rezultatih v sektorju država, 2001	Žnidaršič Tina	Kadrovska organizacija popisa 2002 in analiza mnenj popisovalcev, 2002
Ziherl Petra	Statistika investicijskih skladov in drugih nedenarnih finančnih posrednikov, 2009		

Okrogle mize na posvetih Statistični dnevi, 1994–2009

1994

- Statistično usposabljanje in izobraževanje

1995

/

1996

- Regije v Sloveniji

1997

/

1998

- EDISENT v podjetjih, javnih ustanovah in državni upravi

1999

- Administrativni podatki
- Elektronsko poslovanje v statistiki - izkušnje, vizija
- Uporaba programskega sistema Blaise v statističnih organizacijah

2000

- Informacijska družba in statistične naloge v letu 2001, tudi indikatorji za novo ekonomijo
- Uvajanje celostnega obladovanja kakovosti v državno statistiko

2001

- Diseminacija podatkov popisa kmetijstva 2000 ter bodočnost strukturnih popisov kmetijstva v Evropi
- Uporaba in analiziranje popisnih podatkov
- Upravljanje procesov s pomočjo metapodatkov: priložnosti in nevarnosti
- Vprašanje merjenja in določanja potrebnih statistik v primeru novega trgovanja z energenti

2002

- Intrastat
- Javnofinančne statistike
- Metapodatki in kakovost
- Razvoj in raziskovanje na področju statistike in prenos znanja
- Delo državne statistike v letih 2003-2007

2003

- E-uprava in statistika
- Internet kot nestrukturiran vir informacij za potrebe državne statistike
- Kompromis med statistično zaupnostjo in izkazovanjem podatkov
- Statistična diseminacija na internetu

2004

- Sodelovanje državnih institucij v procesu približevanja
- Statistična podpora regionalizaciji in čezmejnemu povezovanju regij EMU
- Varstvo in posredovanje statističnih podatkov za raziskovalne in analitične namene
- Vloga in pomen informacijsko komunikacijske tehnologije pri prenovi procesov zbiranja, obdelave in izkazovanja podatkov
- Evidenčno in statistično spremljanje nepremičnin

2005

- Internet - nove storitve za učinkovito diseminacijo statističnih podatkov
- Problematika statističnega pokrivanja plačilne bilance
- Reforme kmetijskih statistik

2006

- Standardi za posredovanje in izmenjavo podatkov in metapodatkov med institucijami (nacionalnimi, mednarodnimi)
- Staranje in delovna aktivnost prebivalstva
- Uvedba prenovljene klasifikacije dejavnosti, NACE Rev.2
- Varna hrana

2007

- Popis prebivalstva in stanovanj okrog leta 2011 iz registrov
- Projekt statističnega opismenjevanja "Popis v šoli"
- Uporaba registra nepremičnin

2008

- Evropska morska strategija in statistika
- Potrebe uporabnikov in priprava povezanih mikropodatkov za raziskovalne namene in namene modeliranja ter preverjanja učinkov zakonodaje
- Zbiranje, obdelava in izkazovanje občutljivih podatkov statističnih raziskovanj

2009

- Informacijska varnost - predstavitev dobrih praks in odprtih problemov
- Podatkovna podpora za članstvo Slovenije v OECD

Poster sekcije na posvetih Statistični dnevi, 1997–2009

1997

- Predstavitve SURS-a in zgoščenke "Gospodarstvo in obrt"
- Uporabniki storitev SURS-a
- Predstavitve Agencije RS za plačilni promet in elektronsko poslovanje
- Borza Slovenije in sodobni načini dela

1998

- Banka podatkov SURS-a
- Finančni podatki gospodarskih družb
- Bonitetna dejavnost
- Pošiljanje nalogov po elektronski pošti
- Pogled v stanje na internetu
- Spletne strani UMAR-ja
- Objavljanje makroekonomskih podatkov v skladu s standardi Mednarodnega denarnega sklada

1999

- Generator aplikacij za hitri vnos podatkov
- Blaise4 Windows: sistem za podporo zbiranju in urejanju statističnih podatkov
- Rezultati Phare projekta študija na daljavo v Sloveniji
- Kooperativna administrativna baza povezanih podatkov treh regstrov (KABPP3R)-evidenčni in statistični vidik
- Strežnik za statistične klasifikacije-opis prototipne rešitve

2000

- Popis kmetijskih gospodarstev in popis vrtnarstva v Sloveniji v letu 2000
- Pregled aktualnih prostih delovnih mest in iskanje med iskalci zaposlitve s pomočjo spletnih strani Zavoda
- Predstavitve baze zunanjetrgovinskih podatkov
- Finančni podatki gospodarskih družb na internetu
- Klasje- strežnik za statistične klasifikacije
- EDI-FIN, elektronsko poročanje podjetij

2001

- Metodologija izgradnje statističnih podatkovnih skladišč
- Uporaba spektra pri desezoniranju časovnih vrst
- LogiQuest: nov integriran način zbiranja podatkov za poslovne statistike
- METIS-osrednji metapodatkovni repozitorij SURS

2002

- Vodenje Poslovnega registra Slovenije kot osrednje javne kooperativne baze podatkov o vseh poslovnih subjektih v RS ter načini objavljanja in posredovanja podatkov uporabnikom
- Elektronski poročevalec podatkov
- Popis 2002-nov pristop in inovativnost pri procesiranju podatkov
- OLAP v zdravstveni statistiki: kako spremeniti preglednico v zmogljivo analitično orodje biomedicinsko informatiko in UMAR
- Delovanje podatkovnega skladišča SURS-RDB
- QUESTOR-programska oprema za integralno ravnanje s statističnim gradivom

2003

- ECHI-zdravstveni kazalniki za Evropsko skupnost; okvir za spremljanje javnih zdravstvenih zadev v razširjeni EU
- Spletna stran SURS-a
- Intrastat

2004

- Ali neustrazna kakovost podatkov ovira poslovanje vaše organizacije?
- Sodelovanje SURS-a in AJPES-a pri novem načinu zbiranja podatkov o plačah

2005

- Predstavitve SI-STAT baze
- Predstavitve ZPIZ
- Predstavitve AJPES
- Predstavitve Statističnega urada Srbije in Črne gore
- Publikacije UMAR-ja

2006

- Analitična aplikacija za zunanjo trgovino na portalu ISPO

2007

- Predstavitve ZPIZ
- Predstavitve AJPES
- Dostop do mikropodatkov na SURS
- Indeksi cen uvoznih in izvoznih industrijskih proizvodov ter indeksi povprečnih vrednosti uvoza in izvoza
- Spremljanje manjših kmetijskih enot
- Projekt statistike razvoja podeželja
- Ocenjevanje opravljenih delovnih ur
- Stroški za bolnišnične obravnave v specialističnih ambulantah za zdravila na recept

2008

- Uvajanje standardov SDMX v evropski statistični sistem
- Predstavitve integriranega statističnega informacijskega sistema
- Košarica izdelkov in storitev, njena uporaba pri merjenju življenjskega standarda: primer Bosne in Hercegovine in izgledi za prihodnost
- Zaznavanje inflacije po Anketi o mnenju potrošnikov
- Predstavitve ZPIZ-a
- Enostavne rešitve za anketiranje
- Statistični podatki v tematski kartografiji

2009

- Indeks cen storitev pri proizvajalcih
- Nov pristop pri pripravi javnih razpisov za prodajo tržnih stanovanj
- Pomoč statistike pri premagovanju gospodarskih kriz
- Položaj migrantov in njihovih neposrednih potomcev na trgu dela
- Tehnološke spremembe v postopku anketiranja